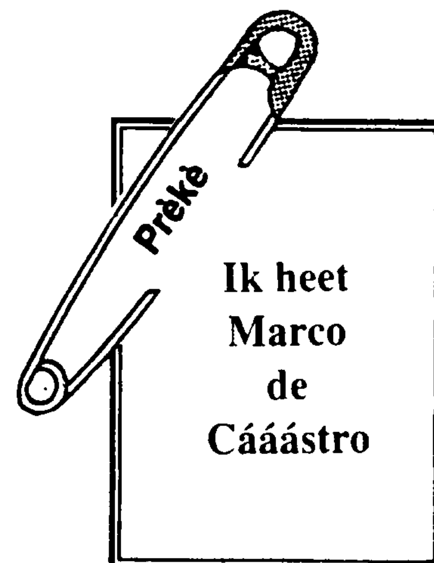
111E JAARGANG — NO.: 202 VRIJDAG 2 SEPTEMBER 1994

AMIGOE

VANDAAG

MARTA DIJKHOFF ...slecht taalgebruik...

Ik heet Marco de Cááástro

Nieuwe Panamese president geïnstalleerd

■ *PANAMA STAD — De nieuwe president van Panama, Ernesto Perez Balladares, is gisteren als zodanig geïnstalleerd in de hoofdstad. Balladares volgt Guillermo Endara op bij de eerste vreedzame machtsoverdracht in het land na meer dan twee decennia.*

(AFP-Satellietfoto)

Castro wijst VS aan als schuldige

Weinig vooruitgang in overleg Cubaanse bootvluchtelingen

NEW YORK — De eerste dag van de besprekingen tussen Cuba en de Verenigde Staten die een einde moeten maken aan de stroom Cubaanse vluchtelingen naar Florida, heeft geen concrete resultaten opgeleverd.

De Amerikaanse woordvoerder David Johnson omschreef de eerste bijeenkomst als 'serieus, professioneel en zakelijk'. De Cubaanse oud-minister van Buitenlandse Zaken Alarcón zei dat 'er nog een lange weg te gaan is voordat er een overeenkomst is gesloten en het probleem werkelijk zal worden opgelost'.

De onderhandelingen worden vandaag voortgezet op het Cubaanse bureau van de Verenigde Naties in New York. Alarcón en de Amerikaanse onderminister Skol voor Interamerikaanse Zaken voerden donderdag zo'n twee uur overleg op het Amerikaanse Bureau bij de VN.

Volgens de VS-woordvoerder is louter over migratie gesproken, over het stoppen van de illegale stroom Cubanen naar de VS en over de terugkeer van Cubaanse criminelen die momenteel in gevangenissen in de VS verblijven. Alarcón, die na afloop van de eerste gespreksronde via een zijdeur verdween, zei later dat hij de kwestie van het al 32 jaar durende Amerikaanse handelsembargo ook ter sprake had gebracht. "Ik kan u verzekeren dat ik dit thema altijd aan de orde stel." De Cubaanse delegatieleider had echter geen enkele verandering in de Amerikaanse houding bespeurd, terwijl de opheffing van het embargo volgens hem de enige echte oplossing van het vluchtelingenprobleem is.

Op haar wekelijkse persconferentie in Washington zei de Amerikaanse minister Reno van Justitie dat de regering vastbesloten is geen Cubanen in de VS toe te laten die momenteel op de Amerikaanse basis Guantanamo verblijven. Ze zei dat de vluchtelingen moeten proberen op legale wijze te immigreren of politiek asiel moeten aanvragen bij de sectie in Havana die Amerikaanse diplomatieke belangen behartigt.

Amerika is bezorgd dat Havana de besprekingen zal gebruiken voor politieke doeleinden. Washington stond er dan ook op publiekelijk te verklaren dat de agenda slechts immigratie en daaraan verwante onderwerpen omvat. Skol verklaarde voor aanvang van de besprekingen dat het in het belang van de VS en Cuba is om een goed systeem op te zetten voor legale, ordelijke en veilige migratie. "Die migratie moet datgene vervangen wat nu gebeurt: chaos en gevaarlijke migratie."

De Cubaanse leider Fidel Castro heeft Washington ervan beschuldigd dat die met het handelsembargo en de beperkte afgifte van visa de huidige exodus heeft veroorzaakt. Volgens een overeenkomst tussen beide landen stelt de VS jaarlijks 20.000 visa beschikbaar voor Cubanen maar bleef de afgifte beperkt tot nog geen 3000 per jaar. Functionarissen van het Witte Huis hebben laten weten wel wat te voelen voor het idee om ook visa te verstrekken aan Cubanen die geen direct familielid hebben in de VS. Momenteel komen slechts kinderen, broers, zusters en echtgenoten in aanmerking.

De afgelopen maand zijn meer dan 20.000 Cubanen hun land ontvlucht en opgepakt door de Amerikaanse Kustwacht. Het merendeel verblijft op de Amerikaanse marinebasis Guantanamo Bay in het oosten van Cuba. Een paar honderd zijn inmiddels in een opvangkamp ondergebracht op één van de Cayman eilanden.

De US Coast Guard pikte tussen woensdagnacht en donderdagavond half zeven 1454 Cubanen van eigengemaakte bootjes op en bracht hen naar de marinebasis over. Woensdag zijn er 2159 opgehaald.

Voor de Amerikaanse vertegenwoordiging in Havana zijn al enige dagen 56 Cubanen in hongerstaking om een visum voor de VS te krijgen.

Pourier desondanks tevreden over bezoek

Buitenlandse betrekkingen in regio blijft twistpunt

= door Mike Willemse =

WILLEMSTAD/DEN HAAG — Premier Miguel Pourier kijkt tevreden terug op zijn bezoek deze week aan Nederland. Hoewel hij pas aanstaande zondag terugkeert, is het officiële gedeelte nu afgesloten. Het belangrijkste struikelblok tussen hem en de Nederlandse regering is de mate waarin de Antillen zelfstandig buitenlands beleid mag uitoefenen in de Caribische regio.

Het meningsverschil spitst zich toe op de vraag of zelfstandige deelname van de Antillen aan de nieuw opgerichte Caribische economische gemeenschap nu uitsluitend economische of ook politieke aspecten met zich meedraagt. Formeel is buitenlands beleid een Koninkrijkstaak. Met minister Hans van Mierlo is afgesproken om binnen zes maanden de dialoog hierover af te ronden. Volgens Pourier is een Statuutswijziging niet nodig.

Vandaag gaven premier Pourier en de Nederlandse minister voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken Joris Voorhoeve twee persconferenties achter elkaar. Eerst een 'Antilliaanse' en daarna een 'Nederlandse'. Tijdens de rechtstreekse persconferentie met Willemstad wilde Voorhoeve niet ingaan op de vraag wat Nederland voornemens is te ondernemen op het gebied van meer Antilliaanse zelfstandigheid in het Caribisch gebied. "Bedankt voor de vraag, maar ik kan die niet beantwoorden. Ik zal uw vraag voorleggen aan de heer Van Mierlo."

Pourier daarentegen liet tijdens beide gelegenheden merken hoe belangrijk dit punt voor hem is. "Ik ben ervan overtuigd dat het een puur economische binding is **die wij willen aangaan met** de regio en dat er nauwelijks politieke aspecten aan verbonden zijn, zoals Buitenlandse Zaken suggereert." Kortom: de Antilliaanse regering staat op meer beleidsruimte. De knoop moet volgens Pourier binnen een jaar doorgehakt worden, anders vervalt het recht om lid van de gemeenschap te worden.

Voor het overige leek Pourier zeer tevreden over de geboekte resultaten tijdens de afgelopen dagen. Op het terrein van de Algemene Maatregel van Rijksbestuur tegen Sint Maarten is nu officieel afgesproken dat het hoger toezicht per 30 september aanstaande niet langer in handen van Den Haag, maar in handen van de Antilliaanse regering in Willemstad ligt. Geheel conform de wens van Pourier. Het ligt voorts in de bedoeling om in één jaar de organisatie en

Vervolg op pag. 3.

'De groeten uit Den Haag'

= door Mike Willemse =

DEN HAAG/ WILLEMSTAD — De gezamenlijke persconferentie van premier Pourier en minister Voorhoeve van Antilliaanse Zaken vandaag was een heel bijzondere: voor het eerst was *live* beeld en geluid tussen Den Haag en Willemstad waarbij de bewindsleiden en journalisten rechtstreeks met elkaar konden communiceren.

Een noviteit. De 'groeten uit Den Haag' werden beantwoord door de 'groeten uit Willemstad'. De verbinding kwam tot stand door samenwerking tussen Setel en Landsradio op Curaçao en PTT-Telecom in Den Haag. Het past geheel in de lijn van dit kabiniet-Pourier, dat eerder de beëdiging van de ministers *live* uitzond naar de Bovenwinden en Bonaire. "Dit is een *follw up*", zei de minister-president van de Antillen. "Nu is er ook betere communicatie binnen het Koninkrijk. Ik hoop dat het over en weer zeer gewaardeerd wordt."

Volgens een medewerker van PTT-Telecom in Den Haag was dit een experiment. Het was de eerste keer dat er een dergelijke *bibu i direkto* verbinding gelegd werd met Curaçao. Overigens verliep de verbinding via Miami. Na afloop dronken de Nederlandse en Antilliaanse politici in de PTT-Telecom Video Conferencing Room een glas champagne, terwijl de verzamelde Curaçaose pers applaudiseerde.

DUBLIN — Gerry Adams, leider van de Sinn Fein, de politieke vleugel van de IRA, heeft vandaag geëist dat de Britse troepen en politie uit de katholieke wijken van Noord-Ierland verdwijnen. "Troepen van de Britse kroon, waaronder de RUC, de politie in Ulster, zijn niet te accepteren in nationalistische gebieden", zei de leider van Sinn Fein in een verklaring, die in Dublin is gepubliceerd.

Zwaar verlies Aeropostal

CARACAS—De luchtvaartmaatschappij Aeropostal, die woensdag al haar vluchten staakte, zou dit jaar een verlies geboekt hebben van 33 miljoen dollar.

Volgens de directie, die het faillissement heeft aangevraagd voor de maatschappij, heeft dit zijn weerslag gehad op de technische staat van de zestien vliegtuigen. Het zou daardoor niet langer verantwoord zijn de vloot in gebruik te houden. De grootste Venezolaanse vakbond CTV heeft dat argument van tafel geveegd en heeft gesteld dat de sluiting in werkelijkheid een provocatie van het personeel (2200 man) is.

Over de faillissementsaanvraag bestaat verschil van mening tussen de Venezolaanse minister van Transport en Communicatie, Ciro Zaá, en de minister van Economie, Julio Sosa Rodríguez.

Surinaams verzet eist evaluatie vredesakkoord

PARAMARIBO - Onder het uiten van dreigementen heeft het voormalige Surinaamse verzet de regering donderdag 'uitgenodigd' tot evaluatie van het bestaande vredesakkoord. Het Jungle-Commando (JC), de Tucajana's en drie kleinere ex-gewapende groeperingen willen dat er tijdschema's worden bepaald voor de uitvoering van punten in het akkoord. Hun woordvoerders bevestigden in Lelydorp dat het akkoord van 1992 nog recht overeind staat.

Ex-JC-commandant Wally Castro eiste dat de regering een andere vredescommissie benoemt: "Als de oude commissie komt, sla ik de onderhandelingstafel op hun hoofden kapot, want we zijn voor de gek gehouden." Castro voegde hieraan toe dat de regering 'niet met vuur' moet spelen door het arrestatieteam van de politie in te zetten tegen ex-strijders.

Castro meende dat het speciale team is ingesteld om leden van vroegere verzetsgroepen 'uit te roeien'. Hij waarschuwde de regering er rekening mee te houden dat de ex-strijders 'dezelfde boys van 1986' zijn. In 1986 begon de strijd tussen het Jungle-Commando van Ronnie Brunswijk en het nationale leger.

Met het name de ex-wapendragers van het JC eisen dat de regering hen nu niet slechts vergunningen voor het dragen van een vuistvuurwapen geeft, maar ook het wapentuig verstrekt. Volgens Castro is dat afgesproken bij de inlevering van wapens voor de ondertekening van het vredesakkoord in 1992.

Grieven over de uitvoering van het akkoord worden sinds de arrestatie van ex-JC-leider Brunswijk vorige week woensdag met verheven stemmen geuit. Castro vindt dat Brunswijk en voor hem andere ex-wapendragers niet met Justitie in aanraking zouden zijn gekomen als de regering een herintegratieprogramma voor ex-strijders had uitgevoerd.

"De regering heeft zich ook niet aan deze afspraak gehouden, maar dat past in het plaatje om vroegere verzetsstrijders uit te roeien", vindt Castro. Volgens hem is de regering bang om werkgelegenheid voor de ex-wapendragers te creëren in het binnenland omdat ze dan een 'economische macht' zouden kunnen vormen in hun woongebieden.

Ex-commandant Matto van de indiaanse verzetsgroepering Tucajana Amazones pleitte voor een aparte behandeling van Brunswijk. Justitie zou 'huisarrest' moeten overwegen omdat een gevangenisopstand niet uitgesloten is. Vanuit de strafinrichting Santoboma riep Brunswijk dinsdag zijn makkers op eventuele bevrijdingsacties uit hun hoofd te zetten en met de regering te gaan onderhandelen over de uitvoering van het vredesakkoord. De ex-JC-leider zit in voorarrest wegens het neerschieten van een vroegere strijder die hij van diefstal beschuldigt.

Slachtoffer van schietpartij herdacht

■ *CHICAGO — Emmanuel Dean (links), een broertje van het meisje Shavon Dean dat slachtoffer werd van een schietpartij in Chicago kijkt toe terwijl een vriendje iets schrijft op een bord dat door buurtgenoten werd geplaatst op de plaats waar het drama plaatsvond. De politie heeft later ook het lijk van de 11-jarige dader aangetroffen. Het gaat volgens de autoriteiten om Robert Sandifer die naar wordt aangenomen werd geëxecuteerd door leden van een 'gang'.*

NAPA

DEZE WEEK

- DE ÑAPA van deze week staat geheel in het kader van de viering van de Dag van de Pers op 1 september. Dit jaar is deze speciale editie vooral gewijd aan de sector voorlichting bij overheid, bedrijfsleven, vakbonden en politie.
- Hennie Harinck concentreerde zich op de professionalisering van de voorlichtingsdiensten van de overheid, mede in het licht van het Nieuw Beleid.
- Marjo Nederlof zegt in een beschouwing dat meer voorlichting niet altijd ook betere voorlichting betekent.
- Ard Horvers en Jos van Vliet gaan in interviews met respectievelijk Joël Labadie en Rolf de Meijer in op de professionele kant van het voorlichten en hun contacten met de media.
- Politie-voorlichter Mando Davelaar sprak met Dennis Pikero over zijn dagelijkse ervaringen met de pers.
- Ronnie Rens jr. hoorde van Hein van Sichem dat de vakbonden graag aan de weg timmeren, maar daar door juist soms op de kop getimmerd worden.
- Olga Orman heeft het met Wim Rutgers over een interessant intercultureel vertelproject en A. v.d. Doel en een speciale medewerkster namen de Arubaanse pers onder de loupe.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd bij Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

Volgende week nieuwe gezaghebber

DEN HAAG/WILLEMSTAD — Premier Miguel Pourier van de Antillen bevestigde vandaag dat hij deze week met de Nederlandse regering heeft gesproken over de gezaghebber van Sint Maarten. "Het is alle dagen aan de orde geweest. Volgende week 9 september wordt de nieuwe gezaghebber van Sint Maarten geïnstalleerd".

De huidige gezaghebber Russel Voges weigerde tot nu toe zijn post in Philipsburg te verlaten; hij meende om onheuse redenen verwijderd te worden. Toch heeft premier Pourier hem nu een laatste voorstel gedaan waar Voges blijkbaar wel akkoord mee gaat. De nieuwe man, de aanvankelijke keuze van voormalig minister Ernst Hirsch Ballin van Antilliaanse en Arubaanse Zaken, Dennis Richardson, wordt volgende week de nieuwe eerste burger van Sint Maarten.

Ook de huidige gezaghebber van Curaçao, Elmer Wilsoe, is besproken. Premier Pourier verklaarde dat hij de afgelopen dagen in Nederland gesproken heeft over de mogelijke positie van Wilsoe bij de Koninkrijksvertegenwoordiging in Caracas, Venezuela. De kwestie is besproken met onder andere minister Hans van Mierlo van Buitenlandse Zaken. Een officieel 'ja' van Den Haag is er nog niet.

Werkplekonderzoek in opmars

BGD wil ziekteverzuim hogere inkomens gaan terugdringen

WILLEMSTAD — Voor 10.000 werknemers in de particuliere sector met een inkomen hoger dan 2800 gulden, ontbreekt iedere controle op het ziekteverzuim, anders dan door de huisarts. Voor de Bedrijfsgeneeskundige dienst (BGD), die tot nog alleen ambtenaren en onderwijzers controleert, is dat aanleiding voor taakuitbreiding. Maar eerst krijgt de BGD nog een nieuw onderkomen. Vandaag wordt het officiële startsein gegeven voor de nieuwbouw aan de Kaminda Brievengat. Het KabNA draagt de uitvoeringskosten van 4,1 miljoen gulden.

De BGD, die in 1986 werd opgericht om het ziekteverzuim onder ambtenaren en onderwijzend personeel terug te dringen, gaat haar werkzaamheden uitbreiden. De controles op arbeidsongeschikte werknemers hebben ertoe geleid dat het ziekteverzuim de afgelopen jaren is teruggelopen van tien tot zes à zeven procent. Werknemers moeten zich nu vier dagen nadat zij zich ziekgemeld hebben, melden bij de BGD. Gebleken is dat het ziekteverzuim vaak ongegrond is (circa vier procent van het verzuim).

Een aanzienlijk deel van het gegronde ziekteverzuim blijkt niet gestoeld te zijn op medische oorzaken. Vaak blijken sociale problemen, arbeidsverhoudingen of de inrichting van de werkplek, de oorzaak van dat iemand zich ziek meldt. Volgens het hoofd van de BGD, Stephen Cabenda, 'kun je wel blijven doorgaan met controleren, maar los je er de sociale problemen op de werkplek niet mee op'.

De BGD is daarom gestart met het zogenaamde 'werkplekonderzoek'. Op verzoek van diensthoofden, of werknemers, bezoeken specialisten van de BGD de werkplek voor een technisch onderzoek. In de periode januari 1993 tot en met 1994 voerde de BGD bij 37 overheidsinstanties een werkplekonderzoek uit. In de meeste gevallen werden de aanbevelingen tot verbetering overgenomen. De integrale aanpak (zowel via medische controle als via bedrijfsmaatschappelijk werk) heeft bij de overheidssector en de onderwijssector geleid tot de aanzienlijke daling van het ziekteverzuim.

De BGD wil haar diensten ook gaan aanbieden aan de particuliere sector, die blijkens rapporten van de Kamer van Koophandel en de Dienst Economische Zaken, grote behoefte heeft aan bedrijfsgezondheidskundige zorg. Op dit moment is de Sociale Verzekeringsbank (SVB) verantwoordelijk voor de controle op het ziekteverzuim van werknemers in de particuliere sector met een inkomen onder 2800 gulden (de SVB-grens). Dat zijn naar schatting 26.000 mensen.

Voor circa 10.000 werknemers met een hoger inkomen, bestaat geen bedrijfsgeneeskundige zorg. Dat betekent dat er geen controles plaatsvinden op het ziekteverzuim. Omdat ook in deze groep een ziekteverzuim bestaat van (naar verwachting) tien procent, heeft de BGD er vertrouwen dat bedrijven wel oren zullen hebben naar het aanbod.

De BGD wil in een later stadium ook met de SVB tot overeenstemming komen over dienstverlening aan bedrijven met werknemers die wel onder de SVB vallen. Cabenda: "Maar laten we ons eerst eens richten op die tienduizend, die nergens onder vallen." Met geïnteresseerde bedrijven zal een contract overeengekomen worden, waarin staat dat zij het hele pakket aan diensten van de BGD zullen accepteren. Cabenda: "Dus niet alleen de controles, maar ook het werkplekonderzoek. We zullen bedrijven ervan moeten overtuigen dat het lonend is om je te verdiepen in de arbeidsomstandigheden."

In het nieuwe BGD-gebouw, dat over elf maanden gereed moet zijn, zal de begeleiding en onderzoek van cliënten in een optimale omgeving plaats gaan vinden.

Op viering Dag van de Pers in ITC

Dijkhoff hekelt slecht taalgebruik in de media

WILLEMSTAD — *Journalisten kregen gisteren een lunch aangeboden door the Trader Restaurant. Verschillende journalisten van de Curaçaose kranten, radiostations, TeleCuraçao en Flamingo TV waren aanwezig. UPI-journalist Amir Tehari (zie foto) sprak de aanwezigen toe. Tony Halabi van The Trader Restaurant, Marva Brown van Prensa Uni en nieuwsdienst Z86, minister Dijkhoff, Anthony Pieters van La Prensa en Frans Heiligers van pr-bureau Intermediate luisterden aandachtig mee.*

WILLEMSTAD — Het gebruik van het Papiaments in de media is triest en de pers besteedt te weinig aandacht aan de eigen cultuur. Vooral verslaggeving over sociale onderwerpen laat veel te wensen over. Dat **kaartte minister Marta Dijkhoff van Onderwijs aan op de Dag van de Pers.**

Behalve Dijkhoff hielden ook de buitenlandse journalist Amir Tehari en Prensa Uní-voorzitter Giovanny Atalita een toespraak. Amir Tehari is een verslaggever die over politiek schrijft voor het nieuwsagentschap United Press International (UPI).

Minister Dijkhoff ging in op de culturele aspecten die om de hoek komen kijken bij het werk van journalisten. Een daarvan is de sociale verslaggeving, bij voorbeeld over het onderwerp criminaliteit. De minister vond dat via dat soort journalistiek een volk, inclusief politici en beleidsmakers, beter geïnformeerd kunnen worden.

De UPI-journalist Amir Tehari roerde ook dat punt. Hij is de mening toegedaan dat een journalist zich niet op de voorgrond moet plaatsen. Een journalist moet bovendien niet alleen hoor en wederhoor plegen, maar ook zijn oor bij het volk te luisteren leggen. Ook vond hij dat de pers als watchdog moet functioneren in een samenleving.

Een tweede punt dat minister Dijkhoff aankaartte was het gebruik van het Papiaments door diverse kranten. Ze vond dat slechts één krant, La Prensa, uitblinkt in correct taalgebruik. De minister hekelde vooral de radio-dj's die met taalvernieuwingen komen die naar verloop van tijd een eigen leventje gaan leiden bij de jonge luisteraars.

Volgens haar moeten de Papiamentstalige kranten een nog prominentere rol gaan spelen in het onderwijs. Ze herinnerde aan de periode dat ze zelf voor de klas stond bij de Pedagogische Academie, waar ze gebruik maakte van krantenknipsels om het Papiament te doceren. Wat er nu op het krantepapier verschijnt, vindt ze triest, alhoewel ze een lichte verbetering ziet bij sommige kranten in het gebruik van de taal.

Rectificatie

WILLEMSTAD — Jan van der Lubbe, die de OHRA heeft verweten de rechten van Nederlandse polishouders (hier woonachtig) van een ziektekostenverzekering, aan te willen tasten, heeft zijn uitspraken op persoonlijke titel gedaan. De *Amigoe* meldde gisteren ten onrechte dat de beschuldigingen afkomstig waren van assurantiekantoor Van der Lubbe. Jan van der Lubbe heeft echter sinds 1 januari 1992 niets meer te maken met het assurantiekantoor. Volgens de directeur van assurantiekantoor Van der Lubbe, de heer van der Hijden, is Jan van der Lubbe slecht geïnformeerd. "Klanten hoeven zich nergens zorgen over te maken. Volgens artikel 13 blijven dezelfde polisrechten op de Nederlandse Antillen van kracht als in Nederland".

Behilia: betere opvang studenten in Nederland

WILLEMSTAD — Nederlandse en Antilliaanse deskundigen zullen op een op Curaçao te houden expertconferentie, met elkaar overleggen hoe de begeleiding en opvang van Antilliaanse studenten in Nederland verbeterd kan worden.

Volgens gedeputeerde van onderwijs Chin Behilia worden Antilliaanse studenten in Nederland beschouwd als gewone Nederlandse studenten. Zij krijgen daarom ook niet de begeleiding die Turken en Marokkanen wel krijgen omdat zij bij voorbeeld aanpassingsmoeilijkheden hebben. Volgens Behilia hebben Antilliaanse studenten ook met die problemen te kampen.

Op de expertconferentie zal bekeken worden hoe ook voor Antillianen die extra aandacht gerealiseerd kan worden. De beslissing om de conferentie te houden, werd genomen tijdens het reguliere overleg van de gedeputeerden en de minister van Onderwijs.

Op Sint Maarten

Marco de Castro houdt betoog voor optie A

PHILIPSBURG — Drs Marco de Castro, één van de oprichters van de PAR, heeft gisteren een hartstochtelijk betoog gehouden voor optie A, de herstructurering van de Antillen. Op 14 oktober zal de bevolking van St. Maarten zich in een referendum uitspreken over de staatkundige toekomst.

In een interview met het Sintmaartense dagblad *The Chronicle* zei De Castro dat het uiteenvallen van de Antillen moet worden voorkomen. "We moeten de eilanden bij elkaar houden. We moeten allen werken aan het behoud van de Antillen en haar volk", aldus De Castro, die ook de hoop uitsprak dat zijn boodschap door de bevolking van Sint Maarten begrepen wordt.

De Castro gaf toe dat de huidige structuur van de Antillen de nodige problemen veroorzaakt voor de eilanden en de centrale regering. Maar hij is ervan overtuigd dat het het beste alternatief is voor de toekomstige generaties van de Antillen gezien de economische ontwikkelingen. De Castro: "De Antillen functioneren nu niet zoals iedereen het wenst. Er zijn veel fouten. Daarom praten wij over een herstructurering. We moeten door onderhandelingen komen tot een betere structuur."

De oud-minister van Financiën en Economische Zaken benadrukte dat het geenszins de bedoeling van Curaçao is om een nieuwe structuur op te dringen aan de overige eilanden. "De nieuwe structuur moet met inspraak van alle eilanden tot stand komen. Maar eerst moeten wij allen ervan overtuigd zijn, dat we de Antillen willen behouden. Pas dan kunnen wij aan tafel gaan zitten en de gewenste veranderingen aanbrengen, die in het belang zijn van alle eilanden", aldus De Castro.

Hij wees er verder op dat de afgelopen vijftien jaar politici streefden naar het opbreken van de Antillen. "De Curaçaose bevolking zei echter 'stop, we willen de Antillen niet uiteen laten vallen", aldus De Castro. "De Curaçaose bevolking heeft dus duidelijk laten blijken de Antilliaanse bevolking als één te beschouwen. 'Wij zijn één volk. Kijk maar hoeveel Curaçaoenaars wonen op Sint Maarten en omgekeerd. Op Curaçao wonen meer Bonaireanen dan op Bonaire en op Curaçao leven meer mensen uit Statia dan op Sint Eustatius."

Jaarlijkse inzamelingsactie van Prinses Wilhelminafonds

WILLEMSTAD — De Stichting Prinses Wilhelminafonds voor de kankerbestrijding houdt gedurende de maand september haar jaarlijkse inzamelingsaktie.

De stichting bestaat in november 45 jaar. Zij heeft twee sociale werksters en een directrice in vaste dienst.

Naast het verlenen van intensieve morele en psychologische hulp aan de patiënten en familieleden staan de sociaal werksters hen ook bij met de meest uiteenloopende zaken en sociale problemen, zoals speciale voeding, huisvesting, het verkijgen van ppkaarten, onderstand en juridische bijstand.

Het afgelopen jaar werden door de sociaal werksters 1391 bezoeken afgelegd aan patiënten en familieleden. Momenteel staan bij de stichting 499 patiënten ingeschreven.

Het voorlichtingscentrum van de stichting is gevestigd aan de Scharlooweg 53. Hier kan men terecht voor het aanvragen van hulp, vragen omtrent kanker, een 'second opinion' door een specialist, lezingen, cursussen, folders en posters.

Voor kankerpatiënten worden 'praatgroep'-bijeenkomsten georganiseerd en men kan er ook terecht voor borstprothesen (namaakborsten). Hulpmiddelen zoals rolstoelen en looprekken worden op tijdelijke basis aan de patiënten beschikbaar gesteld.

Patiënten die voor behandeling naar het hospitaal moeten en helemaal geen vervoer hebben, kunnen met het centrum contact opnemen inzake transport. In het voorlichtingscentrum worden elke week handenarbeidlessen gegeven en voor alle bij de stichting ingeschreven patiënten worden er een paar keer per jaar excursies en feestjes georganiseerd.

De onkosten van de stichting zijn erg groot. Zo geeft zij elk jaar veel geld uit aan de medische behandeling en therapie van kankerpatiënten, sociale bijstand, bureau- en personeelskosten, bijscholing en voorlichting, de borstprothesebank, transport en vertier van patiënten en de aankoop van nuttige apparatuur. Zo is de afdeling Radiotherapie van het St. Elisabeth Hospitaal opgericht met de steun van het Prinses Wilhelminafonds.

Het rekeningnummer van de stichting is: Maduro & Curiel's bank 252.118 en bij de Girodienst 524.808.

DP eist fraude-onderzoek bij SDK

WILLEMSTAD — De Democratische Partij wil een diepgaand onderzoek naar de onrechtmatigheden bij het SDK, dat onder leiding staat van Morris Isenia, fractieleider van de PAR in de Staten. De DP is van mening dat alles in het werk gesteld moet worden om te voorkomen dat het imago van Curaçao schade oploopt.

De financiële onrechtmatigheden bij het SDK houden de gemoederen in de samenleving al geruime tijd bezig. Volgens de DP is deze zaak van nationaal belang, omdat de fractieleider van de PAR verdacht wordt van onrechtmatigheden of op zijn minst verantwoordelijk is voor het financieel beleid bij het SDK. De DP vindt de zaak te ernstig en eist dat het onderzoek zo snel mogelijk wordt afgerond.

Frank Gressmann, woordvoerder van de rode partij houdt minister-president Miguel Pourier dan ook verantwoordelijk voor alle schade, die het imago van Curaçao oploopt als gevolg van de handelingen van Morris Isenia. Volgens Gressmann kan Pourier, die tijdens zijn verkiezingscampagne beloofde tot 'ruime op de boel', het zich nu niet permitteren om zich stil te houden. Gressmann is van mening dat er op korte termijn herlderheid in de zaak gebracht moet worden, vooral omdat het hier de fractieleider van de PAR betreft.

Gressmann doet ook een beroep op Isenia om op zo kort mogelijke termijn een onafhankelijk onderzoek in te stellen en de schuldigen aan te wijzen.

De SDK-gate speelt al enkele maanden. Bij het stadion te Brievengat zou voor tienduizenden guldens gefraudeerd zijn.

PWFC dient eigen belang

Mendes gelooft in cao Isla vóór 31 december

WILLEMSTAD — Zowel de vakbond als PdVSA heeft er belang bij om voor 31 december een cao gerealiseerd te hebben. Gedeputeerde Mendes: "Het kan wel voor 31 december."

Volgens Mendes heeft de vakbond gelijk als ze zegt dat ze onder druk een cao moet bereiken, omdat het nieuwe contract anders niet doorgaat. Voor PdVSA is het evenwel belangrijk om eerst een afspraak met de werknemers te hebben, voordat zij grote investeringen gaat plegen aan de raffinaderij.

Mendes: "Beide partijen hebben goede argumenten. Maar ik geloof dat er met goede wil wel voor 31 december een cao bereikt kan zijn." De verantwoordelijke autoriteiten zullen op reguliere basis informeren bij de vakbond en PdVSA naar de stand van zaken met betrekking tot de nieuwe cao, aldus Mendes. De ontbindingsclausule hoeft daarbij geen breekpunt te worden.

Mendes gelooft niet in wijzigingen in het contract door de eilandsraad of de Staten. Mendes: "Dit is het meest haalbare contract. De mogelijkheden om er meer uit te halen zijn uiterst beperkt. De parlementen kunnen maar twee dingen doen: het contract accepteren of verwerpen."

Het onderhandelingsteam dat het contract heeft opgesteld zal binnenkort zelf een persconferentie beleggen.

Raad van Advies nooit geraadpleegd door minister Rozendal

KPMG ontvangt 1,4 miljoen per maand voor reorganisatie SVB

WILLEMSTAD — De ongewoon hoge consultantsfee van KPMG voor de reorganisatie van de SVB heeft de nodige felle reacties teweeg gebracht in de samenleving. De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao karakteriseerde de overeenkomst als een blunder van de hoogste klasse van oud-minister Frank Rozendal. Oscar Semerel, lid van de Raad van Advies, verklaarde vanmorgen dat maandelijks een bedrag van 1,4 miljoen gulden aan KPMG moet worden betaald en niet zoals eerder gezegd 800.000 gulden.

Oud-minister Frank Rozendal heeft drie jaar geleden een overeenkomst gesloten met KPMG. Het consultantsbureau zou zich bezighouden met de reorganisatie van de SVB, zou administratieve bijstand verlenen en achterstallige aanslagen de deur doen uitgaan.

Rozendal gaf persoonlijk toestemming zonder de Raad van Advies van de SVB, de Raad van Ministers of de Staten om goedkeuring te vragen. Oscar Semerel gaf vanmorgen toe dat het inschakelen van KPMG wel aan de orde is geweest in de Raad van Advies, maar dat er nooit een kostenplaatje verstrekt is. Ondanks herhaalde verzoeken van de leden van de Raad van Advies is de minister nooit met cijfers op de proppen gekomen. Dit heeft er zelfs toe geleid dat twee leden van de Raad van Advies de vergaderingen weigerden bij te wonen.

Semerel verklaarde vanmorgen dat er wel degelijk een behoefte was om een consultantsbureau van buiten in te schakelen. "Maar niet tegen deze prijs", aldus Semerel. "Wat mij nog meer verbaast is, dat KPMG enkele stagiaires aan het werk heeft gezet bij de SVB."

Piet Eddine van de VBC was nog directer in zijn kritiek."Rozendal heeft een blunder gemaakt en de gemeenschap nu opgescheept met een miljoenenschuld", aldus een geagiteerde Eddine. "Rozendal is kinderachtig bezig. Hij heeft nooit een visie gehad. Hij heeft beslissingen genomen en overeenkomsten ondertekend zonder precies te weten wat de aanzie hand was. Hij weet niet eens waarover hij praat; 1,4 miljoen is toch aan de absurd hoge kant".

Volgens Eddine probeert Rozendal de bevolking nu zand in de ogen te strooien door te stellen dat de werkgevers altijd tegen een controle zijn geweest. "Duidelijk weer een tactiek van de oude politiek. De privé-sector wil klaarheid van zaken, maar wij willen dit niet betalen tegen elke prijs. Wij eisen van de huidige minister dat hij orde op zaken stelt en de belofte van zijn partij van 'ruime op de boel' nu ook eens inhoud geeft. Deze rotzooi moet worden opgeruimd."

Volgens Eddine zijn zowel werkgevers als werknemers het slachtoffer van de blunder van Rozendal. "En dan moeten we niet vergeten dat de SVB een groot aantal andere fondsen beheert zoals ouderdoms-, cessantia- en pensioenfondsen. Die komen nu allemaal in gevaar door de ondoordachte beslissing van Rozendal."

Frappant in de zaak is verder dat er nooit een openbare inschrijving heeft plaatsgevonden. Ook heeft de minister nooit bekeken of er geen andere consultantsbureau's zijn, die tegen een lagere prijs het werk wilden doen. Daarnaast is sprake van een 'conflict of interest' omdat KPMG ook de huisaccountant van de SVB is en in die zin de betalingen aan zichzelf controleert.

Uitgebreid programma Antilliaanse jeugdzorg

WILLEMSTAD — De Federatie Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ) heeft een uitgebreid programma opgesteld voor de komende twee jaar. De projecten worden gefinancierd door het Europese Ontwikkelingsfonds voor een bedrag van 850.000 gulden.

Het programma bestaat uit projecten voor alle eilanden van de Nederlandse Antillen. Zo zullen de komende twee jaar adequate netwerken en voorzieningen voor jeugdorganisaties op Curaçao worden ontworpen. Verder zullen er bestuurskader-cursussen voor deze organisaties van start gaan op Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Ook wordt er een projectdossier opgesteld voor de aanleg van sportaccommodaties in Curaçaose wijken. Ook zullen [illegible] verzorgd worden voor vrijwilligers.

Nog twee andere grote projecten die op het programma staan van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg zijn het opstellen van een projectdossier voor de bouw van een jeugdcentrum te St. Petersburg op Sint Maarten en het project voor het opzetten van een gezinsvoogdij op Bonaire.

Alle projecten duren twee jaar met uitzondering van het project gezinsvoogdij Bonaire dat een looptijd heeft van drie jaar.

Eric van der Hoeven van de FAJ was zeer ingenomen met de nieuwe plannen. Hij wees er wel op dat dit nog lang niet het einde van de weg is. "De twee volgende stappen zijn: ten eerste het organiseren van hoe wij het gaan doen — en ten tweede de uitvoering — zorgen dat het gebeurt."

Van der Hoeven wees erop dat er nog meer financieringsmogelijkheden zijn. "Laten wij daarom de goedgekeurde projecten nu snel opstarten en met dezelfde goede samenwerking deze projecten op kwalitatief hoog niveau afronden, zodat ook wat dat betreft wij een voorbeeldfunctie kunnen vervullen en eventuele nieuwe projecten zonder veel moeite gesubsidieerd kunnen worden", aldus Van der Hoeven.

WILLEMSTAD — Het Kolegio San Dominico begint de viering van het veertigjarig bestaan aanstaande zondag met een heilige mis in de parochie van Montaña, die voorgedragen wordt door monseigneur Ellis. Die mis begint om 8.30 uur. Vervolgens zal de drumband White Feathers een optocht naar de school aanvoeren.

Vervolg van pag. 1

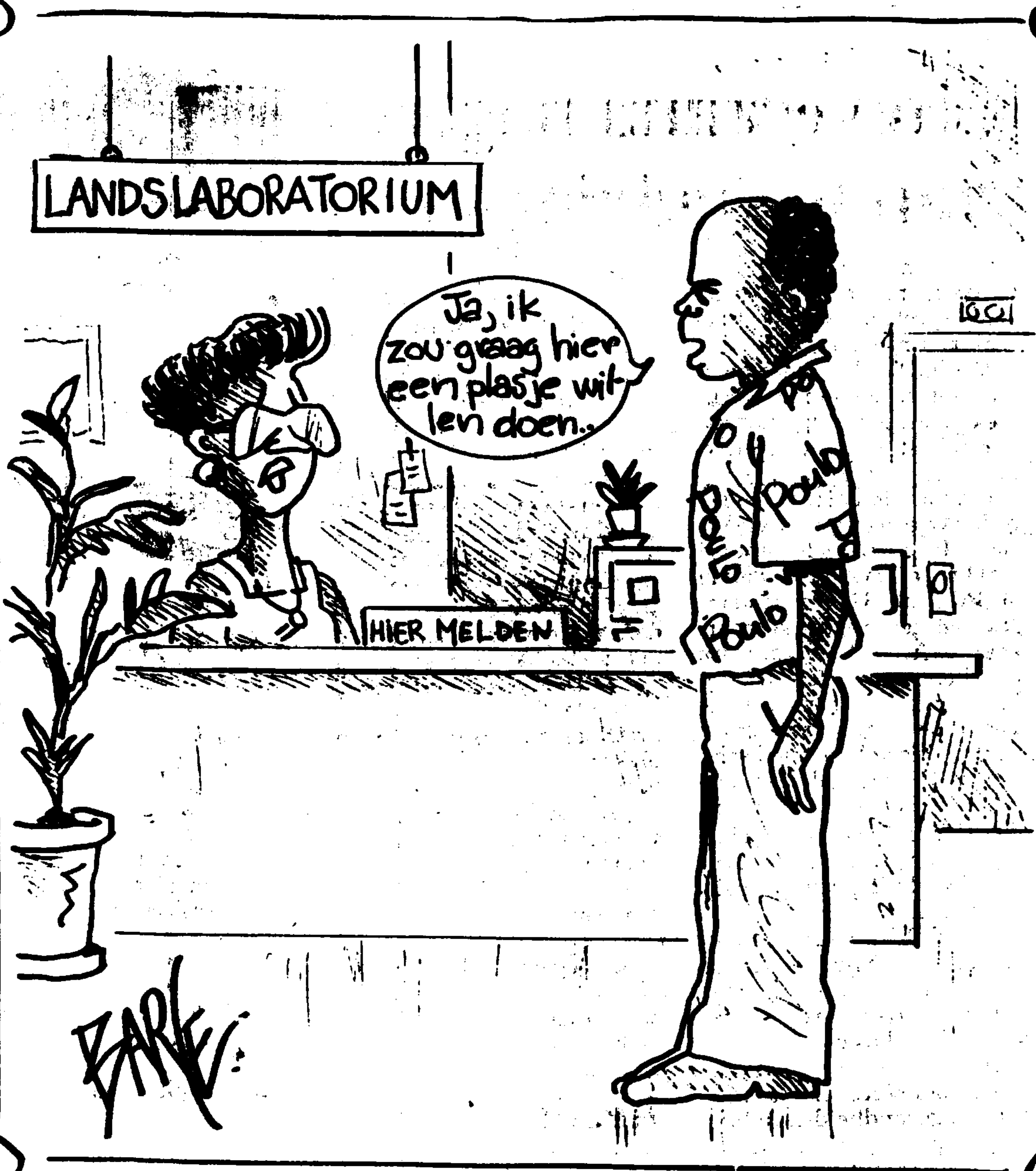
administratie van Sint Maarten op orde te hebben. De eigen verantwoordelijkheid van Land en eilandgebied wordt in deze benadrukt. Een belangrijke 'overwinning' voor Pourier gezien het referendum op Sint Maarten.

Tijdens de besprekingen heeft de Antilliaanse minister-president benadrukt hoe belangrijk de eigen autonomie voor de Antillen zijn. Minister Voorhoeve verklaarde daarop de autonomie van de eilanden te zullen respecteren en als Koninkrijksminister [illegible] waarborgen van bij voorbeeld deugdelijk bestuur zeker te zullen stellen. Voorhoeve noemde tijdens de 'Nederlandse' persconferentie zijn eerste week als minister voor de Antillen en Aruba een 'vliegende start' gezien de vele besprekingen die hij meteen voerde met Pourier.

Over een ander heikel punt, de verdeelsleutel van het Solidariteitsfonds, hield Voorhoeve [illegible] achtergrond. Pourier heeft afgelopen week een verdeelsleutel voorgesteld waarbij Nederland een grotere bijdrage zou moeten leveren dan tot nu toe, namelijk veertig in plaats van twintig procent. Het aandeel van Aruba zou gelijk blijven, maar dat van de Antillen (Curaçao) zou verlaagd worden van 55 tot 35 procent. Het enige wat Voorhoeve deed, was bevestigen dat het onderwerp ter sprake is gekomen: "We hebben het punt van het Solidariteitsfonds inderdaad besproken. We gaan de kwestie bestuderen en betrekken het in het geheel van de financiële betrekkingen binnen het Koninkrijk."

Natuurlijk zijn ook de staatkundige vraagstukken aan bod gekomen. Pourier zei daar vanmiddag over dat hij met de vijf eilandgebieden voor het einde van het jaar daarover overeenstemming wil hebben: "Wij willen dan afspraken maken over de definitieve structuur van de Antillen. Daarna komen de verhoudingen van de Antillen, Aruba en Nederland in zijn totaliteit aan de orde. En dan willen we per 1 januari een totaal nieuwe Koninkrijksstructuur, om zodoende onze aandacht ook aan andere belangrijke zaken te kunnen geven."

Zulke belangrijke zaken zijn onder andere: beter onderwijs, beter bestuur, bestrijding van de (drugs)criminaliteit, het op orde brengen van de openbare financiën en instelling van een gezamenlijke kustwacht. Over dat laatste bleek tijdens de persconferentie een klein verschil van tijdsplanning tussen Pourier en Voorhoeve te bestaan. Pourier verklaarde dat de kustwachtorganisatie voor het einde van 1994 'operationeel' moest zijn, terwijl Voorhoeve zei dat dan de werkgroep — die zich over de kustwacht buigt — het rapport af [illegible] te hebben.

Verzelfstandigingsproces stopgezet

Grote onzekerheid onder personeel van posterijen

WILLEMSTAD — De ontevredenheid onder het personeel van de Posterijen is nog steeds erg groot. De werknemers weten niet waar ze aan toe zijn onder het verzelfstandigingsproces, dat gisteren had moeten beginnen. Ook minister Chance kon het personeel geen inzicht van zaken geven. Het verzelfstandigingsproces is inmiddels stopgezet en gewacht wordt op de terugkeer van de directeur der Posterijen, Ramon Galmeyer, die op dienstreis is in Zuid-Korea.

De postambtenaren zijn niet te spreken over de handelwijze van de directie. Vorige week donderdag ontvingen zij een brief waarin hen werd meegedeeld dat het verzelfstandigingsproces per 1 september zou aanvangen. Volgens de directie zou dit tenminste leiden tot een zodanig rendement dat voor langere termijn inkomsten voor de overheid verworven kunnen worden. De bedoeling is dat de posterijen zodanig worden gestructureerd, dat maximaal kan worden ingespeeld op de behoeften van de markt.

In de brief staat verder dat de posterijen in toenemende mate concurrentie krijgen. De directie meent echter dat de dienst het potentieel heeft om deze concurrentie de baas te blijven waardoor de dienstverlening op een gezonde financiële basis gehandhaafd kan blijven. Randvoorwaarde is echter dat het personeel en de middelen flexibel aangewend moeten worden.

Allemaal nogal vaag voor het personeel, dat niet weet waar zij aan toe is. De werknemers, verenigd in de ABVO, vragen zich dan ook af waarom zij nooit enige concrete informatie hebben gehad. De werknemers willen betrokken worden bij het reorganisatieproces en niet uitgesloten worden, aldus de ABVO. De gebrekkige informatie leidt tot veel onbeantwoorde vragen en zelf minister Chance kon daarop geen helderheid verschaffen.

In de brief van de directie staat onder andere, dat een projectorganisatie in het leven wordt geroepen. Dit is een soort 'schaduw'-organisatie, die naast de bestaande moet functioneren. Deze nieuwe organisatie bestaat uit een aantal 'trekkers', die binnen één jaar 'resultaatverantwoordelijke eenheden' moeten oprichten.

Allemaal grote woorden, maar voor de werknemers levert dit in de praktijk problemen op. Zo vragen ze zich af wat die 'schaduw'-organisatie' inhoudt. Verder willen ze weten aan wie ze verantwoordelijkheid moeten afleggen. Aan het huidige diensthoofd of de trekker?

In de brief van de posterijen staat dat de nieuwe organisatie opgesplitst zal worden in verschillende 'units', die elk voor een bepaald produkt dienen te zorgen. Elke unit heeft zijn eigen personeel in dienst, dat zich uitsluitend bezig houdt met haar eigen werkzaamheden. Zij vormt een team en heeft een eigen organisatiestructuur. De unit blijft ondanks zijn zelfstandigheid [illegible]

De aangewezen trekkers zijn Schoop (secretariaat), Paulina (postverkeer en loketdiensten), Eleonora (filatelie), Spalder (Express Mail Service), Petronella (postspaarbank), De Weerd (financiële administratie) en mevrouw Pinedo (personeelszaken).

Het personeel van de posterijen is nu met minister Chance overeengekomen om na 14 september aan tafel te gaan zitten. De bedoeling is dat de reorganisatie dan uitvoerig besproken zal worden zodat de vakbond een realistische bijdrage kan leveren aan het gehele proces.

Curaçao krijgt legitimatieplicht

WILLEMSTAD — Nog binnen de regeertermijn van het zittende Bestuurscollege zal de legitimatieplicht op Curaçao worden ingevoerd.

Gezaghebber Elmer Wilsoe zei dat hierover met premier Pourier en Atacho gesprekken gevoerd zijn. Er zal een nieuwe legitimatiepas komen. De huidige identiteitskaart, de *sedula*, is niet geschikt omdat hier geen vervaldatum op staat. De legitimatiepas zal iedereen op verzoek van de politie moeten kunnen tonen. Volgens de gezaghebber is de legitimatieplicht niet alleen bedoeld om de criminaliteit terug te dringen.

Ook bij uitgaansgelegenheden zal de pas uitkomst kunnen geven, als er een vermoeden bestaat dat de bezoeker minderjarig is.

Werkbezoek

WILLEMSTAD — Gouverneur mr Jaime Saleh heeft een werkbezoek gebracht aan het departement voor Ontwikkelingssamenwerking. Sedert mei 1993 is het departement gehuisvest in het gerestaureerde pand aan Plaza Hoyer.

Tijdens zijn werkbezoek maakte de gouverneur kennis met directie en personeel. Ook informeerde de gouverneur zich over de activiteiten van het departement. Mr Saleh kreeg informatie over een aantal belangrijke ontwikkelingsprojecten en programma's, die het departement in voorbereiding heeft.

Verder wisselde de gouverneur van gedachten met de minister voor Ontwikkelingssamenwerking mevrouw drs Edith Strauss-Marcera en de directie en staf van het departement.

BEKENDMAKING

Met ingang van maandag 5 september 1994 is de advokate Mr. M.M. Haakmat-Denz niet langer verbonden aan het advokatenkantoor Mr. P.D.O. Denz NV.

Mr. M.H. Haakmat-Denz zal met ingang van diezelfde datum haar werkzaamheden voortzetten en kantoor houden aan de Windstraat 19, ten kantore van de advokatenmaatschap Flanders en Baptist.

Tel. 22922 / 21718

Aruba, 1 september 1994

ARUBA
AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

****

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

****

WACHTREGELING DOKTOREN
maandag t/m zaterdag van 18.00-07.00 uur:
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter T.H.K. Lin via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter J. Tromp via Centro Medico Dr. Rudi Engelbrecht (San Nicolas: tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

****

BOTICA
(nachtdienst)
Pabao di Brug:
Sta. Cruz, Macuarima 23-B. Tel.: 58028.

****

VOOR BRANDGEVALLEN en ongelukken gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

****

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dr. Lili G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

****

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur, woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

****

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

****

HOME NURSING BUREAU ARUBA
Tel.: 34321.

****

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

****

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

****

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik

****

FUNDACION RESPETA MI
(stichting tegen seksuele misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124

****

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

****

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

****

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
geopend van maandag t/m zondag van 16.00-18.30 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

****

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Goletstraat 5-A, Oranjestad)
Aanvangstijden van de diensten **woensdag en zaterdag** om 19.00 uur.

****

FUNDACION DIABETICO ARUBANO
(J. Irausquinplein z/n, Oranjestad)
Voor informatie: tel. 21215.

****

TELEARUBA
VRIJDAG: 18.03 Sesame Street; 19.03 Network Earth; 19.30 Jazz in Germany; 20.00 Telenoticias; 20.30 Designing Women; 21.00 CNN International Hour; 21.40 Showbiz Today; 22.03 Movie **Rising Sun**; 23.36 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

****

VRIJDAG
DIVERSEN
SPORT
BASEBALL (ABBA): 19.45 uur (AA-klasse) Coastal vs Heineken - San Nicolas Sportspark

BOWLING: 24.00 uur *midnight-toernooi* -Eagle Bowling Palace.

ORANJESTAD — De Arubaanse Voetbalbond (AVB) heeft een commissie benoemd die moet werken aan een nieuwe structuur voor de voetbalsport op Aruba.

De Comision di Structura bestaat uit Damasio Rasmijn (coördinator), Luciano (Wichi) Croes (lid) en Urlo van Breet (lid). De commissie moet een eind-concept voor een nieuwe structuur formuleren en dit uiterlijk 31 oktober bij de AVB indienen.

Vandalisme bij ministerraad

Kabinet Eman treft chaos aan in regeringsgebouw

ORANJESTAD — In verband met het vandalisme dat het kabinet-Eman gistermorgen aantrof in de kantoren van de ministerraad werd de gouverneur hiervan op de hoogte gesteld. De gouverneur heeft ex-premier Nel Oduber herhaalde malen verzocht de overdracht behoorlijk te laten plaatsvinden. De directeur van het kabinet stelde een onderzoek in en maakte hiervan rapport op. De regering kan de procureur-generaal verzoeken of hiertegen strafrechtelijk kan worden opgetreden.

Na de beëdiging ging de nieuwe regering van het gouverneurshuis naar het gebouw van de Raad van Ministers. Hier vond een ontvangst plaats door de secretaris van de ministerraad drs. Urbano Lopez die hierbij een grote enveloppe overhandigde. Hierin bevonden zich de sleutels van de ministerskantoren zonder aanwijzingen en verloren de ministers tijd om uit de sleutels de sleutel van hun kantoor te zoeken.

Het 'sleutelspel' van de scheidende regering was nog niet alles alle kantoren bleken 'geplunderd' waarbij zelfs airco's en faxmachine verdwenen waren. Er werd oud meubilair geplaatst. Het geheel was een smeerboel. De werkkamer van de minister-president, die de telekijkers de afgelopen jaren steeds goed gevuld op de tv konden zien, was geheel leeg. Enige telefoonlijnen waren vernield. Ook waren er voor de overdracht geen documenten beschikbaar. De enige minister die de iets achterliet was Rudy Croes, die op zijn bureau vijf dossiers van in behandeling zijnde projecten achterliet. Hij was de enige minister die de sleutel van zijn kantoor gemerkt had.

Ex-premier Nelson Oduber noch een van zijn ministers was bij de bestuursoverdracht aanwezig, zoals dit in democratische landen gebruikelijk is. Voor het kabinet Eman was deze 'kale ontvangst' geen verrassing aangezien ex-premier Nelson Oduber enige dagen tevoren de formatie van de regering een 'circus' noemde en geen medewerking zou verlenen aan machtsoverdracht omdat hij deze alleen kent uit carnavalstijd.

Premier mr. Henny Eman stelde de pers van deze gang van zaken op de hoogte, aangezien overdracht op deze ondemocratische wijze weinig respect toont voor de beslissing van het volk en het volk geld kost om de schade te herstellen. De pers kon van nabij zien, hoe de ministers zochten naar de passende sleutel van hun kantoor, terwijl bij binnentreden de smeerboel werd waargenomen.

Carib Art Aruba 1994

ORANJESTAD — De reizende expositie van de UNESCO, Carib Art 1994, is van 1 tot 16 oktober aanstaande op Aruba.

De expositie bestaat uit 137 eigentijdse werken van kunstenaars uit 32 Nederlands, Engels, Frans en Spaans sprekende Caribische landen. Zij startte in augustus 1993 op Curaçao en zal tot oktober 1995 het Caribisch gebied afreizen.

De plaats van samenkomst van Carib Art op Aruba is Centro Caiquetio, van Conseho Parokial Paradera.

Plaatsvervangend rechter benoemd

ORANJESTAD — Mr. drs. T. Croes-Fernandes is benoemd tot lid van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie, als plaatsvervangend rechter.

Mevrouw Croes, die in 1989 haar rechtenstudie aan de Universiteit van Leiden afrondde, is de eerste Arubaanse in deze functie. Bij terugkeer op Aruba begon zij in januari 1990 aan de cursus rechterlijke ambtenaar in pleiding (RAIO). In september 1993 vertrok zij naar Nederland voor verdere opleiding gedurende een jaar bij het Hof van Justitie te Den Haag. Op 2 juni dit jaar legde mevrouw Croes de eed af als rechter plaatsvervangend bij het Hof te Den Haag.

'Van kolonie tot Rijksdeel': proefschrift van Van Aller

ORANJESTAD — Op donderdag 8 september promoveert mr. drs. Van Aller, verbonden aan de juridische faculteit van de Universiteit van Aruba. De titel van haar proefschrift luidt: *Van kolonie tot koninkrijksdeel* en behandelt de staatkundige geschiedenis van de Nederlandse Antillen en Aruba van 1634 tot 1994. De promotie zal plaatsvinden aan de Rijksuniversiteit Limburg.

Mevrouw Van Aller is geboren te Ede en sedert 1989 werkzaam als wetenschappelijk medewerkster staats- en bestuursrecht aan de Universiteit van Aruba. In de periode hieraan voorafgaand was mevrouw Van Aller verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. Bovendien heeft zij jarenlang gewerkt in de gezondheidszorg, een werk dat zij onder andere heeft uitgeoefend in Zwitserland en Australië. Na vele omzwervingen belandde zij vijf jaar geleden op Aruba, waar zij zich naast haar onderwijstaken ging wijden aan het schrijven van haar dissertatie.

Dat dit proefschrift in deze betrekkelijke korte periode is afgerond, kan ronduit een opmerkelijke prestatie worden genoemd. Temeer omdat zij in dit tijdsbestek ook nog de functie van dekaan van de juridische faculteit vervulde. Dat zij dit met hart en ziel heeft gedaan en de studenten steeds met raad en daad terzijde heeft gestaan, blijkt wel uit het feit dat zij in de wandelgangen weleens 'de moeder van de studenten' wordt genoemd.

Behalve bij de studenten is mevrouw Van Aller ook zeer geliefd bij haar collega's door haar nimmer aflatende enthousiasme om nieuw gearriveerde collega's in te voeren in het Arubaanse leven en haar vrolijke en vriendelijke collegialiteit in de dagelijkse werksfeer.

Het feit dat het proefschrift, waarop de *Amigoe* in de *Napa* nader terugkomt, is gewijd aan de staatkundige geschiedenis van de Nederlandse Antillen en Aruba geeft al aan dat deze delen van het koninkrijk mevrouw Van Aller na aan het hart liggen. Onderzoek niet alleen op het algemeen juridisch terrein, maar specifiek naar de Arubaanse en Antilliaanse aspecten van rechtswetenschappelijke problemen is bovendien een van de speerpunten van het onderzoeksbeleid van de Universiteit van Aruba.

Door de publicatie van dit proefschrift is een belangrijke kant van de geschiedenis van Aruba en de Nederlandse Antillen belicht.

■*ORANJESTAD — Schaakvereniging Aruba organiseerde in samenwerking met Antraco Aruba nu een zeer geslaagde jeugdtoernooi in Cas di Cultura. De winnaars in de diverse groepen waren: klasse Koningsgroep A: Leon Tsu en Junior Bareño; klasse Torengroep B: Sherissa Tsu, Hugo Tap, Anthony Maduro en Ludwig Rincones; klasse Piongroep C: Arjon Buikstra, Nicolaas Koeman en Leopoldo Boekhoudt; klasse Piongroep D: Marijn Buikstra, Melissa Tromp en Bilhah Hochman. Op de foto de winnaars van het toernooi.*

Gala-fundraising op 'Freewinds'

ORANJESTAD — De liefdadigheidsstichting Friends of the Handicapped organiseert op woensdag 19 oktober een *shipboard gala fundraising* aan boord van het cruiseschip de *Freewinds*.

De *shipboard gala* houdt in: diner, champagne, dansen en vele deurprijzen. Friends of the Handicapped werd in 1987 opgericht door bezoekers uit de Verenigde Staten die iets aan de bevolking willen teruggeven voor al het plezier dat zij op Aruba in de loop der jaren genoten hebben.

De stichting heeft sedert haar oprichting door middel van fundraising-activiteiten meer dan 450 duizend dollar verzameld en dit bedrag geschonken aan de lokale organisaties die hulp verlenen aan de geestelijk, lichamelijk en sociaal gehandicapten.

Voor informatie en kaarten voor het *shipboard gala* kan men telefoonnummer 23819 bellen.

Winnaars bij jeugdschaken

Beëdiging tweede kabinet Eman

■*ORANJESTAD — Ten gouverneurshuize vond gistermorgen de beëdiging plaats van het tweede kabinet-Eman door gouverneur mr. Olindo Koolman. Direct daarop ging de nieuwe regering aan de slag. Gisteravond werd in Fort Zoutman het glas geheven op de nieuwe regering.*

YMCA-cursus kerstdecoraties

ORANJESTAD — De belangstelling voor de cursus kerstdecoraties is zo groot, dat YMCA-Dakota besloten heeft een tweede cursus uit te schrijven.

Deze cursus begint op dinsdag 6 september om 19 uur. Belangstellenden kunnen nu al inschrijven voor deze en andere cursussen, zoals *make-up*, etiquette/protocol, Engelse conversatie en haarknippen, zowel bij YMCA-Dakota als YMCA-San Nicolas. Bij YMCA-San Nicolas is er nog een aantal open plaatsen voor de cursussen auto-nderhoud en Papiamentse conversatie.

Voor inschrijving kan men YMCA-Dakota en YMCA-San Nicolas bellen (tel.: 23072 en 45303) of persoonlijk langs komen.

Vrouw met aids land uitgezet

ORANJESTAD — Kortgeleden hield de Immigratie een razzia, waarbij 34 personen werden aangehouden die illegaal op Aruba verbleven. Zij werden allen uitgezet.

Onder hen bevond zich de Colombiaanse Luisa Patricia Hernández de Marchena (23). Vanuit Colombia ontving de Immigratie bericht van een dokter dat deze vrouw geïnfecteerd is met aids. De vrouw deed 'zaken' in de Boliviastraat. Personen, die deze vrouw bezocht hebben, wordt aangeraden zich in verbinding met een dokter te stellen.

Intussen wordt door de politie nagegaan of de persoon die deze waarschuwing vanuit Colombia doorgaf inderdaad daartoe bevoegd was.

Rectificatie

ORANJESTAD - In de Amigoe-editie van gisteren is een storende fout geslopen in de kop bij het artikel over de viering van de Persdag op Aruba. Gastspreker Angelica Paris wordt aangeduid als de 'nieuwe directrice van Tele-Aruba'. Dat moet zijn: het nieuwe hoofd van de nieuwsafdeling van Tele-Curaçao. Onze excuses voor dit misverstand.

Ann Mathews 35 jaar docent

ORANJESTAD — Het Maria College mavo herdacht vanmorgen het feit dat lerares Ann Mathew-Roumou 35 jaar vóór de klas stond.

Zij slaagde in juni 1959 in Reuver, Nederland, als onderwijzeres en begon op 1 september van dat jaar bij het Filomena College in San Nicolas te werken. In 1969 ging zij werken bij de Mater Dei huishoudschool in Oranjestad en vanaf 1 augustus 1976 is Ann Mathew-Roumou werkzaam bij het Maria College mavo. In de loop der jaren behaalde mevrouw Mathew haar L.O.-aktes Engels, Spaans, Frans en later M.O. Engels.

Vanmorgen werd in de St. Franciscuskerk van Oranjestad een mis opgedragen, gevolgd door een huldiging op school en werd de dag besloten met een gezellige busrit.

MEP komt met eigen krant

ORANJESTAD — Uit een verklaring van MEP-leider Nelson Oduber blijkt dat het bestuur van de gele partij een commissie heeft ingesteld om de mogelijkheden te onderzoeken met een eigen krant te komen.

Hij merkte daarbij op dat dit plan in studie is omdat, volgens hem, alle kranten op Aruba op een of andere manier bindingen hebben met andere politieke partijen. Hierdoor krijgt zijn partij geen goede behandeling. Hij maakte niet bekend wie in de commissie zitting heeft en hoe lang het onderzoek gaat duren.

Reeds eerder werd het dagblad *Arubiano*, afkomstig uit MEP-kringen, uitgegeven, dat na enige maanden ter ziele ging.

Radio 1270 ook met FM

ORANJESTAD — Radio 1270 AM heeft gisteren haar 107.5 FM-station in gebruik gesteld. De zachte opening viel samen met het 33-jarig bestaan van Radio 1270, voorheen Radio Antiliana.

De opening werd verricht door de scheidende stationmanager Coby Alders, die de nieuwe stationmanager Chicho Jesurun aan de luisteraars introduceerde.

Beide stations zijn uitgerust met een 2.5 kilowatt zender en komen elk met afzonderlijke programma's voor de luisteraars.

Frans Wever overleden

ORANJESTAD — Op 77-jarige leeftijd overleed in Bogotá, Colombia, Frans de Paula Wever. De crematie vindt morgen in Bogotá plaats, waarna de as naar Aruba wordt gebracht.

Frans Wever vestigde zich jaren geleden in Bogotá. Hij was voordien op Aruba werkzaam als griffier bij het gerecht in Eerste Aanleg en vervulde ook vele jaren de functies van gedeputeerde en waarnemend gezaghebber. In de sport was hij jarenlang voorzitter van RCA en bestuurslid van de AVB.

INGEZONDEN

Ministeries

ALS ER [illegible] wijzigingen plaatsvinden in de benaming van ministeries en in de taakverdeling van deze ministeries, dan heeft dat drastische consequenties voor onze wetgeving. Ik heb in het verleden hierop reeds gewezen. Met ingang van 1 januari 1986 (intrede van onze status aparte) bevatte onze landsverordening instelling ministeries een goede afbakening van de taken van de verschillende ministeries. Daarna werd echter het zorggebied 'Volksgezondheid' van de minister van Welzijnszaken weggehaald en toegevoegd aan de taak van de minister van Justitie.

Na verloop van tijd ging 'Volksgezondheid' weer aan de wandel en werd dit zorggebied toen ondergebracht bij de minister van Publieke Werken. Bij deze wijzigingen moest telkenmale alle wettelijke regelingen die op deze ministeries betrekking hadden, aangepast worden en soms voor de zoveelste maal afgekondigd worden. Inmiddels zijn wij beland in 1994 en heeft ons land veel meer (reeds) afgekondigde wettelijke regelingen. Dit betekent dat iedere wijziging binnen de taken van de ministeries een enorm karwei voor de directie Wetgeving met zich meebrengt.

De aanpassing van de wettelijke regelingen geschiedt niet van de ene dag op de andere. Het gevolg is dat de burger lange tijd in het onzekere blijft of de wettelijke regeling die hij voor zich heeft, wel op juiste wijze de ministeriële bevoegdheden aangeeft. Kortom, rechtsonzekerheid.

Wat vandaag in de kranten is gepubliceerd omtrent de 'structuur' van de nieuwe regering brengt ons veel verder van huis. Nu gaat het niet alleen om de verplaatsing van één zorggebied maar om een totale *reshuffling* van diverse taken. Taakgebieden die totaal vreemd aan elkaar zijn worden bij elkaar gevoegd. De verwarring voor de burgers is des te groter. Hij zal zich bij de minister van Justitie moeten vervoegen voor een probleem met een bouwvergunning, een erfpachtskwestie, een volkswoning, een vuilnisophaalkwestie enz.

Daarentegen heeft deze minister geen directe zeggenschap over het beleid inzake volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu. Waarom niet? Omdat de directie Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu niet onder hem valt, maar onder zijn collega van [illegible] en Communicatie. De ontwerpers van deze nieuwe structuur hebben zich kennelijk de consequenties van hun arbeid niet gerealiseerd. Het is te hopen dat na ingewonnen adviezen er nog een stroomlijning komt in de taken van de ministers. Het is in het algemeen belang dat wij op Aruba geraken tot een definitieve structuering van onze ministeries.

Desnoods gaan wij over tot het uitbreiden van het aantal ministers danwel tot het invoeren van het fenomeen 'staatssecretaris', maar laten wij alsjeblieft niet telkens tornen aan de taakverdeling van de ministers. Want dat heeft vergaande en frustrerende gevolgen, zowel voor onze wetgeving als voor de rechtszekerheid van de burger.

ALBERT S. KOCK
Aruba

Verboden te roken

■ *ORANJESTAD — De directie van de Reina Beatrix luchthaven heeft op veler verzoek besloten dat het ingaande 1 september 1994 verboden is te roken in alle boarding gates van de vertrekhal, met uitzondering van de gates nummer 1 tot en met 3 van de Amerikaanse Immigratie. Het roken is slechts toegestaan in de grote vertrekhal. De reizigers kunnen nu in de boarding gates rustig lezen of zelfs een dutje doen, zonder last van de rook.*

INGEZONDEN

Aannemers

IN EEN ochtendblad van afgelopen woensdag is er een artikel verschenen betreffende een pirate aannemer. Vele mensen kunnen zo door een aannemer benadeeld worden. Eerstens wil ons bureau ten overvloede de overheid, de desbetreffende afdelingen, maar ook alle opdrachtgevers waarschuwen om dit soort probleem te voorkomen. Normaal gesproken is het zo, dat als een opdrachtgever zijn gebouw of project laat ontwerpen, dan zal hij als de tekeningen klaar zijn, een bouwaanvraag moeten indienen. Het is zo dat als de opdrachtgever zijn bouwvergunning verkrijgt, hij kan aanvangen met de bouw van zijn project, woning of gebouw.

Deze procedure loopt soms fout, omdat het heel vaak heel lang duurt, voordat de opdrachtgever de bouwvergunning verkrijgt. Redenen hiervan kunnen ook zijn, dat men het niet eens is met bepaalde details op de tekeningen, waardoor de desbetreffende afdelingen niet hun goedkeuring hechten aan deze tekeningen. Vaak heeft men niet het geduld om op de bouwvergunning te wachten en begint men dan te bouwen zonder bouwvergunning. [illegible] overheid heeft hierdoor [illegible] controle op de bouw en o[illegible] aannemer, terwijl als men [illegible] bouwvergunning heeft, dit [illegible] het geval is.

WEB bij voorbeeld heeft [illegible] heel goede regel met bet[illegible] king tot aansluitingen [illegible] watermeter bij nieuwbouw. [illegible] een persoon of instanti[illegible] kwestie wateraansluiting [illegible] hebben, dan begint de [illegible] naar kopie van de bouw[illegible] gunning te vragen, al[illegible] inschrijving bij de Kamer [illegible] Koophandel en een vestigi[illegible] vergunning van het desbe[illegible] fend bedrijf. Mocht men [illegible] vergunning niet hebben, [illegible] komt de WEB de meter [illegible] aansluiten. De WEB heeft [illegible] door dus een goede control[illegible] watermeter-aansluitingen.

Als een werk uitgev[illegible] wordt, dan raden wij [illegible] opdrachtgever aan om [illegible] gekwalificeerde instantie [illegible] het werk voor hen te l[illegible] controleren. Ons bureau is [illegible] specifiek belast met deze [illegible] werkzaamheden. Wij a[illegible] seren de opdrachtgever als [illegible] een aannemer een prijs vr[illegible] en als eenmaal het werk [illegible] een aannemer gegund is, [illegible] is het raadzaam om [illegible] bureau in te schakelen o[illegible] opdrachtgever op het wer[illegible] vertegenwoordigen.

Wij controleren dan o[illegible] aannemer zich aan het be[illegible] en tekeningen houdt, of h[illegible] schema werkt; wij controle[illegible] de rekeningen van de [illegible] nemer en als dit allemaal [illegible] verloopt, dan pas raden w[illegible] opdrachtgever aan om de [illegible] betreffende rekeningen va[illegible] aannemer betaalbaar [illegible] stellen.

Op het einde van het w[illegible] houden wij meer een a[illegible] mene inspectie en raden [illegible] opdrachtgever aan over te g[illegible] tot het goedkeuren van [illegible] werk. Deze procedure v[illegible] komt dat de opdrachtgever ge[illegible] peerd wordt door degenen [illegible] voor hem werken.

Voor verdere informatie o[illegible] dit onderwerp, kunt u kont[illegible] opnemen met ons bureau, [illegible]

ING. TICO PETRO[illegible]
(Associated Engin[illegible] and Planners[illegible]
Aru[illegible]

Meid

DACHT BIJ het idee 'Emma Camba' me te kunnen [illegible] heugen op pittige stukjes [illegible] nie over de situaties uit on[illegible] multi-culturele samenlevi[illegible] Maar ben met wat ik tot nu [illegible] gelezen heb zeer teleurgest[illegible] En met het stukje *Meid* d[illegible] mate, dat het mij geheel te[illegible] mijn gewoonte in naar de p[illegible] doet grijpen.

Moet nu echt even m[illegible] ergenis kwijt, over deze v[illegible] slagen onterechte aanval [illegible] de hier wonende Holland[illegible] huisvrouw. Het woord 'meid' [illegible] [illegible] door [illegible] verouder[illegible] terecht [illegible] en sindsdi[illegible] vooral en [illegible] door [illegible] Arubaanse huisvrouw in st[illegible] gehouden, en in lang niet a[illegible] gevallen ze denigreren[illegible] bedoeld, als door Emma [illegible] haar stukje gebruikt.

Ken zelf nu geen minste[illegible] zoveel, zo niet meer Arubaan[illegible] als Hollandse gezinnen, wa[illegible] een 'meidenstatus' beschrev[illegible] als in Emma's stukje, zij niet [illegible] meer of mindere ma[illegible] bestaat. Was het trouwens ni[illegible] een Arubaanse politicus die [illegible] poosje geleden in opspra[illegible] kwam wegens [illegible] ma[illegible] male misbruik van de 'meid' [illegible] door haar [illegible] zwanger [illegible] maken en daarna te tracht[illegible] haar van het eiland af te late[illegible] zetten?

Wil je de sociale positie v[illegible] het dienstmeisje op Aruba ve[illegible] anderen/verbeteren, ligt da[illegible] zeker een taak. Wil je d[illegible] macamba op de hak nemen, [illegible] lach graag mee. Om echt[illegible] volkomen ontaccht [illegible] bepaalde groep zo generalise[illegible] rend te beschuldigen is onee[illegible] lijk, in dit geval onjuist e[illegible] getuigt van slechte onobje[illegible] tieve journalistiek.

Het gaat [illegible] Emma Camba schuilt, ma[illegible] krijg het vermoeden dat we [illegible] maken hebben met een [illegible] nog niet zo lang verblijven[illegible] Hollandse [illegible] heven voelt boven haar la[illegible] genoten [illegible] pensionair of een Arubaan[illegible] met een anti-macamba [illegible] ding.

[illegible] [illegible] ik [illegible] willen [illegible] Emma, [illegible]

[illegible]J. DE L'ISE[illegible]
Aruba

Steffi Graf in actie bij US Open

■*NEW YORK - De Duitse kampioene Steffi Graf houdt haar blik strak gericht op de bal bij een return op een service van de Amerikaanse Sandra Cacic. Graf won ook deze match voor het US Open kampioenschap vrij eenvoudig met 6-0, 6-2.*

Fans vinden weg naar Louis Armstrong Stadium

Amerikaanse vedette Andre Agassi brengt opnieuw leven op US Open

NEW YORK — Agassi Enterprises heeft de US Open 1994 tot leven gebracht. Op de vierde avondsessie was het Louis Armstrong Stadium op Flushing Meadows, het grootste tennisstadion van de wereld, eindelijk uitverkocht. Waar Boris Becker, Jim Courier en Michael Chang niet in slaagden, dat lukte Andre Agassi in een handomdraai. Hij vertoonde zijn lange lokken en stoppelbaard een keer op de televisie en het stadion zat vol met 20.362 gillende en krijsende fans. Het was dan ook showtime donderdagavond.

In het voorprogramma trotseerde de als vierde geplaatste Mary Pierce de Tsjechische Studenikova en opkomende maagkrampen: 6-3, 2-6 en 6-4. Op het bijveld werd de in het zwart gestoken Marcelo Rios, de nieuwe Agassi uit Chili, van het beton geveegd door de als twaalfde geplaatste Zuid-afrikaan Wayne Ferreira. De setstanden waren 4-6, 2-6 en 4-6. Maar de hoofdrollen waren voor de echte Andre Agassi en zijn vriendin Brooke Shields.

Bodyguards, politiemannen, suppóosten en stewards schoten te hulp bij de entree van het stel. Gillende meiden probeerden de speler te knuffelen en Shields werd bijna besprongen door de fotografen. Nadat de opwinding was bedaard, had Agassi handenvol werk aan zijn tegenstander Guy Forget. Het Amerikaanse troeteldier had drie uur en zes minuten nodig om de Fransman in vier sets terug te sturen naar diens strandhuis aan de Baskische kust in Biarritz: 6-3, 7-5, 6-7 en 6-2.

Zeker voor Agassi, die van de Grand Slams alleen Wimbledon ooit won. De *Las Vegas Kid* wil de US Open daaraan toevoegen. Zeker nu zijn sponsor Nike een bedrag van zeven cijfers als premie heeft gezet op de titel. Agassi, die vijf maanden uit de roulatie was als gevolg van tendinitis in de pols, benadert zijn sport wat serieuzer dan voorheen. Hij vermijdt McDonalds en trok in Brad Gilbert een ambitieuze coach aan. Die wil hem terugbrengen naar de top drie.

Forget stond een jaar op de blessurelijst. Hij had last van zijn rechter knie, liep er vier maanden mee door voordat hij zich liet opereren en begon tijdens de revalidatie een paar keer te vroeg met de training. Op Wimbledon had hij een bevoorrechte positie en werd hij in de kwartfinales uitgeschakeld. In een paar weken steeg hij van 1130 naar 108 op de wereldranglijst. Ooit stond hij vierde. Dat was bij vlagen zichtbaar in het duel tegen Agassi, maar echt verontrusten kon hij Agassi Enterprises niet.

UITSLAGEN

De US Open in New York, gedoteerd met maar liefst 16,2 miljoen gulden, laat het volgende resultatenoverzicht bij de mannen in de tweede ronde zien: Bruguera (Spa/3) - Olhovski (Rus) 7-5, 6-2 en 7-6; Martin (VS/9) - Tsjesnokov (Rus) 6-3, 6-2 en 7-5; Reneberg (VS) - Burillo (Spa) 6-3, 7-5 en 6-3; Zoecke (Dui) - Weiss (VS) 6-1, 7-5 en 6-2; Fromberg (Aus) - Agenor (Hai) 6-3, 6-3 en 6-4; Enqvist (Zwe) - Dreekmann (Dui) 7-6, 7-6, 6-7 en 7-5. In het dubbelspel werd donderdag in de eerste ronde een wedstrijd verspeeld: Kulti/Larsson (Zwe) - Oosting/Vacek (Ned/Tsj/15) 6-2, 6-7 en 6-3.

De uitslagen bij de vrouwen in de tweede ronde: Novotna (Tsj/7) - Habsudova (Slw) 6-2 en 6-3; Deswart (Z-Af) - Werdel (VS) 6-4, 2-6 en 7-6 en Magdalena Maleeva (Bul/15) - Dragomir (Roe) 7-5 en 6-3.

In het gemengd dubbel (eerste ronde): Guse/Knowles (VS/Bah) - Boogert/Adams (Ned/VS) 6-3, 5-7 en 6-4.

Bij aanval op werelduurrecord

UCI verbiedt moderne fiets Miguel Indurain

BORDEAUX — Miguel Indurain zal het vrijdag in zijn poging het werelduurrecord te verbeteren, moeten stellen zonder technische snufjes. De Internationale Wielren Unie (UCI) liet de Spanjaard donderdag weten dat de door hem uitgeprobeerde laserstraal en de kwartcirkelige voorvork niet mogen worden gebruikt. Donderdag lekte uit dat Indurains ploegleider Echavarri de recordpoging in Bordeaux op het laatste moment had willen afblazen.

De baas van wielerploeg Banesto, Echavarri, wilde op die manier protesteren tegen de door de Fransen naar buiten gebrachte 'dopingaffaire' rond de viervoudige winnaar van de Tour de France.

Miguel Indurain werd in de Ronde van de l'Oise betrapt op het gebruik van salbutamol. Een verboden middel dat via het medicament Ventolin in spray-vorm door wielrenners wordt gebruikt om aandoeningen aan de luchtwegen te bestrijden. Ook van de Zwitser Toni Rominger en de Italiaan Franco Ballerini staat inmiddels vast dat ze het produkt hebben gebruikt tijdens het seizoen.

Ventolin is door het Franse sportministerie ondergebracht in de categorie doping, maar wordt door de UCI en het IOC aanvaard als geneesmiddel tegen astma en andere allergieën. Het drietal heeft het gebruik overigens steeds keurig gemeld aan de controlerende artsen bij wielerwedstrijden.

De verdachtmakingen maakten Indurain kwaad, maar niet zo kwaad dat hij zijn race tegen de klok in Bordeaux opgaf. Echavarri wilde de onderneming overbrengen naar Mexico, maar stuitte op een veto van de Spaanse wielrenner. Indurain zal bij een mislukte poging geen tweede keer in Bordeaux op de fiets stappen. "Als het vrijdag niet lukt, stop ik voorlopig. Dan doe ik volgend jaar een nieuwe poging."

De Bask heeft besloten vrijdag met het verzet 59x14 te gaan rijden. Daarmee legt hij bij elke pedaalslag 8,765 meter af. Zijn voorganger Graeme Obree, die het record in april op 52,713 kilometer bracht, gebruikte 52x12 als verzet. Elke pedaalslag was toen goed voor 9,25 meter.

Bebeto blijft bij La Coruña

LA CORUÑA — De Braziliaanse spits Bebeto blijft bij Deportivo La Coruña. De aanvaller wilde zijn contract afkopen, maar kon het benodigde geld voor de termijn van woensdag niet bij elkaar krijgen. "Daarom moet Bebeto blijven", zei de voorzitter van de Noordspaanse club Lendoiro donderdag.

Volgens ingewijden heeft Bebeto bijna tien miljoen gulden geboden om zijn tweejarig contract af te kopen. Daarbij zou hij alleen mogen verkassen naar een Braziliaanse club.

Een consortium zakenmensen wilde een deel van de afkoopsom van Bebeto, die met Brazilië wereldkampioen werd, voor haar rekening nemen. Hij zou dan teruggaan naar Brazilië om daar voor Flamengo uit te komen.

Ivan Lendl geblesseerd

NEW YORK — De drievoudige winnaar van de US Open, Ivan Lendl, heeft donderdag zijn partij uit de tweede ronde tegen de Duitser Karbacher opgegeven. De in Tsjechoslowakije geboren Amerikaan meldde zich op 4-6, 6-7 en 0-1 af met een rugblessure. De 34-jarige Lendl speelde zijn 16e US Open.

Lendl won de Grand Slam in 1985, '86 en '87 en stond in '82, '83, '84, '88 en '89 in de finale. De rugblessure was niet nieuw, Lendl heeft er al het hele jaar last van.

"Ik had mijn goede en slechte dagen. Soms voelde ik me een week, tien dagen oké. Tegen Karbacher had ik een slechte dag. Vanaf het begin was de rug stijf en pijnlijk."

Op Roland Garros kreeg hij eind mei ook last van zijn rug. Hij verloor in de eerste ronde van de Fransman Boetsch. Hij meldde zich dezelfde dag nog af voor Wimbledon. Twee maanden later, eind juli, maakte Lendl zijn entree in het circuit in het toernooi van Washington.

Rus geen partij voor Sergio Bruguera

■ *NEW YORK - Sergie Bruguera van Spanje heeft gisteren bij de US Open tenniskampioenschappen in drie sets gewonnen van de Rus Andrei Olhovskiy. Bruguera behoort tot de generatie van Spaanse toptennissers die de laatste tijd talrijke successen boeken bij internationale ontmoetingen.*

Voetballer een jaar geschorst

ZÜRICH — De voetballer Valentin Belkevitsj is door de UEFA voor een jaar geschorst wegens het gebruik van dope. Zijn club, Dinamo Minsk uit Wit-Rusland, kreeg daarnaast een boete van 65.000 gulden.

Valentin Belkevitsj werd bij de wedstrijd tegen Hibernians uit Malta positief bevonden. Het duel werd gespeeld in de kwalificatie van het toernooi om de UEFA-beker.

Minsk won de tweestrijd overigens wel. Het elftal van Dinamo Minsk komt in de eerste ronde van het evenement uit tegen Lazio Roma. Aron Winter speelt die Italiaanse club.

Nederlandse blij met haar zeer modale rol

Anna Smashnova wint in drie sets van Nicole Muns-Jagerman

NEW YORK — Voor geen dollar, gulden of mark wil Nicole Muns-Jagerman ruilen met Steffi Graf. De 27-jarige speelster uit Amstelveen verloor donderdag in de tweede ronde van de US Open 1994 in drie sets van Anna Smashnova. De setstanden: 2-6, 6-3 en 3-6. Graf, de titelverdedigster, was in het aangenaam warme New York 55 minuten in de weer tegen het Amerikaanse vuurvretertje Cacic, 6-0 en 6-2.

Het vermogen van Steffi Graf wordt na twaalf tropenjaren geschat op 150 miljoen gulden. *Fraulein Forehand* kondigde kortgeleden aan binnen niet al te lange tijd haar rackets definitief op te bergen. De afscheidsdatum had ze reeds in gedachten maar gaf ze niet prijs.

Nicole Muns-Jagerman verdiende in negen jaar proftennis bruto 473.972 dollar, ongeveer 850.000 gulden. Haar loopbaan zet ze nog een, maximaal twee jaar voort. Geld is nooit de drijfveer van de Nederlandse geweest. Het tennis speelt zich voor haar niet alleen op de baan af. Het sociale leven er omheen telt minstens zo zwaar.

De *glamour and glitter* is aan haar niet besteed. "Ik zou niet in de schoenen van Graf willen staan. Al zou ze haar fortuin erbij doen. Nooit, nooit, nooit." Ze gruwelt van de gedachte. "Graf kan nooit naar een concert, nooit winkelen. Boodschappen doen is onmogelijk. Alleen omdat ze toevallig een tennisballetje aardig raakt. Okay, ze is stinkend rijk. Ik vind dat geen compensatie. Ik zou haar leven niet kunnen leiden."

De negen profjaren hebben Muns-Jagerman nauwelijks veranderd. In relatieve zin reist ze vrij anoniem door het circuit. De US Open 1994 is alweer haar 29ste Grand Slam. De hoogtepunten zijn op twee vingers te tellen: De 4e ronde in Parijs 1988, de 3e ronde in New York 1993. In het WTA-circuit was de halve finale in Praag 1993 haar beste prestatie. Haar mooiste overwinning was die op Zina Garrison in 1986 in Argentinië. Een marginale cijferlijst van een modale speelster *on the road*.

Maar tennis is voor de Nederlandse geen broodwinning. Het is een hobby, en in tweede instantie haar beroep. Uit liefde voor de sport trekt ze dertig tot veertig weken per jaar de wereld rond. Ze koestert haar kleine momenten van glorie, die zijn onbetaalbaar, en neemt genoegen met haar rol in de kantlijn. Ze weet dat ze over de gehele linie veroordeeld is tot een nederlaag in de eerste, tweede of derde ronde. Een kwart- of halve finale is voor haar wat voor Graf een toernooizege is: Het hoogst bereikbare.

Het laatste halfjaar speelde ze met minder plezier. Ze toerde alleen, zonder coach of vriendin. Vorig jaar trok ze op met Kristie Boogert en Jong Oranje- coach Atkinson. Aan die situatie kwam een einde toen Boogert haar contract bij Jong Oranje niet verlengde. Muns-Jagerman stond er solo voor en haar prestaties waren er niet: Zeven eerste-rondenederlagen in tien toernooien. Kort na Wimbledon meldde ze zich aan bij de groep van Ron Timmermans en Frits ten Bruggen Cate.

De lol verging haar donderdag tegen Smashnova, die een toepasselijke naam draagt voor een *baseline*-speelster. Geboren in Minsk in Wit-Rusland emigreerde ze in mei 1992 naar Israël. Daar woont ze in Ramat Hasharon, op een steenworp afstand van het Israël Tennis Centre. Na haar eindexamen op de American International School moet ze een jaar in dienst. Smashnova, een debutante op de US Open, versloeg in de eerste ronde de als dertiende geplaatste Amerikaanse McNeil.

Muns-jagerman verloor de slijtageslag van twee uur en tien minuten door vermoeidheid. In de derde set, bij de voorsprong van 3-2, kreeg ze last van krampverschijnselen. Ze ontweek de lange rally's door regelmatig naar het net te gaan en werd daar even regelmatig geklopt door Smashnova.

"Die jonge meiden zijn superfit", lachte Muns-Jagerman na haar verlies. "Dat is een verschil met zes, zeven jaar geleden. Toen was het wel gezelliger. We lachten meer. Tegenwoordig is tennis keiharde business." Voor Steffi Graf zeker. Voor de Nicole Muns-Jagermannen minder. Al sterft haar ras in de tennis-scene uit.

Voorbeschouwing Nederlandse eredivisie

Nieuwe spelers PSV en Utrecht hebben zeer productieve start

DEN HAAG — Het forse aankoopbeleid van PSV en FC Utrecht heeft in de eerste twee speelronden van de eredivisie optimaal gerendeerd. De clubs wonnen woensdag ruim in thuisduels, van respectievelijk Go Ahead Eagles en Heerenveen. Tegen Vitesse op de openingsdag maakte Ronaldo een doelpunt en Nilis twee voor PSV. Tegen de Eagles (4-1) was de verhouding juist andersom. Samen zijn de nieuwelingen goed voor zes van de acht doelpunten van PSV. Van de 'oude hap' scoorden alleen Linskens (zondag) en Hoekstra.

PSV en Utrecht nemen de eerste en tweede plaats in op de nog verse stand. Ajax en Volendam, die niet speelden, zijn de enige andere clubs zonder puntverlies.

PSV investeerde naar schatting vijftien miljoen gulden in een nieuw spitsenduo: Ronaldo, 17 jaar en afkomstig uit Brazilië, en Nilis die tien jaar ouder is, gehaald en getogen in België.

Go Ahead Eagles dacht net als PSV met een 4-2-4-systeem uit de voeten te kunnen, maar gaf de thuisploeg te veel ruimte. Spectaculair was de eerste treffer van Ronaldo, met een hakbal achter het standbeen langs. Na 24 seconden. Ook de goal van Nilis, die zichzelf prachtig vrijspeelde en de bal over doelman Hiele prikte, was het aanzien waard.

FC Utrecht investeerde eveneens royaal, zij het natuurlijk een niveautje lager. Belangrijkste aankoop was de ouderwetse nummer tien Edwin Gorter, die als tiener naar het buitenland vertrok en op zijn 31ste wel weer in Nederland wilde wonen. Zondag scoorde hij twee keer tegen NEC, woensdag tegen Heerenveen (4-0) was hij bij drie van vier doelpunten betrokken. De makers waren allemaal nieuwelingen: Booy (2), Hofstede en Nascimento. Van de oud-Utrechters heeft alleen Plugboer een doelpunt gemaakt.

Feyenoord klom naar de derde plaats door de Rotterdamse derby tegen Sparta met 1-0 te winnen. Een prachtige combinatie tussen Larsson, Blinker en Witschge stelde de laatste in de gelegenheid te scoren. De wedstrijd was een stuk minder interessant dan vorig seizoen, toen het 3-4 was. Feyenoord miste vier basisspelers, onder wie de geschorsten De Wolf en Van Gobbel. Taument, die een blessure aan het dijbeen heeft, mist de interland van komende week tegen Luxemburg missen.

Sparta speelde voor het eerst dit seizoen, net als MVV. Ook de Maastrichtenaren verloren. Thuis nog wel, van nieuweling NEC: 1-2. De Nijmegenaren combineerden soms snel en kwamen twee keer op voorsprong: Door de Noor Stock en de van Vitesse overgenomen Pothuizen. Tussendoor maakte Joordens gelijk. Naast Sparta en MVV is ook Go Ahead Eagles zonder punten.

NAC en Vitesse, met ambities voor een positie in de top-vijf, speelden een slechte partij in Breda: 0-0. Dordrecht, afgelopen seizoen kampioen van de eerste divisie, behaalde na de gelijke stand tegen Feyenoord zijn tweede punt. Tegen FC Twente stond de ploeg van trainer Van Zoghel zelfs met 2-0 voor na twintig minuten, door Rook en Robbemond. Boerebach en de 19-jarige Platvoet zorgden in de tweede helft alsnog voor een Twents punt.

FC Groningen versloeg Willem II met 3-1 en dat was verdiend. Gall en Hofstede kregen in de slotfase de rode kaart omdat zij volgens scheidsrechter Van Dijk de boosdoeners waren in een tumultueuze knokpartij.

SPORT AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(Bonamweg 49, Brievengat)
(Tel.: 376620/376626)
zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO
(Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
open voor publiek-zwemmen (toegang kinderen t/m 14 jaar één gulden en volwassenen twee gulden): vrijdag van 20.00-22.30 uur; zaterdag van 14.00-17.00 uur en zondag van 12.00-17.00 uur.

SENTRO DI BARIO JANWÉ
dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGIA
elke donderdag van 19.30-23.00 uur in Sentro di Bario Janwé.
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur in IPK-gebouw (naast Martinus mavo, Plasa Brion.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

VRIJDAG

VOETBAL
(Federashon Futbòl Kòrsou)
play off
18.30 uur **(tweede divisie)** Centro Barber vs Charo Stars;
20.30 uur **(eerste divisie)** Jong Holland vs Sithoc - **Sentro Deportivo Kòrsou** (Brievengat).

BRIDGEN
(Bridgeclub Corsow)
20.00 uur eerste wedstrijd zesde clubcompetitie - **Scherpeheuvelk.**

TENNIS
(Kraft General Foods Double)
18.00 uur derde rondewedstrijden - **banen Asiento** (Rust & Burgh).

ZATERDAG

BASEBALL
(Federashon di Beisbòl di Kòrsou)
Liga Hubenil
10.00 uur Garage Beaumont vs Pif Påf;
13.00 Blue Hawks vs Montagne;
16.00 uur Buena Vista Braves vs Royal Scorpions - **Tio Daou Ballpark.**

GO-KARTING
(International Karting Club Curaçao)
17.00 uur aanvang 5e ronde *night races* - **Wonderful Beach** (Koraal Tabak).

* * * * * * * * * * * * * * * *

Bedrag	open bedrag
Koers	de koers wordt op 13 september 1994 na sluiting van de inschrijving vastgesteld volgens het tendersysteem
Rente	7 1/4% per jaar, per 15 september 1994
Aflossing	op 15 september, 1998 wordt het uitstaande bedrag van de lening a pari aflosbaar gesteld
Inschrijving	vanaf heden tot en met dinsdag 13 september 1994 aanstaande tot 10:00 uur via lokale deviezenbanken
Storting	15 september 1994
Leningsvoorwaarden	kosteloos verkrijgbaar bij de lokale deviezenbanken

ATHENE - Een speciale onderzoekscommissie van het griekse parlement wil dat ex-premier Constantine Mitsotakis wordt vervolgd wegens corruptie. Zij besloot donderdag het parlement te verzoeken de politicus voor de rechter slepen.

In de commissie van twintig parlementariërs hebben de regerende socialisten een meerderheid. De commissieleden beschuldigen Mitsotakis van de oppositionele partij Nieuwe Democratie van schending van vertrouwen en het aannemen van steekpenningen.

De commissie vindt dat ook twee vroegere ministers wegens schending van vertrouwen voor een speciale rechtbank moeten verschijnen. Een van hen is de huidige commissaris v...

Redactie: 674744

Judotournooi

WILLEMSTAD — Judoclub Ju-Kwa-Cu houdt op zondag 4 september een jeugd teamcompetitie tussen de diverse verenigingen op Curaçao. Die competities vinden plaats in Buurtcentrum Kwartier.

Elk team zal uit zeven judoka's moeten bestaan. Deelnemers mogen niet ouder zijn dan twaalf jaar. Slechts judoka's tussen de zes en twaalf jaar mogen meedoen aan de gevechten.

Degene die het meeste aantal overwinningen achter zijn of haar naam heeft staan, wordt uitgeroepen tot kampioen(e) van het toernooi. Bij gelijke eindiging gaat de wedstrijdleiding over tot het tellen van behaalde punten minus geregistreerde strafpunten. De wedstrijden staan gepland vav 14.30 tot en met 19.00 uur.

* * * * *

VOETBAL / EINDHOVEN — De voorzitter van eerste divisieclub Eindhoven, Piet van Lier, is opgevolgd door Frans Derkx. Van Lier heeft zijn functie neergelegd wegens drukke werkzaamheden. Verder is het bestuur uitgebreid met Wouters, Jonkers en Helders.

Simon Inesia wint KLM-loop

■ WILLEMSTAD — Alexandra de Snoo (tweede van links) bevestigde nogmaals dat zij op het moment de beste afstandloopster is op de Antillen. Ze won de KLM-loop in een indrukwekkende tijd van 42 minuten en 33 seconden (42.33). Haar naaste concurrent kwam drie minuten later binnen. Ariane Promes (tweede van rechts) registreerde 45,40 minuten. De derde prijs werd gewonnen door Marijke Denissen (uiterst links). Zij legde het traject in 48,16 minuten af. Lidia Lie-Fo-Sjoe (uiterst rechts) reikte de prijzen uit aan de winnaressen.

Alexandra de Snoo weer ongenaakbaar

■ WILLEMSTAD — De KLM-loop werd bij de mannen gewonnen door Simon Inesia (in het midden) in een toptijd van 36 minuten en 2 seconden (36,02). Hij kreeg zijn prijs toegereikt door Lidia Lie-Fo-Sjoe (links) van de KLM. Anthony Owers (rechts) bezette de tweede plaats na het traject in 36,04 minuten te hebben afgelegd. Owers en Inesia streden hard voor de begeerde eerste plaats bij de mannen.

Duitsers overtuigend verslagen: 3-0

Oranje speelt goed in Haarlemse Volleybalweek

HAARLEM — De Nederlandse volleyballers weigerden donderdag hun eerste wedstrijd van de Haarlemse Volleybal Week als een verplicht nummer af te doen. Na de 15-4, 15-6 en 15-7 tegen Duitsland overheerste het goede gevoel. De ploeg was geconcentreerd en binnen anderhalf uur klaar. "In principe wil ik dat de spelers voor elke tegenstander het grootst mogelijke respect opbrengen", doceerde bondscoach Joop Alberda.

De Duitsers gaven geen moment reden voor een volwaardige benadering. De motivatie moest bij het Nederlands team volledig uit de eigen gelederen komen. "De meest nuttige training, we hebben geen energie verspild", zei Joop Alberda. "En toch is er wedstrijdsatisfactie."

Vooral in Ron Zwerver zag Alberda de wil om te winnen terug. "Hij straalde een vrolijke frisheid uit." De beste aanvaller miste na de finale in de World League een week training door familieomstandigheden. In de twee gewonnen oefenwedstrijden tegen Italië maakte Zwerver weer een goede indruk. "Hij kan de ploeg van niveau zes naar niveau zeven tillen."

Alberda heeft de basisopstelling voor het wereldkampioenschap dat eind deze maand start in Griekenland in zijn hoofd. Van het zestal bleef Blange donderdag in trainingspak. "We willen die blessure niet provoceren", zei de bondscoach tegen zijn eerste spelverdeler. Latuhihin was tegen Duitsland een capabel vervanger. Alleen in de verdediging toonde hij zijn onervarenheid met een aantal misverstanden met Zwerver. Zoodsma, Posthuma, Van de Goor en Held zijn de overige vier vaste klanten in het concept van Alberda.

De overige zes spelers moeten zich schikken in hun reserverol. Alberda is niet bang voor sippe, dan wel boze gezichten. "Beter zes spelers tevreden dan twaalf met absolute onzekerheid", meent de coach. Blange keert vrijdag op zijn vertrouwde positie terug. Rusland en Italië, de overige twee tegenstanders in het Vierlandentoernooi in Haarlem, zijn van een ander kaliber dan Duitsland. "Er volgen nog drie zware wedstrijden." De finale is op zondag in de nieuwe sporthal waar donderdagavond de lichtinstallatie geregeld kuren vertoonde.

Door de slechte organisatie in het Duitse team staat coach Prielozny voor een onmogelijke opdracht om bij het WK-Volleybal goed te presteren. Duitsland werd vorig jaar vierde van Europa, vooral dank zij een gunstige poule-indeling. De huidige selectie, verzwakt door het vertrek van de twee routiniers Oldenburg en Heitmann, is geen garantie voor succes.

De zeventien punten die Duitsland bijeen sloeg, waren voor 90 procent een direct gevolg van Nederlandse fouten. Alberda kon na de 3-0 echter niet anders dan optimistisch zijn. Rusland (vandaag) en Italië (zaterdag) wachten.

Serie A gaat dit weekeinde van start

Nederland levert meeste aantal spelers aan Italiaanse clubs

DEN HAAG — De sterkste competitie ter wereld, de het komend weekeinde beginnende Italiaanse serie A, heeft een sterk Nederlands tintje. Van de 56 buitenlanders vormen de zes Nederlanders de grootste groep. Van hen gaat de meeste aandacht uit naar Ruud Gullit, die na een jaar Sampdoria terugkeerde bij AC Milan, en Dennis Bergkamp, die in zijn tweede jaar bij inter eindelijk de hoge verwachtingen moet waarmaken. Voor Marco van Basten staat het aanstaande seizoen, net als het vorige, vooral in het teken van de revalidatie.

Van AC Milan heeft de Utrechter de tijd gekregen te herstellen van de vierde enkeloperatie, die de Belgische chirurg professor Martens in juli heeft uitgevoerd. Het gemis van de spits loste de landskampioen vorig jaar op door een uiterst saaie, maar efficiënte speelstijl aan te meten. "Zonder Van Basten kunnen we niet ons vermaarde aanvalsspel uitvoeren", excuseerde trainer Fabio Capello zich.

De trouwe aanhang morde en accepteerde zijn verontschuldigingen niet. De fans waren jaren verwend geweest. Met weemoed dachten ze terug aan de tijd dat het gouden Nederlandse trio Gullit-Van Basten-Rijkaard San Siro op z'n kop zette. Voorzitter en premier van Italië, Silvio Berlusconi, begreep de gevoelens van de tifosi.

Hij gaf publiekelijk toe een grote fout te hebben gemaakt door Gullit te verkopen aan Sampdoria, waar de Nederlander opbloeide en het zelfs bijna schopte tot topscorer van Italië. Gullit luisterde naar de smeekbede van de Milanisti en keerde terug op het oude nest. Hij is de belangrijkste aankoop van de club, die in mei ten koste van Barcelona de Europa Cup I veroverde.

De belangrijkste belagers van AC Milan, dat wederom als favoriet begint aan de competitie, zijn Juventus en Parma. De club uit Turijn versterkte zich onder andere met de Portugees Paulo Sousa van Sporting Lissabon, de Fransman Didier Deschamps van Olympique Marseille en de Kroaat Jarni van Torino. Bovendien kwam van Napoli de nieuwe trainer, Lippi. Hij volgde Trapattoni op, die naar Bayern München vertrok.

De steenrijke voorzitter van Juventus, Agnelli, verlangt eindelijk weer eens een titel. De laatste jaren moest de ooit onverslaanbare 'oude dame' genoegen nemen met een plaats op het tweede plan. Ondanks de aanwezigheid van tot beste voetballer van 1993 uitgeroepen Roberto Baggio. Volgens Agnelli moet de fragiele spits dit seizoen eens zijn schroom van zich afwerpen en zich presenteren als de leider van het elftal. "Maar zo goed als Michel Platini zal hij wel nooit worden", aldus de praeses, die middenvelder Dino Baggio zag vertrekken naar naaste concurrent Parma.

De revelatie van het Italiaanse team op het WK in de VS is de belangrijkste aankoop van Parma, de tegenstander van Vitesse in de eerste ronde van het toernooi om de UEFA Cup. De Noorditalianen kochten sterk in. Naast Baggio kwam ook een andere international, Mussi van Torino. Ook kwam de kopsterke voorstopper van Porto, de Portugees Fernando Couto. Hij vervangt de naar Anderlecht vertrokken Belg Georges Grun. De Colombiaan Faustino Asprilla is gebleven en heeft beloofd zich te revancheren voor het voor Colombia zo slecht verlopen WK.

Achter het drietal mengt zich een aantal clubs voor een plaats in de subtop. Zoals Lazio Roma, waar Aron Winter te maken heeft gekregen met de nieuwe trainer Zeman, die Zoff heeft opgevolgd. Met Foggia presteerde de Tsjech jaarlijks boven verwachting. De Romeinen hopen dat hij Lazio dit jaar eindelijk eens een prijs laat winnen.

Met dat streven gaan ook Sampdoria (zonder Gullit en doelman Pagliuca die naar Inter Milan verhuisde, maar met Zenga, Mihajlovic van AS Roma en Melli van Parma), AS Roma met de ex-Napolitanen Thern uit Zweden en de Uruguyaan Fonseca, en Inter Milan van start.

Bij de Milanese club, die vorig jaar ondanks een miserabel seizoen de UEFA Cup veroverde, wordt reikhalzend uitgekeken naar de Dennis Bergkamp die bij Ajax wereldfaam verwierf. Tot nog toe heeft de international, noodgedwongen, niets kunnen laten zien. Hij kampt met een rugblessure. In de voorbereiding speelden voorin de Uruguayaan Ruben Sosa en de Macedoniër Pancev aardig samen. De nieuwe trainer heeft Bianchi, in doelman Pagliuca heeft hij zijn belangrijkste aankoop.

* * * * *

BADMINTON / NIEUWEGEIN — Olympisch badmintonkampioen Allan Budi Kusuma heeft zich ingeschreven voor de Dutch Open, die van 29 september tot en met 2 oktober in Den Bosch wordt afgewerkt. De Indonesische topper wordt in de Brabantse stad vergezeld door zijn landgenoten Fung Permadi en Marleve Mainaky. Kusuma staat momenteel achtste op de Grand Prix-ranglijst van de Internationale Badminton Federatie (IBF).

Sunfisher Marchena wint zeilcompetities

WILLEMSTAD — Nadat hij in het eerste weekeinde reeds de leiding had gemomen, heeft Paul Marchena in de tweede serie zeilwedstrijden zijn grote klasse bevestigd. Ondanks materiaal breuk in de vijfde race wist hij die reeks van zes lange en vier kleine zeilwedstrijden winnend af te sluiten. Op de tweede plaats eindigde het grote zeiltalent Chantal Voorbraak. De 23-jarige Voorbraak vreesde de mannen niet en versloeg hen, met een harde wind tegen in de A-klasse.

De B-klasse werd gewonnen door de veteraan onder de sunfish-zeilers Klaas Giliam. Vaak was hij midden in het veld van de A-zeilers te vinden, zodat we hem in die klasse ondanks zijn leeftijd het volgend jaar ongetwijfeld tegen zullen komen. De nieuwkomer, Theo Freriks wist in deze klasse het zilver te bemachtigen, terwijl Jörgen van Elk van de Koninklijke Marine als beste derde zeiler sunfisher eindigde.

De C-klasse was nog het spannendst. Deze pool van vijftien jonge zeiltalenten had vijf verschillende winnaars in de zes gevaren races, hetgeen niet alleen duidt op de harde strijd. Ook werd bewezen dat Curaçao voor de toekomst grote zeilers zal hebben. Uiteindelijk werd Udo Brandt kampioen voor Ricardo Maas en Martijn Linnartz. Andere race-winnaars die net buiten de prijzen vielen, waren Edward Oranville en Etiene Herman.

De organisatie was in handen van de Koninklijke Marine die dat evenals vorig jaar, op uitmuntende wijze deed. Wedstrijdleider Jaap Schlingmann en consorten kunnen dan ook tevreden terug zien op een succesvol kampioenschap.

UITSLAGEN

In de A-klasse: 1. Paul Marchena 6 1/4; 2. Chantal Voorbraak 8 1/2; 3. Alex Roose 11 3/4; 4. Jan Ackermans 17; 5. Hans van der Straaten 22; 6. Frans Versteeg 29; 7. Job Habraken 30; 8. Theo Goos 35; 9. René Brandt 40; 10. Marc Burger 50 en 11. J.W. Werkman 51.

B-klasse: 1. Klaas Giliam 3 3/4; 2. Theo Freriks 11 3/4; 3. Jörgen van Elk 12 3/4; 4. Barbara Brandt 18; 5. Gerard Helmich 34; 6. Marja Brandt 28; 7. René Versteeg 29; 8. Gerrit Schoen 34; 9. Steen Voest 49; 10. Marc Burger 50 en 11. J.W. Werkman 51.

C-klasse: 1. Udo Brandt 10 3/4; 2. Ridcardo Maas 10 3/4; 3. Martijn Linnartz 11 1/2; 4. Etienne Herman 16 3/4; 5. Steve Wasenberg 21; 6. Edward Granville 26; 7. Arnout Scheltcs 30; 8. Lucas Lina 33; 9. Jeroen Lina 44; 10. Ashley Maduro 45; 11. Volkers/Huuren 48; 12. Martijn Kamps 49; 13. Niels Post 49; 14. Ruben Feenstra 66 en 15. Anton v/d Berg 74.

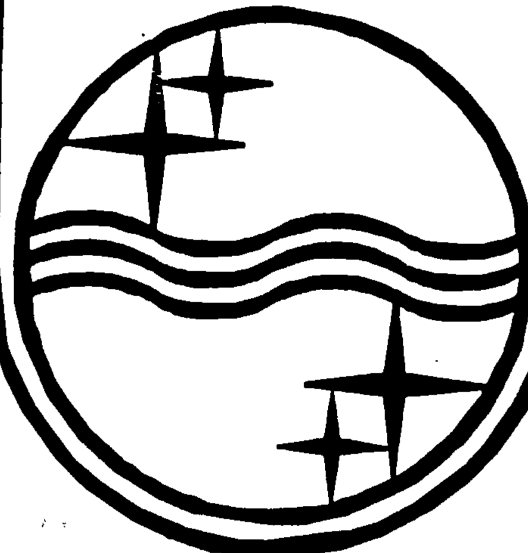
Shorttrack: 1. Alex Koose; 2. Paul Marchena; 3. Chantal Voorbraak; 4. Hans van de Straten; 5. Job Habraken; 6. Jörgen van Elk; 7. Klaas Giliam; 8. Theo Goos; 9. Jan Ackermans; 10. Frans Versteeg; 11. Oscar Schlingmann; 12. Barbara Brandt; 13. Theo Freriks; 14. Gerard Jelmich; 15. Martijn Linnartz; 16. Udo Brandt; 17. René Versteeg; 18. Ricardo Maas; 19. Marja Brandt; 20. René Brandt; 21. Arnout Scheltes; 22. Etienne Heman; 23. Steve Wassenberg; 24. Lucas Lina; 25. Etienne Granville; 26. Gerrit Schoen; 27. Ashley Maduro; 28. Jeroen Lina; 29. Steven Voest; 30. Volkers van Buuren; 31. Martijn Kamps; 32. Niels Post; 33. Ruben Feenstra; 34. Marc Berger; 35. J.W. Werkman en 36. Ad van de Berg.

WILLEMSTAD — Het Kraft General Foods Doubles Tournament wordt vanavond voortgezet met diverse wedstrijden in de derde ronde. De helft van de deelnemers ging door, nadat ze succesvol hun eerste zes wedstrijden besloten op de tennisbanen van Asiento op Rust & Burgh.

Wedstrijdleidster Sonja Paula heeft de nieuwe wedstrijdenschema's in de B- en C-klasse al klaar liggen. Ze had in de eerste serie wedstrijden een rustig weekeinde, want de deelnemers werkten hun ontmoetingen in een zeer sportieve sfeer af.

Lezingen en discussie aan de UNA over milieu en ontwikkeling

Kleine eilanden, grote problemen

Het jaar 1994 zal de geschiedenis ingaan als het jaar waarin voor het eerst door alle landen van planeet aarde gedurende twee weken op Barbados uitputtend werd gesproken over milieu en ontwikkeling van kleine eilanden. Eerder waren er al enkele regionale bijeenkomsten georganiseerd en werd er tot twee maal toe in New York een persconferentie van de Verenigde Naties gehouden. Dit hele proces werd niet alleen door overheden gedragen, maar onderzoeksinstituten, onafhankelijke deskundigen en milieugroeperingen droegen er het hunne toe bij om duidelijkheid te verkrijgen over de typische problemen waarmee kleine eilanden te kampen hebben.

De stapels studies en documenten leidden tenslotte tot het zogenoemde *Action Programme*, een actieprogram voor eenheden, waarin ook een plaats werd ingeruimd voor burgerorganisaties. Het ligt in de bedoeling dat er reële maatregelen worden genomen, zodat ontwikkeling zich hand in hand mét behoud van natuurwaarden zal voortzetten.

Vijftien speerpunten voor een progressief ontwikkelingsbeleid worden in de vijftien hoofdstukken van het actieprogramma behandeld. De uitvoering daarvan wordt een hele klus, vooral voor eilanden die nog weinig of niets aan een concreet milieubeleid hebben gedaan.

Als één van de eerste stappen op weg maar een gericht ontwikkelings- en milieubeleid stuurde de regering van de Nederlandse Antillen een delegatie naar Barbados waarin de vijf eilanden en de milieubeweging zoveel mogelijk werden vertegenwoordigd. Het oordeel van zo'n ruime vertegenwoordiging is misschien wel dat de notie duurzame ontwikkeling op elk eiland apart beter wortel zal schieten. Wie weet zal het de duurzame ontwikkeling zijn die onze eilanden in de toekomst bij elkaar zal houden. De delegatie werkt nu de inzichten die ze op Barbados had opgedaan uit in een aantal aanbevelingen voor de Landsregering. Het regeerprogramma 1994-1998 streeft naar een duurzaam ontwikkelingsbeleid en dat kan mooi aansluiten bij het *Action Programme*. Maar hoe moet dat nu verder als er nog geen economisch beleid op Landsniveau bestaat en het milieubeleid daar nog zo goed als afwezig is? En hóe moet je de samenwerking met de eilandgebieden zien waar de economische activiteiten helemaal niet op duurzame ontwikkeling zijn gericht en het milieubeleid meer op papier dan in werkelijkheid bestaat? Er zullen nog veel tankers door de Annabaai varen voordat milieu en ontwikkeling integraal bestanddeel van het overheidsbeleid zullen worden.

Intussen zit de Leerstoel Milieu en Ontwikkeling ook niet stil. Om de lessen van de Barbados-conferentie beter te doen inslaan bij iedereen, wordt er momenteel hard gewerkt aan diverse programma's. Drie van de vijftien hoofdstukken van het *Action Programme* zullen in een college worden behandeld en in een forumdiscussie verder worden bediscussieerd. De keuze is gevallen op de onderwerpen duurzaam toerisme, biodiversiteit en integraal kustzonebeheer. Reden voor deze keuze is het cruciale belang dat zij hebben voor een duurzame ontwikkeling van onze eilanden.

MDBOMDNMDUURZAME ONTWIKKELING

Een ontwikkeling waarbij wij zo met de natuur omgaan dat wij aan onze kinderen een behoorlijke wereld kunnen nalaten en een redelijk economisch vooruitzicht kunnen bieden, zo wordt ongeveer de inhoud van het begrip 'duurzame ontwikkeling' door de Verenigde Naties gehanteerd.

Er gaan echter, met name bij de kleine eilanden steeds meer stemmen op om deze definitie ruimer te maken en met name culturele en sociale factoren daarin een grotere rol te laten spelen. Het toerisme, één van onze economische pilaren, biedt een goed voorbeeld van het belang en duurzame ontwikkeling ruimer te zien. De sociale en culturele inwerking van een groeiende toerismesector is op kleine elanden voor velen zichtbaar en wellicht tastbaar.

Biodiversiteit en integraal kustzonebeheer zijn op zich belangrijke aandachtsvelden voor de duurzame ontwikkeling van kleine eilanden. Het zijn deze aandachtsvelden die tevens van groot belang zijn voor een economische activiteit zoals het toerisme, zeker wanneer dit toerisme een duurzaam karakter zal moeten krijgen. Duurzaam toerisme is dan ook de titel van een van de lezingen die de Leerstoel Milieu en Ontwkkeling zal verzorgen.

DUURZAAM TOERISME

Kleine eilanden hebben niet veel keus bij het op gang brengen van economische ontwikkeling. Als vestigingsplaats voor industrie zijn ze om verschillende redenen onaantrekkelijk. Grondstoffen, ver afgelegen van afzetgebieden, afhankelijk van dure transportverbindingen en van kleine omvang is industriële ontwikkeling slechts beperkt mogelijk en zijn verbindingen tussen verschillende (industriële) activiteiten moeilijk te maken.

Het is begrijpelijk dat de eilanden proberen te profiteren van de internationale hausse in het toerisme, inmiddels de grootste economische sector ter wereld. Zij kunnen een prachtige natuur aan de veelal uit het noorden afkomstige toerist bieden. Maar wil men deze inkomstenbron voor lange tijd behouden, dan zal men lering moeten trekken uit het falen in het Middellandse Zeegebied waar door ongebreidelde toeristische ontwikkeling de natuur ernstig is aangetast. Het gevolg is dat vakantiegangers nu naar andere oorden uitkijken.

Een goede planning is vereist om het enorme beslag op water, energie, kustgebied, landschap en financiën van deze sector te kunnen verminderen en te kunnen afzetten tegen mogelijke baten, vóór men zich weer aan nieuwe projecten waagt. De natuur is ons verkoopargument bij uitstek en bij het indammen van schadelijke praktijken is het van belang de biodiversiteit van onze eilanden in kaart te brengen, zodat we onze natuurlijke bronnen op een verstandige manier zullen kunnen beschermen.

BIODIVERSITEIT

Kleine eilanden staan bekend om de grote variatie in planten en dieren. Deze zijn vaak uniek, omdat ze afgschermd van het vasteland verder zijn geëvolueerd. Het Curaçaose hert is er een voorbeeld van. Maar juist omdat onze eilanden klein zijn, is de natuur zo kwetsbaar. Daarmee staat de variatie, de biodiversiteit onder druk.

Ontbossing, vernietiging van leefmogelijkheden (habitat), versnippering van het landschap, overmatige recreatie, vernietiging van koraalrif en de introductie van niet-inheemse planten- en diersoorten brengen de biodiversiteit direct in gevaar. Het is dus zaak grondige kennis te vergaren over de biodiversiteit van onze eilanden om beschermende maatregelen te kunnen nemen. Het gaat om een nauwe samenwerking van overheid, burgers, beheerinstanties zoals Stinapa die conserveringsdoeleinden nastreven én sectoren die er belang bij hebben dat de karakteristieke lokale natuur intact blijft, zoals het toerismewezen.

Handel in beschermde soorten moet worden tegengegaan en daarbij is het Citesverdrag een belangrijk instrument. Onze eilanden doen er ook goed aan het biodiversiteitsverdrag mede te ondertekenen. De aarzeling die je bij kleine eilanden ziet voordat ze deze stap nemen is, zo werd op Barbados duidelijk, onterecht omdat nakoming van de bepalingen van dit verdrag niet alleen verplichtingen schept, maar ook het aanhoren van fondsen, deskundigheid en uitwisseling van kennis mogelijk maakt.

KUSTZONEBEHEER

Onze economie is erg afhankelijk van de zee. Import en export vinden veelal over zee plaats. Dit brengt met zich mee dat er een zorgvuldig havenbeheer moet zijn en toezicht op mogelijke vervuiling van de zee door lozingen via de riolering, lozing en dumping vanaf schepen en storten van afval door burgers. Het beschermen en herstellen van mangrovebossen is nodig voor de instandhouding van koraalvissen die immers in de mangrovegebieden broeden. Gestort wit zand op onze stranden kan door de zee worden losgewoeld en op de koraalriffen terecht komen, waardoor het rif wordt vernietigd. Er moet nog veel gebeuren om kusten zeegebieden op een acceptabele wijze te beschermen.

Er zal dus een kustbeheer moeten komen die alle genoemde activiteiten onder controle brengt en precies de gebieden aanwijst waar er wel of niet bepaalde activiteiten mogen plaats vinden. Kustbeheer heeft dus direct te maken met ruimtelijke ordening. Onderzoek naar zo'n integraal kustbeheer kan op onze eilanden op korte termijn worden aangevangen. De regering van de Nederlandse Antillen heeft op de conferentie op Barbados met Nederland een intentieverklaring ondertekend voor onderzoek naar integraal kustbeheer.

Het is duidelijk dat een goed beheer van onze kusten de biodiversiteit van kustgebieden en koraalriffen ten goede komt. Het spreekt vanzelf dat ook een duurzame toeristenindustrie baat heeft bij een dergelijk integraal kustbeheer.

Zoals gezegd worden in september deze onderwerpen in drie colleges behandeld. De colleges worden afgesloten met een forumdiscussie. Het doel is tot zo concreet mogelijke beleidsaanbevelingen te komen. Het college over duurzaam toerisme vindt op 6 september plaats en wordt verzorgd door drs. E. Blommestein, medewerker bij de ECLAC en specialist op dit onderwerp.

Op 7 september geeft drs A. Debrot een college over biodiversiteit. Drs Debrot is medewerker van het Carmabi. Het laatste college vindt plaats op 8 september en dan zal drs E. Newton, bioloog uit Bonaire, ingaan op integraal kustzonebeheer. Het forum wordt op zaterdag 10 september gehouden. Iedereen is welkom om mee te leren en na te denken over drie belangrijke onderdelen van duurzame ontwikkeling op kleine eilanden!

Delegatie archief op bezoek bij premier

■ WILLEMSTAD - *Ter gelegenheid van het zilveren jubileum van het Centraal Historisch Archief heeft het hoofd van deze instelling, Nolda Kenepa-Römer vergezeld van een aantal archiefdeskundigen een beleefdheidsbezoek gebracht aan waarnemend premier Leo Chance. Op de foto v.l.n.r.: E. Erkelens Buttinger, Nolda Römer-Kenepa, minister Chance, F. Petrona, prof. F. Ketelaar en R. Egeter van Kuyk.*

Pourier bij werkbezoek duidelijk in zijn nopjes

= door Mike Willemse =

DEN HAAG/WILLEMSTAD — De Antilliaanse premier heeft zichtbaar plezier in het bezoek aan Nederland. Enthousiast ontmoet hij allerlei mensen: politici, ambtenaren, Antilliaanse maatschappelijk werkers, generaals, economen en journalisten. Gedreven vertelt hij aan iedereen die het maar horen wil over de reden van zijn premierschap — "Het was een puinhoop; ik had er schoon genoeg van" — en het motief voor zijn dienstreis — "Wij verwachten respect, begrip en medewerking van Nederland."

Na vijf maanden regeren arriveerde afgelopen zondag de minister-president van de Antillen in Nederland. Maandag ging hij als eerste naar Brussel, waar hij sprak met gevolmachtigde minister en vertegenwoordiger bij de Europese Gemeenschap, Rutsel Martha. De rest van de week besteedde hij aan kennismakingsontmoetingen met Nederlandse bewindslieden: premier Wim Kok, minister van Buitenlandse Zaken Hans van Mierlo en minister voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken Joris Voorhoeve, die tevens minister van Defensie is.

Dinsdag- èn woensdagavond had hij gereserveerd voor ontmoetingen met 'gewone mensen'. Gisteravond organiseerde het Antillenhuis een geanimeerde receptie in het Promenade Hotel in Den Haag, terwijl de premier een dag eerder een lezing gaf. Ruim honderd personen, vooral Antillianen die in Nederland wonen, leven, werken, studeren waren op de gelegenheid afgekomen en luisterden met volle aandacht. Pourier zou volgens de uitnodiging spreken over zijn regeerprogramma, maar het werd vooral een exposé van hoe het zover heeft kunnen komen dat hij en zijn partij PAR nu aan de macht zijn.

Gedreven — daardoor soms struikelend over zijn woorden — vertelde de premier dat hij er op een bepaald moment 'schoon genoeg' van de toen zittende politici, die er 'de kantjes vanaf liepen'. "Op een zondag zaten we met z'n elven thuis te praten over de Antillen van Vijf. Ik hield me op de achtergrond, want degene die het meeste praat, wordt voorzitter. Toch zeiden ze tot m'n schrik: 'Pourier, jij gaat voor'. Na de overweldigende uitslag van het referendum is de partij op 14 december opgericht", zei Pourier met gepaste trots.

"Iedereen werd meegenomen in onze stroom van positief denken. Waarom? Omdat we zeiden: 'Weg met de traditionele troep'. Voorts zeiden we: 'Wie hier komt voor de drie P's — *Plaka* (geld), *Puesto* (een zetel of baan), *Poder* (macht) — moet weg wezen!' Het moet afgelopen zijn met de patronage." Pourier stelde openlijk dat 'de strijd pas is gestreden' als PAR ook volgend jaar de eilandsraadsverkiezingen wint.

Het aanwezige publiek was misschien toch mondiger dan Pourier had verwacht. Iemand zei 'teleurgesteld' te zijn: "Wat u zegt, lijkt me wel een verkiezingspraatje.

JAKARTA - Bij een botsing tussen een minibus en een passagierstrein op het Indonesische eiland Java, zijn vandaag elf mensen om het leven gekomen.

Volgens het persbureau Antara bleef de bus nabij het dorp Kedungbener tussen de rails steken en wist de chauffeur het voertuig niet op tijd weer op gang te krijgen.

De trein sleepte de bus meer dan 500 meter mee. De omgekomen passagiers waren op weg naar een godsdienstige plechtigheid.

Egypte pleit voor atoomvrij Midden-Oosten

JERUZALEM - De Egyptische minister van Buitenlandse Zaken Amr Moussa heeft er woensdag bij de Israëlische premier Rabin op aangedrongen mee te werken aan een atoomwapenvrij Midden-Oosten. Moussa sprak Rabin in Jeruzalem op de tweede dag van zijn bezoek aan Israël.

Het is de eerste maal dat een Egyptische minister van Buitenlandse Zaken officieel de joodse Staat bezoekt sinds de ondertekening van het vredesverdrag tussen beide landen in 1979. Moussa heeft de Israëlische president Ezer Weizman uitgenodigd voor een staatsbezoek aan Egypte.

Egypte heeft Israël herhaaldelijk gevraagd, bij onderhandelingen in het kader van wapenbeheersing, om het non-proliferatieverdrag van atoomwapens te ondertekenen. Volgens westerse militaire deskundigen beschikt Israël over meer dan honderd atoombommen en over raketinstallaties geschikt voor het afvuren van kernkoppen. Volgens een Israëlische functionaris zou Rabin Moussa hebben geantwoord dat "Israël tot elke regionale regeling bereid is, maar zo'n overeenkomst moet alle partijen binden. U kunt niet voor Irak of Iran spreken, niet eens voor Syrië".

Israël zwijgt over haar nucleaire projecten. Het stelt dat het niet als [illegible] wapens zal gebruiken. Het weigert het non-proliferatieakkoord te ondertekenen omdat het eerst overeenkomsten wil over de beheersing en vermindering van het aantal van de conventionele wapens in het Midden-Oosten. Moussa kondigde aan dat over ongeveer een maand Israëlische en Egyptische experts bijeen zullen komen om over wapenbeheersing te onderhandelen.

Geen versoepeling Poolse abortuswet

WARSCHAU - Het Poolse parlement is er vandaag niet in geslaagd een veto van president Lech Walesa over een nieuwe, ruimere abortuswet weg te stemmen. Weliswaar steunden 232 afgevaardigden wijziging van de wet, maar dat waren er 42 te weinig voor de tweederde meerderheid die voor verwerping van het veto noodzakelijk was. 157 Afgevaardigden steunden de president en 22 onthielden zich van stemming.

Dat betekent dat de wet alleen abortus blijft toestaan als de zwangerschap het leven of de gezondheid van de moeder in gevaar brengt. Ook is abortus toegestaan als de zwangerschap het gevolg is van incest of verkrachting of als de foetus ernstig gehandicapt is. Artsen die zich niet aan de wet houden, kunnen een gevangenisstraf van maximaal twee jaar krijgen.

In juni ging het parlement, waarin linkse partijen de meerderheid hebben, akkoord met een versoepeling van de wet. Vrouwen die zich in een moeilijke financiële of persoonlijke situatie bevinden, zouden ook legaal een abortus kunnen ondergaan. De streng-gelovige Walesa [illegible] veto uit over de wet die naar zijn mening 'moord' legaliseerde.

Voorstanders van een ruimere abortuswet hebben aangekondigd dat zij een referendum over de kwestie nastreven.

BEKENDMAKING

WIJZIGINGEN MINIMUMLONEN PER 1 SEPTEMBER 1994.

Per 1 september 1994 zijn de bruto minimumlonen in categorie I (industrie e.d.), II (hotels, restaurants, dienstverlening e.d.) en III (groot- en kleinhandel e.d.) voor de eilandgebieden Bonaire, Curaçao, Saba en Sint Eustatius gewijzigd zoals in de onderstaande tabel is weergegeven.

BRUTO MINIMUMLONEN PER MAAND VANAF 1 SEPTEMBER 1994

EILANDGEBIED	MINIMUMLOONCATEGORIE I		II		III	
	VROEGER	1-9-'94	VROEGER	1-9-'94	VROEGER	1-9-'94
BONAIRE						
21 J. OF OUDER	1000	1010	800	816	800	816
20 J. 90%	900	909	720	734,40	720	734,40
19 J. 85%	850	858,50	680	693,60	680	693,60
18 J. 75%	750	757,50	600	612	600	612
17/16 J. 65%	650	656,50	520	530,40	520	530,40
CURACAO						
21 J. OF OUDER	925,40	1000	775	850	775	850
20 J. 90%	832,86	900	697,50	765	697,50	765
19 J. 85%	786,59	850	658,75	722,50	658,75	722,50
18 J. 75%	694,05	750	581,25	637,50	581,25	637,50
17/16 J. 65%	601,51	650	503,75	552,50	503,75	552,50
SABA						
21 J. OF OUDER	925,40	950	686,90	700	594,95	700
20 J. 90%	832,86	855	618,21	630	535,46	630
19 J. 85%	786,59	807,50	583,87	595	505,71	595
18 J. 75%	694,05	712,50	515,18	525	446,21	525
17/16 J. 65%	601,51	617,50	446,49	455	386,72	455
ST. EUSTATIUS						
21 J. OF OUDER	925,40	950	686,90	700	594,95	700
20 J. 90%	832,86	855	618,21	630	535,46	630
19 J. 85%	786,59	807,50	583,87	595	505,71	595
18 J. 75%	694,05	712,50	515,18	525	446,21	525
17/16 J. 65%	601,51	617,50	446,49	455	386,72	455
ST. MAARTEN						
21 J. OF OUDER	1100	1100	1100	1100	1100	1100
20 J. 90%	990	990	990	990	990	990
19 J. 85%	935	935	935	935	935	935
18 J. 75%	825	825	825	825	825	825
17/16 J. 65%	715	715	715	715	715	715

De bovenstaande minimumlonen gelden voor alle werknemers in de betreffende eilandgebieden en voor de betreffende minimumlooncategorieën die meer dan een derde van de normale arbeidsduur werkzaam zijn bij een werkgever.

Het minimumloon in categorie IV (huishoudelijk personeel) blijft voorlalsnog ongewijzigd.

DE MINISTER VAN ARBEID EN SOCIALE ZAKEN

Ontmoeting beide Korea's voorlopig nog uitgesloten

SEOUL/WASHINGTON - Kim Jong-Il, zoon en aangewezen opvolger van de overleden Noordkoreaanse leider Kim Il-Sung, heeft volgens een dagblad in Seoul een topontmoeting tussen beide Korea's voor de korte termijn uitgesloten.

De krant Joong-Ang zegt zich te baseren op een anonieme bron in Washington die kennis zou hebben van de inhoud van een brief die Kim Jong-Il heeft geschreven aan oud-president Jimmy Carter. Noord- en Zuid-Korea waren eind juni overeengekomen een topconferentie te houden maar die werd door het overlijden van Kim Il-Sung uitgesteld.

In Pyongyang is tot nu toe overigens niet officieel bevestigd dat Kim Jong-Il zijn vader opvolgt. Een halfbroer van Kim Jong-Il sprak geruchten tegen dat er problemen spelen rond de opvolging en dat Kim Jong-Il ziek zou zijn. "De voorgeschreven periode is voorbij maar ons volk rouwt nog en we willen onszelf niet onder druk zetten", zei hij tegen de Zuidkoreaanse pers.

STROOMONDERBREKING

Veel werkzaamheden kunnen wij voor u uitvoeren zonder u te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

*** Zaterdag 3 september 1994, vanaf 9.00 tot 16.00 uur Jan Doret kompleet, Klein St. Michiel, Vaersen Baai, Malpais (gedeeltelijk), St. Michiel Liber.**

*** Dinsdag 6 september 1994 vanaf 9.00 tot 15.00 uur Gedeelte Montanja Abou, gedeelte Rooi Santu, gedeelte Scherpenheuvel, gedeelte Cadushiweg.**

*** Donderdag 8 september 1994 vanaf 9.00 tot 15.00 uur. Kaya Tula, Kaya Bazjan Karpata, Kaya Pedro Wacao, Kaya Tousaint, Gouv. Van Lansbergeweg, Soer Genardaweg, Pastoor Blommerdeweg, gedeelte Roosendaalweg, gedeelte Mgr. Kieckensweg, Landhuis Habaai.**

BONAIRE AGENDA

POLITIE:	8000/
BRANDWEER:	8222/
TAXICENTRALE:	8845
HOSPITAAL:	8900/
fax	7446/
alarmnr.	14
BEJAARDENTEHUIS:	8350

****

AIDSLIJN
Vragen? Bel dan op maandag en dinsdag van 19.00-20.00 uur **tel.: 7055**.

****

OPENBARE BIBLIOTHEEK
openingstijden voor het publiek:
Kralendijk:
maandag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en donderdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.30 uur
Rincon:
woensdag van 14.00-18.00 uur en vrijdag van 14.00-17.30 uur.

****

POSTKANTOOR
(openingstijden)
Zegelverkoop
Kralendijk (tel.: 8508): maandag t/m donderdag van 07.30/12.00 13.30-17.00 uur; vrijdag van 07.30-12.00/13.30-16.00; zaterdag gesloten
Rincon (tel.: 6214): maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag gesloten.
Geldloket
(Postwissels, Postspaarbank, Sigucheque en Giro Betaalkaart)
Kralendijk en Rincon: maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag gesloten.

****

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. van Bommel, tel.: 8896.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

****

BRIDGEN
(Bridgeclub Ups and Down)
Voor inlichtingen kan men terecht bij wedstrijdleider **F. de Wit (tel.: 5398)**.

****

SLACHTHUIS LVV
(tel.: 4393)
open van maandag t/m vrijdag van 06.00-14.30 uur. In verband met planning van te voren aantal slachtdieren bij keurmeester melden.

****

DIERENARTS
(Kaya Lagoen 24-A, Antriol)
spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 13.30-14.30 uur; spreekuur te Rincon elke donderdag van 17.00-17.30 uur bij Hulpbestuurskantoor.
Voor **spoedgevallen** gelieve tel.: 4255 te bellen of fax 7655.

STICHTING DIERENASIEL BONAIRE
Bonaire Animal Shelter Foundation
(Lagunweg 26. Tel.: 4989)
openingstijden maandag t/m zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur.

****

NIEUW-APOSTOLISCHE KERK
(Caya Meimei 36(
Aanvangstijd van de dienst: **zondag** om 11.30 uur.

****

KLACHTEN(BEZORGING)
Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur tel.: 8342).

****

■*KRALENDIJK — Op voorstel van de minister van Justitie werden afgelopen week twee gevangenbewaarders gepromoveerd. Albert Richardson werd bewaarder eerste klas A en Franklin Evertsz werd bewaarder eerste klas. Op de foto's krijgen de promovendi hun insignes opgespeld door Ismael Cicilia en Sherman Beaumont,.*

Sunbelt Realty gaat opruimen

KRALENDIJK — Ben van Zutphen van het makelaarskantoor Sunbelt Realty zal samen met een aantal leerlingen het terrein tussen Hamlet en het WEB nv gaan schoon maken. "Ongelooflijk hoeveel afval daar is gestort", zei Van Zutphen tegen de *Amigoe*.

Als makelaar is Van Zutphen vaak onderweg in en om omgevingen waar toeristen en kooplustige buitenlanders vertoeven. Zo constateerde de gediplomeerde makelaar op het terrein ten noorden van Hamlet, dat daar eaen berg afval, waaronder plastiek, bouwmaterialen en dergelijke, is gestort.

'Wij hebben besloten daar iets aan te gaan doen", zegt Ben van Zutphen en met een achttal leerlingen van de St. Bernardusschool onder leiding van het schoolhoofd Juan Jacobs, zal op 3 september om acht uur begonnen worden met een schoonmaakactie.

De Bonaire Tours en het Sunset Beach hotel helpen een handje. Met vervoer en met frisdranken. Van Zutphen zegt blij te zijn met deze kinderen, die kennelijk inzien hoe belangrijk een schoon eiland is. Hij hoopt dat na de schoonmaakactie het terrein ook daadwerkelijk maagdelijk zal blijven.

Kritiek op vaststelling minimumloon

Fedebon: regering negeert vakbonden

KRALENDIJK — De vakbond Fedebon is het niet eens met de bepaling van het minimumloon dat per 1 september 1994 op Bonaire moet worden uitbetaald. De bond vraagt zich af hoe het mogelijk is dat het minimumloon dat per 1 september 1993 1000 gulden bedroeg en per 1 september 1994 1010 gulden. Voor categorie III was dat vorig jaar 800 gulden en per 1 september 1994 816 gulden.

Volgens de vakbond heeft van elk eiland het Bestuurscollege het minimumloon voorgesteld, hoewel uiteraard de minister van Sociale en Arbeidszaken het laatste woord heeft bij de bepaling van het minimumloon. Vakbondsvoorzitter Bernabela constateert, dat de sociale partners op Bonaire weer niet gerespecteerd zijn. Hij zegt dat er met hen niet is vergaderd en betwijfelt dat onder het huidige Bestuurscollege het 'gouden tijdperk' voor het vakbondswezen is ingetreden.

De Fedebon is erg teleurgesteld in de regering en in de minister die het minimumloon voor Bonaire heeft bepaald. Het Bestuurscollege van Bonaire stelde verleden jaar voor om in categorie II op 1 juli 1993 een minimumloon te bepalen van 800 gulden; op 1 juli 1994 een bedrag van 900 gulden en ten slotte per 1 juli 1995 een bedrag van 1000 gulden.

"Opnieuw wordt de werkende klasse belogen en onderdrukt. Opnieuw is de kleine man het slachtoffer geworden", vindt vakbondsleider Gerold Bernabela, die elk serieus gebaar van de overheid mist bij het bepalen van het minimumloon. Hij zegt dat dit vorig jaar werd bepaald op 800 gulden per maand voor Bonaire en 775 gulden voor Curaçao. Nu merkt de vakbond, dat in categorie II op Curaçao per 1 september 1994 een bedrag van 850 gulden wordt uitbetaald, terwijl dat op Bonaire 816 is.

De Fedebon vindt dat er een minimumloon betaald zal moeten worden, zoals in de vergadering van 29 augustus is afgesproken. Gezien de kosten van levensonderhoud op Bonaire — beduidend hoger dan op Curaçao — kan de Fedebon nooit accepteren dat de rechten van de arbeider op Bonaire veronachtzaamd en zelfs vertrapt worden, zegt Gerold Bernabela, vakbondsvoorzitter van de Fedebon.

Volgens luitenant De Jong:

'Citro Antillen goede hulp voor Rescue Center'

KRALENDIJK — "De oprichting van Citro Bonaire is een grote hulp voor de werkzaamheden van het Rescue and Coordination Center (RCC)." Dat zegt luitenant Erik de Jongh, controleur van de RCC op Curaçao. Citro Bonaire werd op 20 augustus 1981 opgericht door Guus Schweigmann, een van de gebroeders Schweigmann die met hun vlot *Sterke Yerke*, dat in december 1979 op weg naar Curaçao op de kust van Bonaire strandde.

Omdat Citro van groot nut kan zijn, heeft de RCC alle steun gegeven om leden van de Citro Bonaire een cursus van AUXsar te laten volgen. Dat was in maart van dit jaar. Afgelopen zaterdag werden aan vier cursisten de bijbehorende certificaten uitgereikt. De *Amigoe* berichtte daar al over.

Luitenant Erik de Jong was een van de instructeurs die in maart driemaal naar Bonaire kwam om les te geven. Hij zegt dat het belang van een goed opgeleid team van de Citro Bonaire groot is. In de toekomst immers kan de Citro hulp verlenen aan schepen in problemen. Dat kan hulp zijn op verschillende manieren, zei De Jong. Er kan bij voorbeeld een schip omgeslagen zijn of zelfs verloren zijn. Er kan een ongeluk boven zee met een vliegtuig zijn geweest. Een achtergrond gedachte is, dat Bonaire een eiland is, dat door vele toeristen wordt bezocht. Zij varen de zee op, kunnen de koers kwijt raken of bij een ongeluk betrokken raken. In dergelijke gevallen is het erg belangrijk, dat er zo snel mogelijk hulp wordt geboden, zegt Erik de Jong.

Het gebied dat de RCC bestrijkt, is erg groot. Volgens luitenant De Jong hebben zij een goede samenwerking met Puerto Rico, waar ook een reddingscentrum is. Met landen als Haïti en de Dominicaanse Republiek is niet veel contact. Met Venezuela echter weer wel. De RCC op Curaçao beschikt over een Fokker F-37. Daarmee kunnen reddings- en opsporingsvluchten worden gemaakt. Het vliegtuig is ook speciaal uitgerust voor kustbewaking.

Vanaf 1991 heeft men de beschikking over een tweetal vliegtuigen, die acht uur in de lucht kan blijven voor het opsporen van vermiste schepen. Die vliegtuigen zijn ook voorzien van moderne reddingsmiddelen. De bemanning van de vliegtuigen bestaat — afhankelijk van de missie die uitgevoerd moet worden — uit maximaal zeven leden.

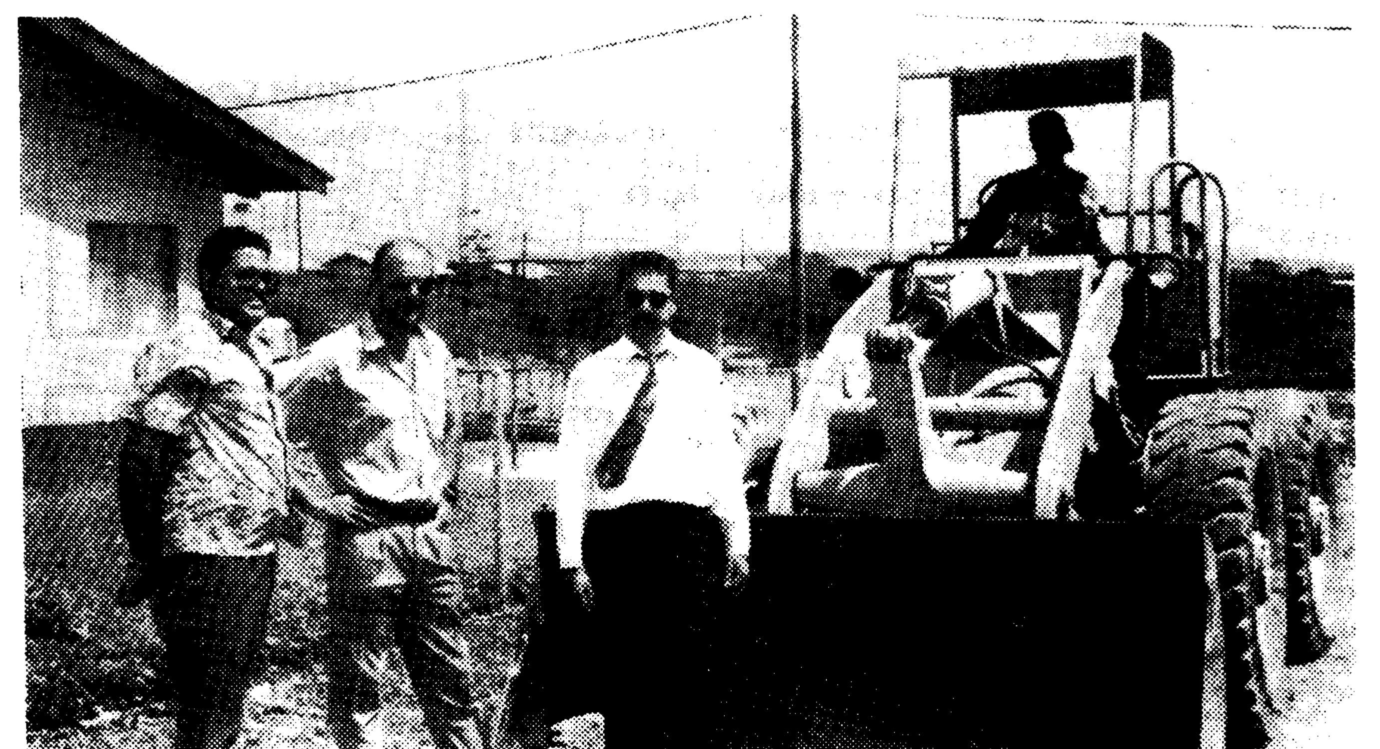
Veel politici present bij viering Bonairedag

KRALENDIJK — De belangstelling buiten Bonaire voor de viering van de Dag van Bonaire op 6 sepember is groter dan ooit. Bijna veertig gezagdragers en parlementariërs van Curaçao, Aruba en Sint Maarten hebben al laten weten, dat zij aanwezig zullen zijn.

De meeste genodigden zullen al op 5 sepember aankomen. Onder hen zijn de gouverneur van de Nederlandse Antillen Jaime Saleh en de gouverneur van Aruba Olindo Koolman. Beiden zullen vergezeld worden door hun echtgenote en hun adjudanten. Beide gouverneurs zullen van hun aanwezigheid op Bonaire gebruik maken, om tevens hun periodiek overleg te houden.

Ook de regering is goed vertegenwoordigd. Minister-president Miguel Pourier, minister Leo Chance, minister Edith Strauss-Marsera, minister Pedro Atacho en de staatssecretarissen Harold Arends, mevrouw Nora Sneek en D. Hassel. Statenvoorzitter Lucille George-Wout staat aan het hoofd van een delegatie Statenleden, onder wie C. Eisden, C. Homoet, M. Liberia-Peters, D. Poulo, S. Rozendal, C. Ellis, J. Abraham. P. Silberie en griffier C. Grüning.

Uit Sint Maarten komen waarnemend gezaghebber M. Voges en de gedeputeerden Elaine Gumbs-Vlaun en R. Tuitt. Van Curaçao zullen aanwezig zijn de gedeputeerden A. Arrindell en H. Abrahams samen met de raadsleden R. Cathalina, A. Godett, A. Schoop, G. Hueck, M. Coffie. A. Chatlein, waarnemend secretaris B. Römer en het hoofd van de afdeling Secretarie O. Albers.

■*KRALENDIJK — Gedeputeerden Domacassé (rechts) en Beukenboom (links) onderkennen de problemen van de wijkbewoners van Tera Corá. Met het hoofd van DOW , Hans Rietveld, zal getracht worden een blijvende oplossing te vinden voor de problemen. Geheel rechts de loader die de drugsgebruikers verjoeg, maar de opwaaiende stof bracht.*

Het noodlijdende Duitse concern **Metallgesellschaft** (MG) verkoopt in het kader van een sanering zijn belang van 50,1 procent in de Canadese onderneming Metall Mining voor 458 miljoen Canadese dollar (Nf 577 miljoen) aan een groep financiële instellingen. In samenhang daarmee koopt MG van Metall Mining voor 152 miljoen dollar (Nf 191 miljoen) de deelneming van 35 procent in de koperproducent Norddeutsche Affinerie. Dit belang ging in september 1993 voor dezelfde prijs in omgekeerde richting.

Aanvang project opvang en begeleiding schooljeugd

KRALENDIJK — Woensdagmiddag is in de wijk Tera Corá het officiële startsein gegeven voor het project 'Opvang en begeleiding kinderen tussen vier en dertien jaar na schooltijd'. Speciaal uitgenodigd voor deze gelegenheid was George Thodé, in de volksmond beter bekend als 'George Cultura'. Van hem wordt verwacht, dat in de naschoolse uren aandacht wordt besteed aan de eigen cultuur.

Het woensdag gestarte project is een *pilot* project, dat binnen een jaar zijn nut moet hebben bewezen. Het project wordt begeleid door de stichting Bonaireaanse Jeugdzorg. Het is het eerste project dat in dit kader goedkeuring heeft gekregen en dat houdt tevens de verplichting in, dat het project moet slagen. Het in Tera Corá gestarte project geeft de kinderen huiswerkbegeleiding, maar zorgt ook voor voldoende recreative mogelijkheden en vorming, zoals handenarbeid, sport en educatieve spelletjes.

De groep waarop het oog het meest is gericht, is die van de basisschool-leerling. Daaraan wordt meegewerkt door instanties als de Voogdijraad, SASO, Schoolmaatschappelijk Werk schoolbesturen en het bestuur van het wijkcentrum Tera Corá.

Het maximum aantal kinderen dat opgevangen en begeleid kan worden, is veertig. Dat is namelijk afhankelijk van de ruimte en de aandacht die aan de kinderen zal worden besteed.

Het werk van het gehele programma valt onder verantwoordelijkheid van vrijwilligers. Die hebben daarvoor een intensieve training gehad. Afgelopen zondag reikte minister Edith Strauss-Marsera de behaalde certificaten uit.

Belangstelling voor vistoernooi stijgt

KRALENDIJK — Er zijn reeds veertien grote zeilboten en twintig kleinere ingeschreven voor het vistoernooi, dat zondag op Bonaire zal plaats vinden. Tot zaterdag kan er nog ingeschreven worden. Voorwaarde is wel, dat de meedingende boot een NB-nummer heeft. Het epische centrum van het vistoernooi is in de koraal van Bonaire's bekendste visser Doei Diaz.

Het is al weer de vierde keer, dat de grote en kleine boten uitvaren om van zondagnacht twaalf uur tot zondagmiddag vijf uur zoveel mogelijk vis te verschalken. Geen vissen onder de maat en geen vissen die tot de koraalvissen en dus tot het natuurschoon van Bonaire behoren. Dit is niet zo maar een vistoernooi: hier meten professionals zich met amateurs. Het toernooi is wel een rechtstreekse uitzending via Voz di Bonaire waard. Robert Sanchez en Win Albertus verslaan het festijn. Voor de niet-vissers, maar wel visliefhebbers is er vanaf tien uur 's morgens al een zeebanket te verkrijgen. Niemand behoeft dus te wachten tot de eerste boten met hun vangst arriveren.

De prijzen worden donderdag na het vistoernooi uitgereikt. Dan is het feest van de beschermheilige van de vissers: Virgen del Valle.

KRALENDIJK — Harbour Village Resort heeft andere hotels en duikshops uitgedaagd om een bepaalde plaats op Bonaire te adopteren om deze schoon te houden gedurende de komende twaalf maanden. De uitdaging vormt deel van "De wereld schoonmaken Bonaire eerst", die op 17 en 18 septembner plaats vindt. "Wij hebben het gebied langs Kaya Gouv. Debrot vanaf Harbour Village tot de stad geadopteerd als onze verantwoordelijkheid", zei Jurgen Dinger, maanger van Harbour Village. "Onze mensen zullen het regelmatig schoon maken en zullen er voor zorgen dat vuil zich daar niet ophoopt." We hebben gesproken met vele andere hotels en duikgelegenheden en de meeste zullen met ons meedoen", voegde Dinger eraan toe. "Wij zullen ons toeleggen op plekken die toeristen zien, want het is erg belangrijk voor ons hotel om deze gebieden schoon te houden."

"In sommige gevallen moeten er meer tonnen komen om vuil in te gooien", zei Dinger. "Het zal veel gemakkelijker zijn om het eiland schoon te houden als men het vuil gooit in tonnen waar het behoort. Niemand vindt het leuk om andermans vuil op te pakken", zei Dinger.

Overlast drugsgebruikers in wijk Tera Corá

KRALENIJK — Begin deze week brachten de gedeputeerden Robby Beukenboom en Arthur Domacassé een werkbezoek aan de wijk Tera Corá, waar momenteel door de Fundashon Cas Boneriano (FCB) een aantal nieuwe volkswoningen wordt gebouwd. Bewoners van deze wijk hebben echter geklaagd over de overlast van drugsgebruikers. Reden voor beide gedeputeerden eens een kijkje te gaan nemen om zich op de hoogte te stellen van de situatie. Het bleek dat de drugsgebruikers in eerste instantie in de aan de wijk grenzende mondi verbleven. Later kwamen zij de wijk in waar de bewoners werden lastig gevallen. Een van de eerste gedachten van de gedeputeerde is om de mondi schoon te maken. Daardoor zou een groot gedeelte van de overlast al worden weggenomen. De mondi is echter particulier terrein, dus moest eerst toestemming worden gevraagd aan de eigenaar. Inmiddels zijn de opruimwerkzaamheden begonnen, zodat de gezagdragers een beter beeld kregen van de huidige situatie.

Nu de mondi schoon is gemaakt, blijkt dat ook de aarde daar is omgewoeld door de bulldozers. Nu hebben de bewoners geen last meer van de drugsgebruikers, maar wel van het opwaaiende stof. De oplossing zou zijn, dat er wat regen zou vallen. Daar konden de beide gedeputeerden echter wel op hopen, maar niet voor zorgen.

Gedeputeerde Beukenboom verzekerde de bewoners, dat het Bestuurscollege een open oog had voor hun probleem. Waar kan, zal de gedeputeerde met de weinig financiële middelen die de overheid momenteel heeft, toch hulp hieden.

ZOEKERTJES

TE KOOP AANGEBODEN CURAÇAO

WEGENS VERTREK: wasmachine f.600,-; Amerikaanse ijskast f.1.500,-; stoof-magnum seemer f.600,-, vaste prijs. Tel.:674828.

WEGENS foute bestelling nooit gebruikt 4 draairamen (wit) 64.8x126; 2 draairamen (wit) 64.8x63.6. Tel.:672049 (na 6 uur) Barbouquet 1.

YAMAHA Electone-organ met ritme boxes, in goede conditie en compleet met kruk: Model: BK 5C, breed 110cm, hoog 90cm en diep 55cm prijs Naf.2.000,-. Tel.:375167.

BMX Bikes 2x16' + 20'; 1 cleopatra bed + matras; 1 persbed + matras; 1 naaimachine defect t.e.a.b.; 1 grill app.; 3 cannon dekens. Tel.:653915.

PORCH-SALE: schoenen, dames kleding vanaf f.5,- tot f.75,-; klassieke long speel platen f.2,- p/st. en div. huish. artikelen. Tel.:649116. Zaterdag en zondag van 10 tot 16 uur. Kaya Kokchi D-2 Grote Berg.

NISSAN SUNNY stationwagon 1.5 DX, bouwjaar '88, airco, automatic, i.z.g.s. Tevens kwihi tafel. Tel.:375097.

RENAULT II TSE '85 5 speed, airco, pioneer cassette-player, sportvelgen gekeurd tot april '96. Prijs f.3.990,-. Tel.:641220/641464.

WEGENS VERTREK: Toyota Starlet 1989 Z.G.O.H, airco, radio. vraagprijs f.9.500,-. Tel.:658214.

HONDA Transalp 600V 1988 in nieuwstaat incl. helmen, koffer, hoes, slot, werkplaatsboek. Tel.:679302.

GOED onderhouden Jaguar XJ6, fully equipped, met airco, vraagprijs f.28.000,-. Tel.:377653, 602207.

HONDA CRX 1.6i/16V 1986 white, 130hp, top 220 km/h. Tel.:368504.

TOYOTA Double Cabin Deluxe-pickup 4 jaar oud met airco + nieuwe radial banden + macreem + 4 way pioneer f.16.000,- motorisch perfect. Tel.:369934.

VOOR PORTABLE OKI 900: 2 dunne + 2 dikke batterijen, quarger + adapter, auto holder, autoadapter, tas, totaal f.675,-, vraagprijs f.400,-. Tel.:676501.

HOMETRAINER: STEPPER + *easy glider*; glazen salontafel; koffiezet-app.; sensor tv-antenne; Casio zak-tv; gasfornuis; Olympus OM 10-camera. Inl. tel.: 373408.

MINI-TOWER 386 DX, 10 Mhz, 4 MB ram, 40 MB HD, monochrome monitor, 1.2 drive + 1.44 drive. Tel.; 615774.

YAMAHA PRO VXR *wave-runner* '93, z.g.a.n. met trailer. Tel.: 371155.

NISSAN SUNNY '89, st., airco, f.8.500,-. Tel.: 375476.

4 COLOMBIAANSE LEREN barkrukken f.300,-. Tel.: 370034.

Penha Ladies Boutique
Saliña Galleries

start vanaf a.s. maandag met een
Grandioze September Sale
Alle kleding in de uitverkoop
slechts **Fls. 25,-**

Profiteer van deze ***unieke aanbieding***

Penha Ladies Boutique
Saliña Galleries

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

FIAT UNO, 4.5, '87, Af.4.500,-, radiocass. Tel.: 34842.

PORCHSALE VRIJDAG 2 sept. en zaterdag 3 sept.: Seroe Blanco 56-O.

DIVERSEN ARUBA

GEVRAAGD: Oppashuis in Nederland, periode 1 -21 october. Tel./Fax.:22002.

Te koop Bonaire:
WOONHUIS
te Belnem,
3 min. v.h. strand.
3 slpk, 2 badk,
1000 m^2 eig. grond.
140 m^2 bebouwd.
Nafls. 275.000,=
Tel. 07-7950
tijdens kantoor-uren.

DE BESTE PEDICURE
verkrijgbaar bij:
MAMITA - tel. 623233

PET LOVERS N.V.
S.B.N. Doormanweg 22
Curaçao N.A.
Diverse vogelkooien en aquariumvissen

Rothweiler pup
TE KOOP
10 weken oud, reu met stamboom, ingeënt en ontwormd.
676022

Porch Sale
- Aircos
- dishwasher
- stove
- klerenkasten
- Satelite dish equipment
- miscellaneous furniture

Saturday September 3
8.30 - 13.30
Jan Sofat 48

PROBLEMEN MET UW GEWICHT?
Probeer **Herbalife,** wereldwijd een succes.
Belangstelling? Informatie bij Suzanne Willemse **tel. 682318**

Kleine **PORCHSALE**
zaterdag 3 september van 10.00 - 14.00 uur.
Schemerlampen à 125,= Muziekinstall. z.g.a.n. zonder boxen. Merk Aiwa platenspeler, cd speler, tuner, cassettedek dubbel, versterker voor 1.000,= Losse spulletjes, zoals schilderijen., affiches, tierelantijntjes voor in huis. Gewoon bellen en langskomen.
tel: 681030
vrijdag 2 september
ts. 7.00 - 9.00 p.m.

PLANTENVERKOOP
Een markt vol bloeiende planten o.a. Fayalobi, dubbele vanaf fl. 5,= mini's fl. 10. Trinitaria, Penta, Lantana, verder prachtige Varens en Krotons.
[illegible] fl. 2,50
aarde, fertilizer, varengrond
Zaterdag 3 september
8 - 12 uur.
Markt van Otrobanda.

Goed tehuis gezocht
voor twee
katers
en een
poes
± 5 mnd oud.
Kleur: wit met rode vlekjes.
Erg mooi en lief.
Tel. 683670
na 2.00 uur.

De Duizendpoot
[illegible] katoenen schoolkleding
TIENER- EN KINDERSCHOENEN
Kaya Drs Oy Sprock 42, Toni Kunchi, tel. 368661 Openingstijden: ma. t/m vrij. 2. 6.00 za. 9.00 - 2.00 non stop

The Decoy
Ontvangen kleine kollektie
grote schemerlamp-kappen.
Breng de voet mee voor juiste maat!
The Decoy - Bloempot Shopping Center 8 - Tel. 36939

Bonsai Boeketterie
Elke week
[illegible]
BONSAI
Bonsai Boeketterie
Sta Rosa
Tel. 369944

Te koop
wandmeubel, stereoset eethoek (6) ... etc.

Jongedame van 28 jaar zoekt een
woning / appartment
van **F 300,=** tot **F 350,=**
Bel. tel. **374472**

TE KOOP
Ganga!
Aquarium visjes
o.a. rode en oranje zwaarddragers.
Alle soorten **F 1,-** en **F 1,50** per stuk.
Zondag 4 september van 9-12 uur a.m. en van 3-6 uur p.m.
Kaya Cupido 1
(Verlengde Cassandraweg)
Tel: 378893

Huis te Huur
Gemeubileerd
op Beurs
Fls. 2000,,=
Tel. 374303
695694 office

TE KOOP
2 kavels te
Jandoret (W) resp. 1040 m^2 en 1250 m^2
(hooggelegen)
Tel: **673664**
605372

Te koop:
PICK-UP
bj. '88 metallic grijs.
Merk: Jeep Comanche.
V6 motor, goed onderhouden.
Vr. pr.: fl. 17.500,=
Boy Ecuryweg 6a
tel: 601323/375443

Ned. echtpaar zoekt
woning met 3 of 4 slaapkamers in rustige buurt bij Willemstad
Zo spoedig mogelijk
Tel. **625200** Villa **57.**

Wegens vertrek
CATAMARAN
Hobi Cat 21
bouwjaar **1990**
incl. **wings dekzeil, strandtrailer.**
Vr. prijs **18.000,=**
Tel. **674828**

TE HUUR HUIS
Wonderberg,
Kaya O kavel D,
3 slaapkamers,
2 badkamers,
overdekte voor- en achterporch, overdekte garage fl. 2.200,=
Tel: 625184

Gevraagd
Huishoudelijk
[illegible]
5x per week
omgeving
Saliña
tel. 653885

Tuinaanleg en onderhoudsbedrijf zoekt
TUINMAN / VROUW
met ervaring.
Voor informatie
bel **682913.**
8.00 - 12.00 /
1.30 - 5.30

TE HUUR
voor vakantiegangers.
Voll. gemeub. appartementen voor 2 pers.
Incl. water, gas & elektra.
Zonder airco: fl. 40,- p/d omgev. Sta. Rosa
Met airco: fl. 65,- p/d omgev. Rooi Catootje
tel. 378596

Clima Cars
AUTO AIRCONDITIONING
Herst 1A - Tel: 672059, Sta. Rosa

Te koop:
JEEP RENEGADE
Bouwjaar 1976, tot april **1996** gekeurd.
In goede staat.
Prijs: NAfl. 7.000,-
Tel: 377653 / 602207

KLUSJE SERVICE
Tel: 603339
Voor al uw klusjes [illegible] schilder-, timmer- [illegible] laswerk etc.
Tot uw dienst.

PAPERWORKS
The Flintstones partysets are here
Caracasbaaiweg 18, tel. 618531 - Jan Noorduynweg 27 Shoppingcentre tel. 69557

BIRKENSTOCK
Voetgezondheid in 2-breedten *Classic*
Boston
Breeveld
Winston Churchillweg 146
Naast McDonald's Sta.Maria
Tel. 680239 - Fax. 685239

[illegible] ROOMS HABITACIONES
- X - X - X - X -
Airconditioned
- X - X - X - X -
Garipitoweg 2
Tel: 691200 * Fax: 691203

Ned. receptioniste/ secretaresse
van rechtswege toegelaten, is op zoek
naar baan voor 3/4 of 5 ochtenden
in de week.
Tel: **379260**

Op zaterdag 3 september
gaan wij open
Cantonees Restaurant
Chindy's
Nieuwe Pareraweg 16A
Tel. 657444
Openingstijden:
maandag t/m zondag
van 11.30 - 22.00 uur.

Fancy Kids
EXCLUSIVE CHILDREN'S WEAR
Op verzoek gaan wij nog enkele dagen door met
onze uitverkoop.
SALINA GALLERIES. TEL. 657744

BAGLEY'S
Surtido
koekjes met chocolade en vanille crème. Nu meer in een zak.
Heerlijk
Distr. BOFREI AGENCIES
tel. 682871 - 692186

Carl's Second Hand Furniture Shop
In- en verkoop "2e hands" meubilair, ijskasten, wasmachines etc.
Dr. Jacques Ellisweg 9 A
Tel. 870881 - 601042

Surinaams eten (Chin/Ind)
zaterdag en zondag v.a.
11.00 tot **16.00 u.**
Adres Bahamas 6
Buena Vista.
Van maandag t/m vrijdag
alleen op bestelling
tel: 628786.
Wij verzorgen ook snacks op bestelling z.a. loempia's sate's, croquet, pasteitjes, gevulde eitjes etc.

UPSTAIRS DOWNSTAIRS
Bloempot Shopping Center 2 Tel: 370884
Vier ons 4 jarig jubileum in 1994
met ons mee
met fantastische kortingen
van 20% tot 50%
(op cash) op verschillende van onze artikelen.
Kerstkoopjes voor de "Early Bird"?

De nieuwe Bart Bredero is uit.
Verkrijgbaar bij de Boekhandel
f 29,90 - 234 pagina's

Restaurant Warung - Djojo
Het adres voor Surinaamse en Javaanse gerechten.
Verkrijgbaar
Nasi - Bami - Nasi Rames - Pom
Moksie Meti - Moksi Alesie - Saoto etc.
Openingstijden: maandag gesloten
dinsdag t/m vrijdag 12.00 - 6.00
zaterdag 12.00 - 7.00 zondag 12.00 - 5.00
Adres: Quadrillestr. 10, Koraalspecht
tel. 617468

Verkrijgbaar alleen op weekends:
Javaans eten zoals:
Nasi, Bami, Bakabana, loempia, saté en cassave met tjatja.
S.v.p. vooruitbestellen
Tel. 369861
Gosieweg 163

THE GARDENER
Deze week op zaterdag **dansen de kerkpalmen** weer, vorige week zijn ze opgeraakt. Nu weer ontvangen: **flinke stevige kerkpalmen voor maar** liefst fl. 8,= per stuk (uitsluitend op zaterdag)
Verder: groot assortiment **bloeiende planten, potten, potgrond, bestrijdingsmiddelen** enz.
The Gardener
centraal gelegen met ruime parkeermogelijkheid
(Vlakbij Roosevelt Center, aan de Rooseveltweg)
Tel. 695158
(za, non-stop open).

TE HUUR
Geheel gerenoveerde kantoor- c.q. bedrijfsruimte van ca. 80 M2
voorzien van twee toiletten en kitchenette; te kombineren met twee slaapkamer bovenwoning met badkamer, keuken, vóór- en achterbalkon. Ook geschikt voor Artsen Praktijk.
Voorzien van alarmsysteem met aansluiting op de CHS centrale.
Eventueel inclusief apart bijgebouwtje van ca. 36 M2 met douche, W.C. en kitchenette.
Het geheel is gelegen aan de Nieuwestraat Punda op loopafstand van het Stadscentrum. Beschikbaar omstreeks 1 november 1994.
Voor meer informatie COEK N.V.,
Tel.: 656554 Fax.: 657184.

KOERSEN CENTRALE BANK

NOTERINGEN BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN (CENTRALE BANK) GELDIG OP VRIJDAG 2 SEPTEMBER EN TOT NADER ORDER:

VALUTA		AANKOOP	VERKOOP AAN PUBLIEK
US DOLLAR	1.77	1.78	1.80
CAN DOLLAR	1.280	1.300	1.320
PND STERLING	2.675	2.730	2.790
NED GLD (per Nf. 100)	100.14	100.86	101.66
ZW FRANCS (per Zw. frs. 100)	133.92	134.64	135.44
FR FRANCS (per Fr. frs. 100)	31.74	32.84	33.54
DUITSE MARK (per Dm. 100)	112.48	113.20	114.00
IT LIRE (per It. lire 1000)	0.80	1.10	1.16
AR FLORIN (per AR.100)	98.00	100.00	*108.20 **100.00
JAPANSE YEN (per yen 10.000)	178.19	179.05	179.85
ECU (per Ecu 100)	-.-	216.76	217.56

*voor bankpapier
**voor overboekingen en bankcheques

Ingevolge artikel 12 van het Centrale Bank-statuut stelt de Bank van de Nederlandse Antillen de koersen vast voor het deviezenverkeer:

Disconto: 5%
Beleningsrente: 6%
CD Rente 1 maand: -
Reserve Requirement: 7%
Reserve Period: 16 augustus-15 september
Indicatieve koersen overheidspapieren:
7.25 % obl. 1989/1994 koers: 100.19% Eff. rendement 2.00 % Land
8.00 % obl. 1989/1999 koers: 102.03% Eff. rendement 7.5 % Land
8.25 % obl. 1989/2004 koers: 99.17% Eff. rendement 8.375% Land
8.625% obl. 1990/1995 koers: 102.87% Eff. rendement 6.15 % Land
8.50 % obl. 1991/1996 koers: 103.62% Eff. rendement 6.75 % Land
7.875% obl. 1993/1996 koers: 102.17% Eff. rendement 6.30 % Land
8.50 % obl. 1992/1997 koers: 103.78% Eff. rendement 6.85 % Eiland
8.625% obl. 1992/1997 koers: 104.12% Eff. rendement 7.125% Eiland
8.625% obl. 1993/1998 koers: 104.47% Eff. rendement 7.125% Eiland
8.00 % obl. 1993/1998 koers: 102.58% Eff. rendement 7.20 % Eiland

Dollar stabiel op Amsterdamse markt

AMSTERDAM — In de koers van de Amerikaanse dollar is donderdag per saldo nauwelijks verandering gekomen. Op de wisselmarkt in Amsterdam werd bij het slot van de handel f 1,7700 genoteerd in vergelijking met een slotkoers van f 1,7705 op woensdag.

De dollar was aanvankelijk ongeveer een halve cent hoger, maar de koerswinst ging verloren toen de Amerikaanse organisatie van inkoopdirecteuren bekendmaakte dat haar prijsindex is gestegen van 73,1 in juli tot 74,5 in augustus, het hoogste niveau in zes jaar. Dat nieuws veroorzaakte koersdalingen op de obligatiemarkt in de VS. De dollar werd daardoor meegetrokken.

De Bundesbank bracht op haar tweewekelijkse vergadering geen verandering in de officiële rentetarieven. Dat was geen verrassing voor de valutahandel.

Het pond sterling boekte donderdag een bescheiden koerswinst. De notering ging omhoog van f 2,7190 tot f 2,7215.

FINANCIEEL NIEUWS

Damrak in mineurstemming

AMSTERDAM — De aandelenmarkt van de Amsterdamse effectenbeurs was donderdag in mineur gestemd, wat tot uitdrukking kwam in de daling van de AEX met 3,33 punt tot 416,11.Wall Street sloot woensdag met een verlies na winstnemingen en begon ook donderdag lager. De Londense markt noteerde eveneens lager. Daar gingen derhalve geen stimulansen van uit. Wel kwam de dollar aanvankelijk een kwart cent hoger af maar die winst ging in de loop van de dag verloren.

De obligaties zochten eveneens de lagere oevers op. Het wachten was op besluiten van de Duitse centrale bank. Zij bracht geen wijziging in de Duitse rentetarieven en het uitblijven van een rentedaling wordt beschouwd als een rentestijging. Dat resulteerde in een koersdaling van enkele dubbeltjes voor de schuldbewijzen.

In de uitgevershoek van de aandelenmarkt gebeurde het allemaal. VNU en *de Telegraaf* maakten de voorstelling met buitengewoon fraaie halfjaarcijfers en uitstekende verwachtingen voor het hele jaar. Voor VNU was het ook op de beurs een bonanza, want de koers steeg met niet minder dan f 9,60 ofwel 5,2 procent tot f 196 bij een buitensporig grote omzet van 240.263 stukken.

Niemand wilde in de ochtend van zijn stukken *de Telegraaf* af, terwijl er wel veel vraag naar bestond. Nadien werden er toch zaken gedaan en steeg de notering met f 6,70 of 3,7 procent tot f 188 bij een matige omzet van 3345 certificaten. *Elsevier* viel niet zo erg in het pulletje en moest f 1,90 afgeven op f 169,30. Wolters Kluwer liet 70 cent liggen op f 121,40. Daarentegen kreeg Wegener er op f 120,50 een rijksdaalder bij.

De internationals moesten het met lagere noteringen stellen. De financiële waarden konden het evenmin bolwerken. Het vastgoedfonds Rodamco reageerde amper op de bekendmaking dat het voor een half miljard gulden Frans bezit aantrekt en ging slecht twee dubbeltjes vooruit naar f 54,30. De haven- en transportwaarden lieten het eveneens afweten. Alleen Pakhoed steeg door incidentele vraag 30 cent tot f 47,80.

Op de rest van de hoofdmarkt vielen dalingen van twee dubbeltjes (Voor Ahold) tot f 1,30 (Voor DSM) waar te nemen. Op de lokale markt verloor het detailhandelspapier Macintosh f 3,20 — niet minder dan bijna 7 procent — om naar f 43 af te zakken. De markt ging aldus in op de bekendmaking dat het bedrijfsresultaat met ruim 30 procent in de eerste helft van het jaar is gedaald. Het herstel van slijpmaterialenmaker Flexovit kreeg op de beursvloer zijn beloning in de vorm van een koersstijging van 11 procent tot f 86.

Op de optiebeurs werd het meest gehandeld in de AEX-contracten, daarin werd een omzet van 7200 stuks geboekt op een totaal van 36.000. Bolswessanen was het meest verhandelde aandelenfonds met een omzet van 3500 stuks.

Nederlandse zakenlieden maken veel dienstreizen

DEN HAAG — Nederlandse zakenlieden zijn met bijna zeventien trips per jaar zeer frequente zakenreizigers. Alleen hun Belgische collega's reizen vaker met bijna twintig trips per jaar. Het Europese gemiddelde ligt op 13,5. Dit blijkt uit een vrijdag gepubliceerd Europees onderzoek dat in opdracht van Visa international is uitgevoerd door het Engelse onderzoeksbureau Marketing Centre.

Het onderzoek vond plaats in juni onder 2000 zakenreizigers (onder wie 100 vrouwen) uit tien Europese landen. Het toont aan dat het zakenverkeer in omvang blijft groeien.

Wat betreft de gemiddelde werkdag behoort de Nederlander met 11,4 uur, na de Duiters, tot de meest vlijtige van Europa. Tijd om te winkelen of andere leuke dingen heeft de Nederlandse zakenman of -vrouw nauwelijks. De moderne zakenreiziger reist gemiddeld 11 uur naar de bestemming en werkdagen van 14 uur zijn eerder regel dan uitzondering, zo wijst het onderzoek uit.

Ondanks de lange werkdagen en vermoeienissen, zijn slechts weinig zakenmensen van plan het aantal reizen te verminderen. De noodzaak persoonlijke contacten te leggen, de kans om in een cultureel andere omgeving te werken en uit de dagelijkse kantoorsleur te zijn, blijken voldoende motivatie te zijn voor al het gereis.

Bijna de helft (48 procent) van de Europese zakenreizigers slaagt er in de zakenreis met enkele dagen vakantie te verlengen en bijna eenderde ziet kans de partner mee te nemen. Duitsers en Nederlanders zijn nog het minst geneigd dit te doen.

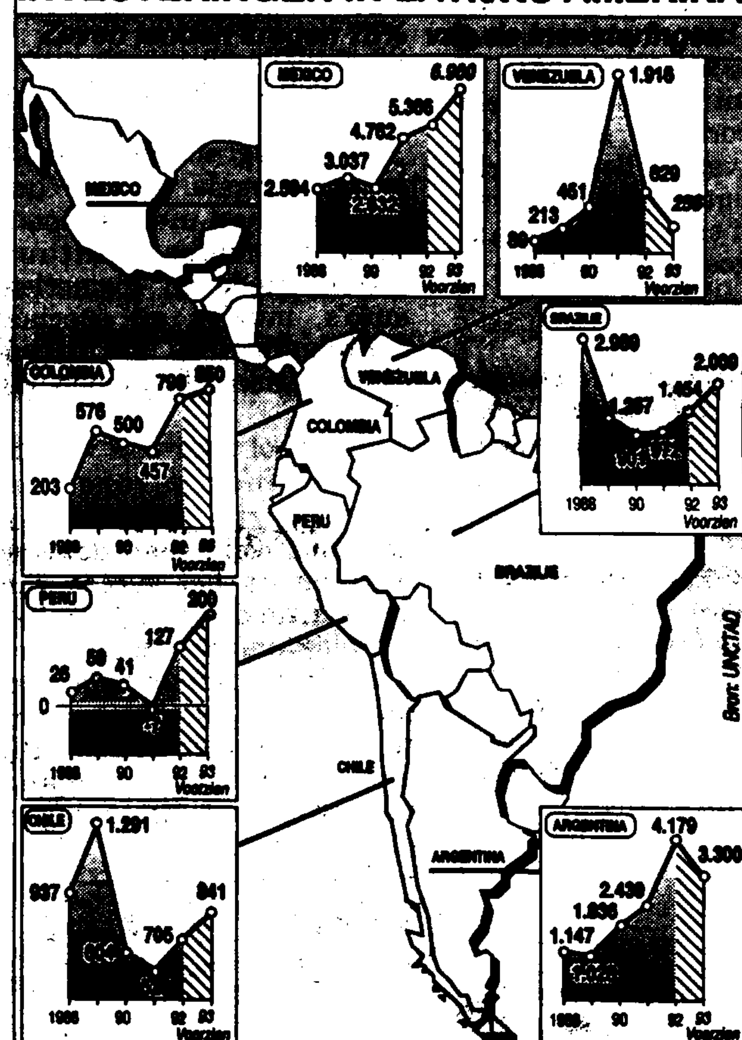
Het meest gebruikte vervoersmiddel voor het internationale zakenverkeer is het vliegtuig, gevolgd door de auto en de trein. Belgen, Nederlanders en Denen maken het meest gebruik van de trein of eigen vervoer.

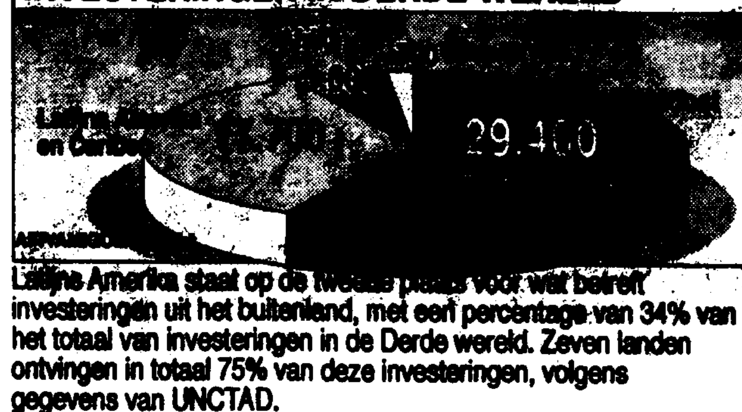
***

Koper is een consortium van vijf bedrijven die opereren onder de vlag van Spar. De winkels hebben een boekwaarde van 12,7 miljoen pond en een jaaromzet van 150 miljoen pond. Argyll heeft een belang van 3,8 procent in Ahold en het Nederlandse concern participeert voor 1,6 procent in het Britse bedrijf.

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	01-09	FRANKFURT	PREV	01-09	AMSTERDAM	PREV	01-09
DOW JONES	3913	3901	DAX INDEX	2212	2201	EOE	419.40	416.10
AM.EXP.	28.25	28.50	BASF	331.00	329.00	ABN-AMRO	59.80	59.30
ATT	54.63	54.38	COMMERZBK	330.50	330.00	AEGON	101.40	99.30
ALZA CORP	23.50	23.38	DAIMLER B.	837.00	841.00	AHOLD	47.40	47.20
ARCHER	25.75	25.63	DEUTS.BK	732.00	727.50	AKZO	219.60	218.00
BORDEN	11.13	12.00	MAN	443.00	437.00	AMEV	75.40	74.00
CITICORP	44.25	44.13	PREUSSAG	488.00	480.00	DSM	146.00	144.70
COASTAL CO	30.63	30.38	SIEMENS	708.50	702.50	ELSEVIER	171.20	169.30
COCA COLA	46.13	46.00	VW	488.50	483.00	FOKKER	16.80	16.60
CORNING IN	30.88	31.75				GIST BROC.	46.00	45.30
DISNEY	41.25	41.13				HAGEMEYER	136.40	136.80
DUPONT	60.88	60.25				HEINEKEN	241.40	241.80
EAST.KODAK	49.75	50.00				HOOGOVENS	80.30	79.40
EXXON	59.50	59.50	LONDON			ING	81.00	79.80
FORD	29.38	30.00				KLM	51.70	51.10
GEN.ELECT.	49.88	50.25	FT-100 IND	3201	3201	KNP-BT	50.30	50.20
GEN.MOTORS	50.38	50.38				KON.PTT NED.	54.20	54.40
HEINZ	36.63	36.63	ARGYLL	3.06	2.95	NEDLLOYD	64.00	63.80
HOMESTAKE	19.00	19.13	BARCLAYS B	5.86	5.86	NUTRICIA	83.00	83.80
HIM	68.63	67.88	BASS	5.87	5.93	PHILIPS	57.80	57.30
KELLOGG	56.63	56.25	BRITISH ST	3.91	3.90	POLYGRAM	79.40	78.80
MC DONALDS	28.38	28.13	BRITISH TEL	3.91	3.86	ROBECO	120.00	120.00
MEAD	50.50	50.25	CADBURY	4.84	4.80	ROLINCO	122.00	122.10
MERCK	34.13	34.38	CABLE & W.	4.73	4.67	RORENTO	86.60	86.50
MINNES.MNG	55.13	54.75	GRAND MET	4.43	4.46	RODAMCO	54.10	54.30
MOBIL CORP	84.25	83.63	MARKS & SP	4.28	4.32	ROYAL DUTCH	200.00	198.90
PFIZER	68.25	67.50	REDLAND	5.46	5.62	UNILEVER	203.80	201.70
P.MORRIS	61.00	61.25	TATE & LYL	4.50	4.40	VMF STORK	47.50	47.80
QUAKER	80.25	79.25				VNU	186.40	196.00
SEARS	47.38	47.38						
UP JOHN	36.13	36.25	TOKYO			TORONTO		
US SURGIC	26.75	25.88	NIKKEI DOW	20826	20842	TSE 300	4380	4344
VALERO	20.13	20.13						
			BRIDGESTON	1580	1600	ALCAN	36.75	35.00
			CANON	1740	1750	BELL	47.75	47.50
GOLD	380.80	381.30	DAI ICHI K	1810	1820	BANK OF NS	27.25	26.75
SILVER	5.51	5.46	DAIWA SEC.	1590	1570	CAN.PAC.	24.25	24.25
CRUDE OIL	17.58	17.44	HITACHI	981	982	IMASCO	38.13	38.00
US$/YEN	100.16	99.70	HONDA MOT	1640	1650	LAIDLAW	11.13	11.13
US$/DMARK	1.58	1.57	JAPAN AIRL	754	750	MOORE	26.25	26.13
GBP/US$	1.53	1.54	NOMURA SEC	2210	2210	NORANDA	26.88	26.38
US$/NLG	1.77	1.78	NIPPON STE	372	375	PLACER DOME	31.00	31.38
ECU/US$	120.70	121.30	MAZDA	890	874	POWER CORP.	20.38	20.25
CAN/US$	1.36	1.36	SONY	6020	6110	ROYAL BANK	28.88	28.50

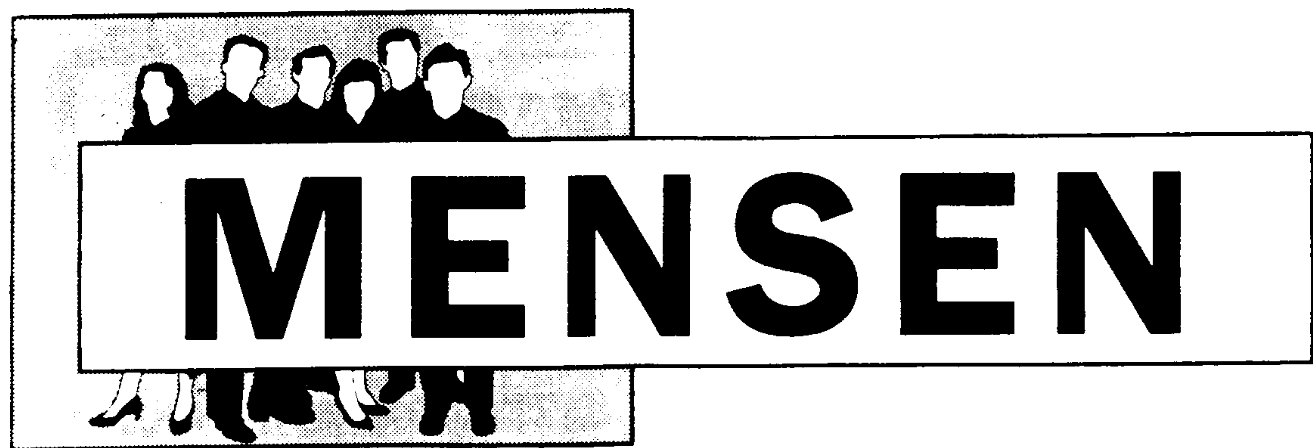
Latijns Amerika staat op de tweede plaats voor wat betreft investeringen uit het buitenland, met een percentage van 34% van het totaal van investeringen in de Derde wereld. Zeven landen ontvingen in totaal 75% van deze investeringen, volgens gegevens van UNCTAD.

Wall Street levert in

NEW YORK — De effectenbeurs in New York is donderdag lager gesloten. De Dow Jones-index van de dertig belangrijkste aandelen daalde met 11,98 punten tot 3901,44.

De Dow Jones kwam in de loop van de dag op een maximaal verlies te staan van 25 punten. Dat kwam door een negatieve reactie van de obligatiemarkt op de publikatie van het prijsindexcijfer van de organisatie van Amerikaanse inkoopdirecteuren. Deze index steeg in augustus tot het hoogste niveau in zes jaar. De aandelenkoersen wisten zich later op de dag gedeeltelijk te herstellen. De verliezers waren vooral te vinden onder de elektronicafondsen. Dat hield verband met een teleurstellende winstprognose van computerfabrikant AST Research.

Op de valutamarkt in New York ging de dollarkoers omlaag. Tegen het slot van de handel werd f 1,7670 genoteerd na een slotkoers van f 1,7700 in Amsterdam. Woensdag sloot de dollar in New York op f 1,7745.

■ De ABN AMRO Bank heeft deze week een nieuwe geldautomaat bij het hoofdkantoor in Pietermaai officieel in gebruik gesteld. De bank beschikt nu op Curaçao in totaal over acht geldautomaten. Het ligt in de bedoeling volgend jaar bij de nieuwbouw op Rooi Catootje nogmaals twee 'flappentappers' te plaatsen. Op de foto mevr. Zulene Jesus, werkneemster van de maand juli, die de eerste transactie verricht in het bijzijn van Robert Wessels (links) en Ron Hunte van de bankdirectie.

Kinderen onzeker in verkeer

Pas vanaf **acht jaar** zijn kinderen in staat *veilig* alleen de weg over te steken. Dit blijkt uit een Belgisch onderzoek van het laboratorium Motorisch Leren van de Katholieke Universiteit in Leuven.

Het aantal peuters en kinderen in België dat als voetganger betrokken is bij een verkeersongeval, is opvallend hoog. Bijna één op de twee verkeersdoden en ernstig gewonden tussen nul en negen jaar is een voetgangertje. De meeste slachtoffers vallen op de route van school naar huis.

Volgens onderzoeksleider Jan Pauwels wordt de ingewikkeldheid van het oversteken soms onderschat. Hij onderstreept dat dit aan een kind heel wat eisen stelt, zoals *emotionele stabiliteit*. Tot acht jaar zijn kleuters en scholieren snel afgeleid. Het komt nog al eens voor dat een kind zich losrukt van de moeder om naar een vriendje aan de overkant te rennen.

Ook het inschatten van snelheden en vervolgens daarop goed inspelen levert voor de kleineren problemen op, zo hebben de onderzoekers gemerkt. Dat vergt beheersing van het eigen motorisch gedrag. Pas vanaf acht jaar benaderen kinderen de prestaties van een volwassene wat betreft *psychomotorische* vaardigheden. Als de verkeerssituatie ingewikkeld is, bij voorbeeld met auto's die uit verschillende richtingen komen, zijn kinderen pas vanaf tien of twaalf jaar in staat goed te reageren.

Paarse bijbels

Het Nederlands **Bijbelgenootschap** heeft gisteren de ministers van het *paarse kabinet* een bijbel in paarse uitvoering geschonken. De exemplaren zijn bij de ministeries bezorgd. Premier Kok had wegens de algemene beschouwingen geen tijd de bijbel persoonlijk in ontvangst te nemen.

In een begeleidende brief verwijst het NBG, waarvan koningin Beatrix beschermvrouwe is, naar de discussie over het ontbreken van christen-democratische bewindslieden. Zonder daar inhoudelijk op te willen ingaan meent het Bijbelgenootschap dat de bijbel voor iedereen - ook in de politiek -van belang is, van welke 'kleur' hij of zij ook is.

■ *Drs Bernadette Dougle, hoofd van het Bureau Vrouwenzaken & Humanitaire Aangelegenheden, vierde onlangs het feit dat zij 25 jaar in dienst was van de overheid. Minister drs Edith Strauss-Marsera van Vrouwenzaken overhandigde de jubilaris bij die gelegenheid de gebruikelijke enveloppe met inhoud. Hierbij waren ook minister dr Martha Dijkhoff van Onderwijs en Faroe Metry, hoofd van de afdeling Financiën, present.*

Politieke festivalrel

Het **Filmfestival van Venetië** is gisteren gestart met een rel waarbij Umberto Curi, een lid van het organisatiecomité, de Peruaanse schrijver *Mario Varges Llosa* ervan beschuldigde te rechts te zijn om in de jury te zitten. Curi zei dat de Zuidamerikaan, toen hij in 1992 de conservatieve kandidaat was voor het presidentschap van Peru, zich te weer had gesteld tegen democratische hervormingen.

De keuze van de jury voor de 51ste editie van het Filmfestival is volgens Curi oneerlijk verlopen. Hij suggereerde dat Varges Llosa maar beter kon opstappen. De beroemde schrijver was niet erg onder de indruk. "Ik heb het idee dat Curi's ideologische insinuaties meer van doen hebben met de *Marx Brothers* dan met *Karl Marx*", merkte de auteur op.

Schiphol in tv-business

Wachtende **passagiers** op de Nederlandse luchthaven Schiphol kunnen vanaf november op 250 monitoren in de lounges en pieren kijken naar een commercieel *televisieprogramma*.

Het programma besteedt in het Engels in drie uur aandacht aan nieuws, sport, film en video, cultuur, reizen, mode en cosmetica, auto's, muziek en speciaal Schiphol-nieuws. De uitzendingen gaan 24 uur per dag door.

Schiphol zegt een van de eerste luchthavens ter wereld te zijn met zo'n programma. Zij heeft daartoe besloten na het succes van de tv-uitzendingen tijdens het Wereldkampioenschap Voetbal. Het commerciële station *NBC Super Channel* verzorgt de uitzendingen. Bij nieuws van groot belang kunnen ook live-uitzendingen plaatsvinden.

Twijfelachtige bijbelse vondst

De Texaanse **bijbelgeleerde** Vendyl Jones zegt met behulp van Nasa-satellieten de plaats te hebben gevonden waar zich ooit de *Ark des Verbonds* bevond. De Ark was de heilige kist waarin volgens bijbelteksten de tafelen der wet, de Tien Geboden, werden bewaard.

Volgens Jones ligt Gilgal, zoals de plaats wordt genoemd, in het midden van een verloren gegane stad ten zuiden van Jericho die 'groter is dan Troje en Pompei'. Met een team van 37 vrijwilligers heeft Jones muren blootgelegd van 11 meter dik en 50 centimeter hoog.

De muren omheinden een ruimte van 300 bij 500 meter. Dit complex vormde volgens Jones de scheiding rond het Mishkan, het bijbelse tabernakel waar alleen priesters mochten komen. *Israëlische archeologen trekken de vondst echter in twijfel.*

■ *Kortgeleden werd spantenbier gedronken ter zake van het feit dat het hoogste punt was bereikt bij de bouw van het nieuwe clubhuis van de padvindersgroep 'de Rimboezwervers' in de buurt van Zuikertuintje. Bij deze gelegenheid voerden twee hoge functionarissen van de APV, de Antilliaanse Padvinders Vereniging, presidente Henriquez en hopman Daniël Corsen het woord.*

Overdadig huizenaanbod

Uit **protest** tegen de mogelijke aanleg van rails voor de hoge- snelheidslijn (HSL) dwars door het dorp, boden eigenaars van *75 huizen* in het Zuidhollandse plaatsje Pijnacker hun eigendom gisteren aan het eind van de middag 'en masse' te koop aan. Het protest was één van de acties die het plaatselijke comité 'HSL-tracé. Nee' had georganiseerd.

De gemeente Pijnacker staat achter de protesten van de burgers. Zaterdag is uitgeroepen tot actiedag. Iedere inwoner van de gemeente kan zijn of haar ongenoegen over de aanleg dan kenbaar maken in het gemeentehuis.

Bobbitt mishandelt vriendin

Wegens **mishandeling** van zijn nieuwe vriendin is John Bobbitt woensdag veroordeeld tot zestig dagen gevangenisstraf, waarvan 45 voorwaardelijk. Bobbitt is in de Verenigde Staten een nationale bekendheid sinds zijn echtgenote hem zijn penis afsneed uit woede over de mishandelingen die haar ten deel waren gevallen.

De 26-jarige Bobbitt bekende dat hij zijn 21-jarige vriendin herhaaldelijk had geslagen. Een rechter in Las Vegas besloot tot onmiddellijke opsluiting. Hij veroordeelde Bobbitt tevens tot verplichte groepstherapie en tot deelname aan bijeenkomsten van de AA, de Anonieme Alcoholisten.

Artsen hebben indertijd de afgesneden penis van Bobbitt weer aangezet. Onlangs speelde hij in een *porno-film* om aan te tonen dat hij seksueel weer fit is.

■ *Vorige week vierde Jubert Simon zijn zilveren ambtsjubileum bij de overheid. Momenteel is hij werkzaam als hoofdklerk op de afdeling Aangetekende Stukken van het Postkantoor Groot Kwartier. Op de foto: Waarnemend Postdirecteur Richard Senior feliciteert Jubert Simon in het bijzijn van zijn echtgenote. Links de stafleden Martina en De Haak van de dienst Posterijen.*

Brievenpassie

De passie voor het **schrijven** van brieven is de chef van de politie van Madrid, generaal Manuel Fernandez Monzon, noodlottig geworden. De burgemeester heeft hem onder druk van de gemeenteraad de wacht aangezegd, omdat hij teveel brieven schreef.

Monzon heeft de afgelopen jaren verscheidene epistels aan bekende persoonlijkheden geschreven, met een *provocerende* en *agressieve* toon.

Massale bevolkingsdichtheid

De bevolkingsdichtheid in **Nederland** neemt de komende veertig jaar toe tot 520 mensen per vierkante kilometer. Dat blijkt uit berekeningen van het Centraal Bureau voor de Statistiek. De dichtheid bedraagt thans 450 burgers per vierkante kilometer.

Nederland blijft het dichtstbevolkte land van Europa. Uit het rapport *Bevolking en huishoudens nu en in de toekomst* blijkt dat er rond 2030 ruim twee miljoen meer mensen in 'het lage land aan de Noordzee' wonen. Op dit moment telt het Europese deel van het Koninkrijk bijna 15,4 miljoen landgenoten. Over zo'n 35 jaar zijn dat er 17,7 miljoen.

De bevolkingsdichtheid in Nederland is ruim tien keer zo hoog als het gemiddelde in de bewoonde wereld. Afgezien van een aantal ministaatjes neemt onze Koninkrijkspartner op de wereldranglijst de derde plaats in na *Bangladesh* en *Taiwan*. Daarin komt volgens het CBS in de nabije toekomst weinig verandering.

De Turkse **politie** heeft vandaag in Kirsehir, 150 kilometer ten zuidoosten van Ankara, 36,4 kilo heroïne in beslag genomen. De drugs werden aangetroffen in een bestelbus die op weg was naar *Nederland*.

Volgens de Turkse autoriteiten zijn er aanwijzingen dat de smokkel was georganiseerd door de Koerdische Arbeiderspartij (PKK), die in het oosten van het land ruim tien jaar een guerrillastrijd voert voor verregaande autonomie van Turks Koerdistan.

Diefstal stremt trein

Diefstal van enkele **koperen kabels** langs het spoor bij Gouda hinderde op 4 augustus het treinverkeer in de Randstad bijna de gehele dag. De *opbrengst* voor de dieven bedroeg *10 gulden*. De spoorwegpolitie heeft de twee daders aangehouden.

De twee knipten 's nachts veertien kabels door. Rechtstreeks reizen per trein tussen Utrecht en Rotterdam was vervolgens tot 16.00 uur niet meer mogelijk. Tot in de avond bleven de treinen vanuit Rotterdam en Den Haag buiten de dienstregeling. De *schade* voor de Nederlandse Spoorwegen bedroeg rond de *80.000 gulden*.

De spoorwegpolitie kwam de daders op het spoor door de vondst van een identiteitskaart vlakbij de plaats van de diefstal. De eigenaar daarvan had niet de kabels gestolen, maar wel twee stroomkasten opengebroken. Zijn verklaring leidde tot aanhouding van de twee daders.

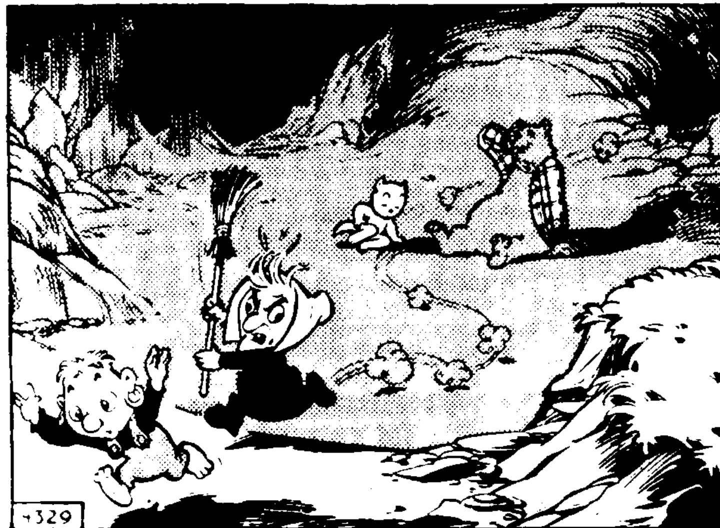
Kunst vernield

Betogers zijn vandaag het Nationale Museum in Seoul binnengedrongen, waar zij Japanse kunstwerken van onschatbare waarde vernielden. Zo'n veertig demonstranten, onder wie vrouwen die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Japanse leger werden gedwongen tot prostitutie, gingen het museum binnen tijdens een betoging waarin zij Japan om schadevergoeding vroegen.

Het tiental stukken keramiek dat verloren ging, is van *onschatbare waarde*, aldus het museum. Eerder hadden de demonstranten eieren gegooid naar de Japanse ambassade in Seoul.

Heer Bommel en het ontstoffen

door Marten Toonder

4329 — **Oole bleef niet zitten toen hij door zijn moeder naar buiten geveegd was. Hij krabbelde haastig overeind en holde weg, achtervolgd door de oude mevrouw De War, die krijsend met haar bezem zwaaide.**

Heer Bommel keek het groepje pijnlijk getroffen na.

"De arme knaap", prevelde hij. "Ik begin zijn moeilijkheden te begrijpen. Dit is duidelijk de strijd van de jeugd tegen verouderde opvattingen. Maar hier sta ik pal! Als heer is het mijn plicht om de jongeren voor te gaan op het pad van de vooruitgang - als je me volgen kunt."

"Hm," zei Tom Poes.

"Wat hm?" hernam heer Bommel korzelig. "Dat oude mens staat de vernieuwing in de weg met haar ouderwetse opvattingen! Volg me, jonge vriend. Ik ga er iets aan doen!"

Met deze woorden liep hij, schichtig achterom kijkend, de grot weer in.

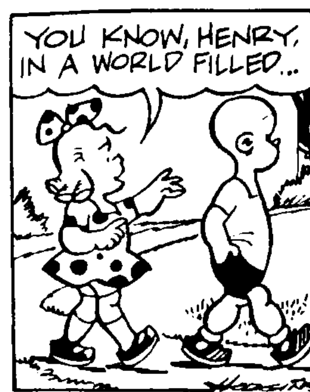
"Wat gaat u hier doen?" vroeg Tom Poes.

"Eerst wat slapen!" verklaarde heer Ollie. "Ik zal morgen mijn krachten nodig hebben, want de strijd belooft zwaar te worden. Die oude is een heks; ze gunt een heer geen rust en geen voedsel. Maar dat gaat veranderen. Met behulp van mijn schrevelaar ga ik de hele drommelse boel hier netjes vastschrevelen. Weet je wat mijn eerste werk zal zijn?"

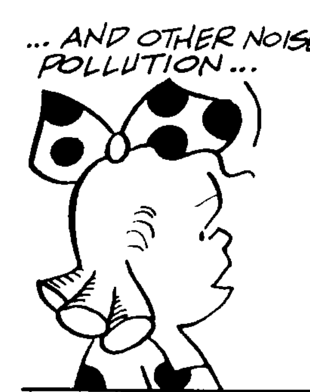
Er kwam geen antwoord, want Tom Poes had het zich tussen wat dorre bladeren gemakkelijk gemaakt en sliep reeds.

"Ik ga hier een nieuw Bommelstein bouwen!" verklaarde heer Ollie met een stem die hol door het gewelf weerkaatste. Toen legde ook hij zich neer en sloot voldaan de ogen.......

HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

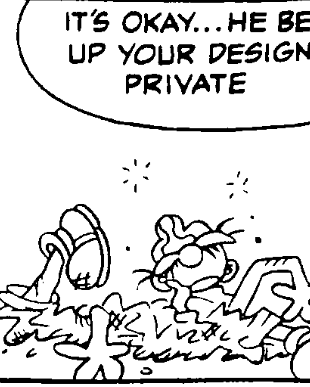

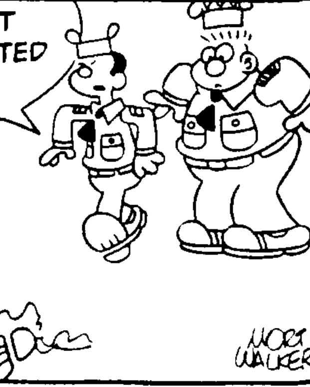

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

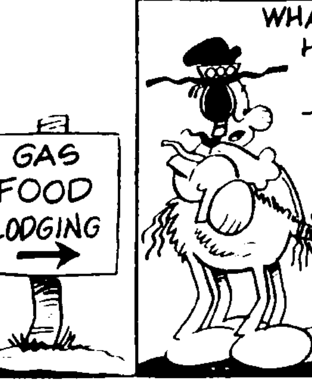

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

[illegible]DIENST ARTSEN
[illegible] van de artsen van [illegible] district) kunnen in spoedgevallen [illegible] 641658 bellen [illegible] het [illegible]dapparaat [illegible]. De [illegible] van de andere [illegible] in spoedgevallen de artsenpraktijk van [illegible] eigen huisarts bellen en het [illegible] zal hen mededelen wie [illegible]doende arts is.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
Dienstdoende arts gedurende het weekeinde van 3-4 september 1994 van 12.00-13.00 uur: R. [illegible], [illegible] Rosaweg 331. Tel.: 671730. Voor spoedgevallen pagenummer 310-0715.

DOKTER E.A. WINKLAAR
(particuliere patiënten)
Cas Coraweg 130, Tel.: 371418; spreekuren zaterdag en zondag van 11.00-12.00/17.00-18.00 uur.

GENEESKUNDIGE DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
3 september 1994 vanaf 07.00 uur tot 5 september 1994 om 07.00 uur: Dokter Braakman, Spreekkamer: [illegible] Abou, Tel. [illegible]; spreekuren: [illegible]/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: 671313 b.g.g. 889266/889337. Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-[illegible], Nassy, Tseng, Teh, Holt-Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, Ayuba en Braam)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
2 september 1994 vanaf 17.00 uur tot 5 september 1994 om 07.00 uur: Dokter Dunker, Dokterskamer Muizenberg, [illegible]; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.: [illegible]. Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: [illegible], Goilo, Roose, Brakman-Sonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, [illegible], Nivillac, Rhosier-Concession [illegible]

DERDE DISTRICT BANDABOU
2 september 1994 vanaf 17.00 uur tot 5 september 1994 om 07.00 uur: [illegible]

[illegible]

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING "PRINSES MARGRIET"
Santa Maria 17, Tel.: 682344/[illegible]; Fax: [illegible] [illegible]

* Huize Halman Otrobanda: tel.: 628288; spreekuur: woensdag van 09.00-11.00 uur.
* Sta. Maria 17: tel.: 682344; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Bonam: tel.: 371865. spreekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur. Sokudi: tel.: 367824.
* Sentro Mediko Montagne Abao: tel.: 673711; spreekuur: woensdag van 08.00-11.00 uur.
* Kaya Fensu 9 (Koraal Specht): tel.: 616577; spreekuur: donderdag van 08.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Suffisant: tel.: 687707; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
* Wijkgebouw Sta. Rosa: 671628; spreekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur.
* Inloopspreekuur voor zuigelingen- en kleuterzorg; vrijdag van 08.00-10.00 uur. Hoek Vondel-/Nilda Pintostraat: Tel.: 373582.

STICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15. P.O. Box 3619. Tel.: 692231/692232. Fax: 682709; geopend van 07.00-17.00 uur. Kantoor Bandabou: Silberie Kavel 16; open van 08.00-16.00 uur. Tel.: 649422.
Voor de wachtzuster vanaf 2 september om 17.00 uur t/m 9 september om 07.00 uur gelieve tel.: 685381 of page 310-1179 te bellen.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43. P.O. Box 3619. Tel.: 691838/ 692510. Fax: 691683; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling. Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur. Voor de wachtzuster gelieve tel.: [illegible] te bellen.

APOTHEKEN NACHTDIENST
Otrobanda: Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), Tel.: [illegible]
[illegible]
Punda: Brievengat, Cornweg 32, Tel.: 379098/379087.

DIVERSEN

BELANGRIJKE NUMMERS

[illegible]	112
[illegible]	114
[illegible]	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135

[illegible]

VERANTWOORDE OUDERSCHAP
[illegible]

STICHTING PROTESTANTS KOOPVAARDIJWERK
[illegible] Emancipatie Boulevard 42. Tel. 375313. [illegible] 18.30 uur.

FUNDASHON
[illegible]

LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

LUCHTPOSTSLUITING POSTKANTOOR GROOT KWARTIER
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.: 685544
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel Parera (tel.: [illegible]/ fax: 371713) is open van maandag t/m vrijdag 08.00-12.00/13/00-17.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00/15.00-17.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

* * * * * * * * * * * * * * * *

WEGA DI NUMBER
5967
1343
8750

A E (kanaal 75)
VRIJDAG
[illegible]
17.00 Police Story
18.00 Rockford Files
19.00 In Search Of
20.00 Biography
21.00 Investigative Reports
22.00 Ancient Mysteries
23.00 Investigative Reports
24.00 Biography
01.00 Investigative Reports
02.00 Ancient Mysteries
03.00 Investigative Reports
04.00 Movie: *Smash-Up, the Story of a Woman*

CBS (kanaal 78)
VRIJDAG
15.00 Guiding Light
16.00 Young and the Restless
17.00 News
17.30 [illegible]
18.30 CBS Evening News
19.00 Entertainment Tonight
19.30 Inside Edition
20.00 Diagnosis Murder
21.00 Movie: *Eyes of a Witness*
23.00 News
23.35 Late Show With David Letterman
24.37 Entertainment Tonight
01.07 Inside Edition
01.37 News
02.07 Movie: *The Candidate*
04.12 Headline News
04.30 Headline News
05.00 Headline News
05.30 Headline News

ABC (kanaal 77)
VRIJDAG
15.00 General Hospital
16.00 Oprah Winfrey
17.00 News
18.00 News
18.30 ABC [illegible] Tonight
19.00 Jeopardy
19.30 Wheel of Fortune
20.00 Family Matters
20.30 Boy Meets World
21.00 Step by Step
21.30 Mr. Cooper
22.00 20/20
23.00 News

A fayece
Jacques Adolphe van Hennelgen,
miho konosi komo,
Halme,
kasa di defuntu Margo di Brakkapoti.
Dia, ora i luga di entiero ta anunsia despues

23.35 Nightline
24.05 Movie
02.00 In Concert
02.30 News
03.00 Movie
05.00 Topper
05.30 America's Black Forum

CINE (kanaal 83)
VRIJDAG
15.30 Movie: *Paper Lion*
17.30 Movie: *The Naked Gun 2 1/2: The Smell of Fear*
19.00 Movie: *Norma Rae*
21.00 Movie: *Frankie and Johnny*
23.00 Movie: *Child's Play 3*
24.30 Movie: *What's the Story?*
02.30 Movie: *Paper Moon*
04.30 Movie: *Gentleman's Agreement*

NBC (kanaal 85)
VRIJDAG
15.00 To be Announced
16.00 Donahue
17.00 News
17.30 Inside Edition
18.00 News
19.00 NBC News
19.30 American Journal
20.00 Major League Baseball
23.00 News
23.30 Tonight Show With Jay Leno
24.35 Late Night
01.35 Rush Limbaugh
02.05 Mama's Family
02.35 Friday Night Videos
03.35 Movie: *Invaders From Mars*
05.30 Home Again

TBS (kanaal 89)
VRIJDAG
15.05 Jetsons
15.35 New Adventures of Captain Planet
16.05 Flintstones
16.35 Feed Your Mind
17.05 Saved by the Bell
17.35 Saved by the Bell

16.05 Growing Pains
18.35 Andy Griffith
19.05 Beverly Hillbillies
19.35 Sanford
20.05 Movie: *A Summer Place*
22.35 Movie: *Splendor in the Grass*
01.05 Movie: *The Spell*
02.35 Movie: *Satan's Triangle*
04.05 Movie: *Are You in the House Alone?*

LIFE (kanaal 91)
VRIJDAG
15.00 Thirtysomething
16.00 Movie: *Great Balls of Fire*
18.00 Supermarket Sweep
18.30 Shop 'Til You Drop
19.00 Our Home
20.00 Unsolved Mysteries
21.00 Movie: *Sitter*
23.00 Unsolved Mysteries
23.30 Girls Night Out
24.30 Thirtysomething
01.30 Paid Program
04.30 Paid Program

TELECURAÇAO (kanaal 8/6)
VRIJDAG
17.00 Atardi Hubenil
18.05 Contact 1-2-3: Papers and Kites
18.30 Nieuws in het Nederlands
18.45 Telenovela: Valentina
19.05 Den Kas di Mi Suegra
19.30 Programma Studiefinanciering
20.00 Telenotisia (lokaal, internationaal en sportnieuws
21.00 Wega di Number Korsou
21.10 Show di Job
22.00 Tropical Heat: Twice Death
23.00 NOVA
24.30 Sluiting
(wijzigingen voorbehouden!)

HET WEER

WEERSVERWACHTING: [illegible]
Licht tot half bewolkt, voornamelijk tijdens de [illegible] zwaar bewolkt met kans op enkele plaatselijke buien.
Matige [illegible] krachtige, overdag af en toe krachtige wind uit oostelijke richting (tussen tien tot 28 knopen).

WEEROVERZICHT:
Onder invloed van een zwakke storing in hogere luchtlagen wordt vochtige en onstabiele lucht over de Benedenwindse eilanden [illegible], waardoor in de komende 24 uur enkele buien tot ontwikkeling kunnen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Station	Vanmorgen 08.00 L.T. Het weer	Afgelopen 24 uur Max	Min	Neerslag mm
Aruba	zwaar bewolkt	32	27	0.0
Bonaire	licht bewolkt	29	23	0.0
Curaçao	half bewolkt	32	25	0.0
Sint Maarten	licht bewolkt	31	27	0.3
Amsterdam	licht bewolkt	17	[illegible]	[illegible]
Atlanta	nevel	33	22	0.3
Caracas	zwaar bewolkt	[illegible]	20	0.4
Kingston	[illegible]	33	[illegible]	[illegible]
New York	[illegible]	27	15	[illegible]
Port-of-Spain	[illegible]	32	24	4.2
Santo Domingo	licht bewolkt	32	24	0.5

OHRA
MEDEDELING
De Ohra directie reageert op een reactie in de krant [illegible] aangaande de OHRA ziektekostenpolis.

1. De OHRA Nederlandse Antillen [illegible] zelfstandige [illegible] deel uit van OHRA Nederland zoals [illegible] overeengekomen [illegible] de Centrale Bank van de Nederlandse Antillen. [illegible] toepassing.
2. Bij vertrek naar Nederland bestaat het recht (zonder [illegible] OHRA) tot een omzetting in een aldaar geldende polis en voor verzekerden boven de 65 geldt de wettelijke regeling, zoals voor alle in Nederland wonenden [illegible], inhoudende de standaardpakketpolis met de mogelijkheid tot het bijverzekeren voor een hogere klasse.
3. Ten aanzien van een behandeling buiten de Nederlandse Antillen [illegible] beleid niet [illegible] aan het beleid van de overige verzekeraars.
4. Gezien het voorgaande acht de OHRA het niet van belang in te gaan op de overige [illegible] in het betreffende artikel.

[illegible] wensen, kunt u zich vervoegen bij de OHRA [illegible], [illegible] persoon.

Executie in Nebraska
LINCOLN - Voor het [illegible]
[illegible]

With deepest regret, we hereby announce the death of
Alvin Ventward Philips
better known as Tapo or Mr. Philips [illegible]
Left to mourn
his children : [illegible] Philips
Jim Philips and family
Jimbo Philips and family
Margaret and John Kirton-Philips and family
Calie (Calypso) Philips
Cynthia Philips
Julie and Marjorie Philips-Brewer and family
his sisters : Daisy DeFoe-Philips and family
Alfreda Martes-Philips and family
his brothers : Volci and Pete Philips in St. Maarten
Grandchildren and great grandchildren in Curacao, St. Maarten, Holland, U.S.A. and Hawaii
All Nieces, Nephews and Cousins (too numerous to mention) in Curacao, St. Maarten and Aruba.
Friends: Marjorie Tjon-a-Kwoei and family
Families: Philips, Pantophlet, Arindell, Woods, Richardson, [illegible], Richards, Fleming, Kirton, Brewer, Dijkstra, Paula, [illegible], Schmidt, Gay, Lizardo, other neighbours, relatives and friends (too numerous to mention), and the Methodist Community).

Date of burial: Saturday 3rd September '94
Call of condolences from 12 noon at the Bennett Memorial Methodist Church at Abraham De Veerstraat.
Funeral Services will be held at 3 p.m. followed by the burial at the Protestant Cemetery in Oranjestad.

After the Burial, please no call of condolences at home.

Met verslagenheid namen wij kennis
van het overlijden in Bogota, Colombia

van onze broer, oom en oud-oom

FRANSISCO DE PAULA WEVER
beter bekend als Frans

Ex-waarnemend gezaghebber en gedeputeerde van Aruba

De crematie vindt morgen in Bogota, Colombia plaats.

In de Fatimakerk ([illegible]) wordt morgenavond 7.00 uur een mis voor zijn zielerust gecelebreerd.

Wege Frans in vrede rusten.

Aruba 2 september 1994.

Agencia Funeraria [illegible] Weyer

[illegible] Bogotá, Colombia
Sr. Francisco de Paula Wever
mihor conoci como "Frans"
Na nomber di su: Sra Vda. [illegible] Wever-[illegible]
[illegible]
[illegible]
Sra. Vda [illegible]
y [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 3 di september 1994.
Aerta di condolencia:
Calle 62 no. [illegible]
Santa Fe de Bogotá, Colombia.
[illegible]
3 di september pa 7or anochi.
Aruba, 2 september 1994

WEEKEND Sizzle

ÑAPA

Weekend Bijlage Amigoe

2 SEPTEMBER 1994 AMIGOE

INTERVIEWS

”Goede PR is eerlijk”

REPORTAGES

Kranten: veelzijdige functie

DAG VAN DE PERS SEPTEMBER 1994

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Proficiat
met de
Dag van de Pers.

antraco
antillian trading company

Onze beste
Felicitatie
wensen
Communicatie
mensen

C.B.V.

Niet alleen
Communiceren
maar ook
Informeren en
Interesseren
dat is reden om te
Feliciteren

CURAÇAO
TOURISM
DEVELOPMENT

Pabien
met de viering van
Dia di Prensa.

WIMCO

Prettige
Dia di Prensa.

Moge de pers ook in de toekomst
bewust blijven van haar grote
verantwoordelijkheid in onze
gemeenschap!

CUROIL N.V.

Proficiat
aan allen werkzaam bij Pers,
Radio en televisie met
Dia di Prensa.

De publieke opinie wordt gevormd ... pers ... verdient ... respect.

= door Joël Labadie =

"Moet dat? Deze week nog? Ik heb helemaal geen tijd", zei de grijzende, zelfstandige pr-adviseur. Maar een communicatie-deskundige is gek als hij niet af en toe aan zijn persoonlijke pr werkt. Bovendien was al bij voorbaat duidelijk dat de oud-Amigoe-hoofdredacteur zijn ex-pupil weinig kan weigeren. Het zat dus wel snor met dat interview met Ard Horvers. 'DE' Ard Horvers, zoals hij volgens de overlevering ook een zeer goed betalende maar onwillige ex-cliënt voorhield, die hij letterlijk bij zijn stropdas over de vergadertafel trok. Hij ontkent die anekdote niet. "Want er moet natuurlijk wel geluisterd worden naar de adviezen die we geven. Ik werk voor mijn geld en ik wil graag resultaten zien. Dat is de pr die ik nodig heb voor mijn bedrijf. Als ik iemand naar de mond praat is dat slechte publiciteit voor mij."

Liever geen pseudo-informatie met een hoog hoera-gehalte

Ard Horvers: 'Goede PR is eerlijk, daar heeft de burger recht op'

Goed dan. Eén zin in de geforceerde ouwe-jongens-krentebrood-stijl van de snelle wereld van de reclame en de *pie ar*: CMC is de afko van Horvers' twaalf man sterke communicatietoko aan het begin van de Penstraat. Niet dat CMC flitsend wil zijn, eerder degelijk.

Media-adviezen, reclame en persvoorlichting wisselt Caribbean Media Consultants af met het uitgeven van kranten, brochures en een enkel boek. Het makelaarsblad 'Domisilio' glijdt maandelijks in menige brievenbus, De Zuikertuintjebode en de Rum Runners WK-krant waren andere bekende produkties. CMC zit ook achter de heldere advertenties van de Sociale Verzekerings Bank. Maar het eigenlijke werk van het pr-bedrijf is onzichtbaar: bedrijven, diensten en particuliere organisaties doorlichten en waar het de communicatie betreft adviseren en zo sturen dat ze het normaal gaan vinden zelf met informatie naar buiten te treden, die de beste respons heeft bij hun doelgroepen. In veel gevallen niet meer en niet minder dan de klare waarheid in de vorm van publieksvoorlichting.

"Want aan die mentaliteit schort het nogal vaak bij veel bedrijven en bij de overheid", zegt Horvers. "Zeg zelf, wanneer lees je de naam van een voorlichter in de krant? Precies, pas als de journalist hem belt over een of ander incident. Dan is het dus al te laat. Lang niet iedereen heeft dat hier nog in de gaten, maar een goede voorlichter is het publiek en de pers een stap voor: hij komt zelf met de informatie naar buiten. Als eerste. En het hindert hem niet slecht nieuws ook realistisch naar buiten te brengen. Dat waardeert het publiek. Dat betekent wel dat hij moet weten wat er in het bedrijf, in de top speelt. Eigenlijk moet het hoofd van de pr-afdeling van een organisatie deel zijn van de directiestaf om zelf goed geïnformeerd te kunnen zijn. Er schiet mij geen enkele lokale voorlichter te binnen die deel uit maakt van het management. Met publieksrelaties wordt nonchalant omgesprongen. De pr-afdeling is lokaal nog altijd het klachtenbureautje waar iedereen naar toe belt, de afdeling die de plooien mag gladstrijken als de kreukel reeds gemaakt is."

■ *"Niet de directie maar de portier en de telefoniste zijn de belangrijkste pr-mensen van een organisatie. Wááát zeiden ze, tot ze beseften dat het ging om de eerste personen, waarmee een klant in contact komt."*

"Maar hoe lang gaat dit interview eigenlijk duren", zo onderbreekt Horvers zijn monoloog, En: "Wat wil je eigenlijk drinken?"

ARRIVE

Dat is de man zoals hij altijd was. Dwingend serieus, doorzichtig gespeeld arrogant en dan weer relativerend spottend. Noem het hoofdredacteurs-trekjes van een arrivé. De 52-jarige Curacaoënaar begon en eindigde zijn journalistieke leven bij dagblad Amigoe. Hij is nu journalist af. Punt. Dus praat met hem niet over bloed dat kruipt waar het eigenlijk niet meer gaan kan. In 1962 begon hij voor toen nog de 'krant van het bisdom' te schrijven in de Consciëntiesteeg van vóór de 30-mei-brand. In 1968 ging hij naar Nederland. Daar volgden zeven jaar Parool en dertien jaar Tros Aktua TV. In 1987 werd hij hoofdredacteur en maakte het begin van de opvallende groei van de Amigoe mee, en de stageperikelen van de journalist die nu tegenover hem zit.

"Je hebt natuurlijk het verhaal al geschreven voordat je me kwam interviewen hè. Nu ik mijn eigen bedrijf heb, ben ik als de dood voor journalisten", gromt hij. "Omdat het niet allemaal van die Ard Horversen zijn", laat hij er grijnzend op volgen. Maar wat hij niet zegt en eigenlijk bedoelt, is dat hij nu zelf beter dan ooit voelt hoe een enkel zinnetje in een krantenbericht een verwoestende uitwerking kan hebben op het imago van een organisatie.

SVB

Als vanzelf rijgt de actualiteit de logisch volgende kraal aan het gespreksnoer: het effect van dat ene zinnetje voor de SVB.

Horvers: "Ja, de SVB heeft naast KPMG ook de CMC aangetrokken om de interne en externe communicatie rond de vernieuwing van de SVB te begeleiden. KPMG krijgt daar acht ton per maand voor. Dat is zeg maar twaalf miljoen per jaar. Daar is nogal wat tumult over ontstaan. Minister Corion heeft wat uitspraken gedaan. Maar de essentie van de zaak heb ik niemand nog horen verwoorden: wat mag een reorganisatie kosten? Wat niemand weet is dat KPMG een gigantische klus op zich heeft genomen. Daar wordt met zo'n dertig man full time aan gewerkt. De SVB betaalde jarenlang wel ouderdomspensioenen en ziektekosten, maar niemand had er eigenlijk enig idee van hoeveel achterstallige premie er precies op straat ligt. Ik laat mensen wel eens raden. Twintig miljoen? Honderd miljoen? KPMG zocht dat uit: maar liefst 500 miljoen. Let wel: dat betekent binnen tien jaar het faillissement van de SVB. Stel dat je door een vernieuwd inningsbeleid in het eerste jaar van de reorganisatie 100 miljoen weet op te halen. Dan is er na aftrek van onkosten 88 miljoen extra binnen. In het tweede jaar haal je 150 miljoen op met een beter systeem dat uit zichzelf begint te draaien. Misschien ben je dan als SVB nog maar zes miljoen kwijt aan onkosten. Dan komen die KPMG-kosten in een ander licht te staan. Zo'n andere aanpak vraagt om een verdraaid goede interne communicatie. Elke afdeling van de SVB moet weten wat er gaat veranderen en waarom. Ook degenen bij wie die achterstallige premies geïnd gaan worden. En natuurlijk niet te vergeten de verzekerden van de SVB zelf."

WAAAAT ZEIDEN ZE

"Zo'n reorganisatie is leerzaam voor iedereen. Je stuit op heel interessante misvattingen. Zelfs binnen de eigen organisatie. We praten niet alleen met de directie over voorlichtingsstrategiën - de advertenties in de krant bij voorbeeld - maar we voeren ze ook uit. We praten met de werknemers. Stuk voor stuk. Vragen welke verbeteringen zij in de organisatie wenselijk vinden. Je staat versteld van de vernuftige meedenkers, zelfs in de laagste regionen. Het was tijdens personeelssessies oòk een ware openbaring dat niet hun directeur Vimy Servage de belangrijkste persoon voor de organisatie is. Het is de portier. De wáááááááát zeiden ze. Tot ze beseften dat die bewaker de allereerste contactpersoon is aan wie de zieke of bejaarde SVB'er komt vragen bij welk loket hij terecht kan met zijn vragen. Als die bewaker z'n schouders ophaalt is dat de eerste en meteen fatale indruk die men heeft van de organisatie. Die portier moet dus nauw bij het informatiseringsproces betrokken worden.

Net zo verantwoordelijk voor de public relations is de telefoniste. Iedereen kent daar wel voorbeelden van. Een bedrijf of overheidsdienst kan tonnen uitgeven aan reorganisatie, maar als over het hoofd gezien wordt dat niemand op de telefooncentrale de rinkelaar opneemt, dan wordt die hele bedrijfsvernieuwing in één klap teniet gedaan. We noemen dat het afbreukrisico. En wat dacht je van de eerste indruk die een koffiejuffrouw achterlaat. We hebben dat op Curaçao nog niet helemaal door, maar waarom zien de portier, de piccolo en de liftjongen van een internationaal hotel er picobello uit. En die ober. En die stewardess? Zij bepalen het eerste contact met de consument. Je kent het zelf, twee keer een 'suf' van een stewardess en je vliegt nooit meer met die luchtvaartmaatschappij. Wel eens geweest bij het bestuurskantoor. Hoe word je bij de ingang behandeld? Het zou er daar zo aan moeten gaan dat een burger zegt 'Tjemig, ik heb de gedeputeerde niet te pakken kunnen krijgen, maar hé, ik werd wel prima geholpen bij de balie in de hal'. En vergeet ons eerste contact niet met de toeristen. Hoe representatief zijn onze immigratie-beambten en welke indruk maken de taxi-chauffeurs?"

'Nu ik mijn eigen bedrijf heb ben ik als de dood voor journalisten', gromt-ie. 'Het zijn niet allen Ad Horversen'. Een verkeerde zin in de krant kan een imago verwoesten, bedoelt hij.

Horvers gelooft in een goede behandeling van de consument. Of dat nu de burger is of een klant. Die publieksrelaties beïnvloed je met goede voorlichting. Dat hoeft niet altijd pseudo-informatie te zijn met een hoog hoera-gehalte. Liever juist niet. De CMC-directeur: "Als communicatie-adviseurs zeggen we dat we de zaken niet mooier moeten voorschotelen dan ze zijn. Ik geloof er ook heilig in dat een cliënt, een consument, een burger, een samenleving als geheel, recht heeft op informatie. Zeker als het publiek de 'sponsor' is van die organisatie. Overheid, wat doe je met ons geld, wat zijn je plannen. Kijk wat we doen met de Sociale Verzekerings Bank: informatie geven. Dat heeft de SVB nooit gedaan. Iemand die zestig wordt heeft recht te weten hoe hij zijn AOV-uitkering kan krijgen.

Journalisten van de oude school zouden je vervloeken omdat je de commercie bent ingegaan. Afgezien van projecten voor non-profit organisaties, neem je ook commerciële opdrachten aan?

"Natuurlijk. Maar ik zeg mijn cliënten altijd: we gaan niet huichelen. We gaan niet de zaken mooier voorstellen dan ze zijn. Vaak gaan commercie en informatie goed samen. Stel Hagemeyer heeft iets nieuws van Sony op de markt. Dan kun je van reclame spreken, maar ook van consumentenvoorlichting. Ik bedoel: als er in een hamburger minder vet zit, dan is dat ook nieuws."

■ *Met publieksrelaties wordt nonchalant omgesprongen. De pr-afdeling is lokaal nog altijd het klachtenbureautje waar iedereen naar toe belt, de afdeling die de plooien mag gladstrijken als de kreukel reeds gemaakt is.*

■ *"Een goede voorlichter is de pers een stap voor: hij komt als eerste met het verhaal, nog voor hij gebeld wordt"*

Kan je voorbeelden noemen van goede publiekscommunicatie in het afgelopen jaar. Zonder daarbij je eigen projecten te noemen natuurlijk.

Horvers kijkt heel even ietwat verongelijkt maar zegt dan zonder aarzelen: "De voorlichtingscampagne rond het referendum. Die vond ik goed. En de pr van de milieubewegingen; die snappen er wat van. Ik noem ook de trend van 'newsletters' van bedrijven. Iets van de laatste jaren. Hoewel ik er nog niet een heb gezien waarvan ik zeg, kom die ga ik eens lekker lezen."

En welke gunstige ontwikkelingen zie je in het veld van de public relations?

"Er komt meer aandacht voor marktonderzoek. Bedrijven worden serieuzer over hun pr en voorlichting. Ik weet dat de huidige regering weer een echte voorlichtingsdienst wil maken van de RVD. Ook het eilandgebied wil ernst maken met goede burgervoorlichting. CurInc komt met betere brochures. Daar ligt nog een terrein braak. Een rapport van Deloitte & Touche wees uit dat zeventig procent van de lokale bedrijven geen enkele brochure heeft. Veertig procent heeft geen uithangbord of naamplaat."

Durf je uitspraken te doen over de kwaliteit van lokale pr-mensen?

"Ach, laat ik dit zeggen. Het besef is groeiende dat de pr-afdeling een saillante rol kan spelen. Er is sprake van een enorme onderschatting. In veel gevallen is er ooit eens een voorlichter aangesteld door de directie die dacht 'och gut ja, we moeten ook een pr-afdeling hebben'. Eigenlijk behoort de pr-chef in het management te zitten. Hij is niet alleen de man die raad weet met het probleem 'hoe brengen we het nieuws naar buiten'. Hij is ook degene die contact heeft met de grote wijde wereld. Hij weet welke tendensen er zijn. Verder mis ik nog teveel die openheid. Goede pr heeft de 'guts' te informeren, ook als het slecht uitkomt. Het publiek waardeert dat. Als er een band klapt van een vliegtuig moet de ALM de eerste zijn die een persbericht over de vertraging de deur uitdoet. De MCB snapt dat. Als er een bankomatico kapot is, wordt dat meteen geadverteerd. Andere banken geven die service pas als mensen woedend de krant bellen omdat ze helemaal voor niets naar de flappentapper zijn gereden."

32 GULDEN

"Iemand moet het de directie duidelijk maken dat het zo echt niet kan. Zo komt meteen het belang van een extern pr-adviesbureau om de hoek kijken. Die kijkt met een heldere blik naar de problemen in een bedrijf en kan beter de interne rapporten schrijven. Niemand vindt het leuk om doorgelicht te worden, maar er wordt wel geluisterd. Je schakelt toch ook niet voor 32 gulden de dokter in om vervolgens te zeggen, nee ik slik die pillen niet. Dan word je niet beter."

De combinatie pr en politiek is hier betrekkelijk onbekend. In Nederland kostte de verkiezingsnederlaag van CDA-kroonprins Elco Brinkman de kop van de chef van het pr-team van de partij. Aan de overkant van het CMC-pand staat het Kas di Pueblo. Is Maria wel eens de straat overgestoken om na haar verkiezingsnederlaag met je te spreken en te vragen hoe ze die partij-reorganisatie moet aanpakken?

"Laat ik het zo zeggen: De PNP, de MAN en al die andere oude partijen zijn zonder uitzondering uitstekende voorbeelden van slechte voorlichting en public relations. Dat kan politieke arrogantie zijn. Maar ook domheid. Het is toch onbestaanbaar dat er een partijcentrum bestaat waar geen computer is, waar de telefoon niet werkt, waar geen bestanden worden bijgehouden, waar curricula vitae van de parlementsleden ontbreken. De enige die een beetje professioneel de verkiezingen inging was de PAR. Met een iets meer geoliede publiciteitsmachine ramden ze de andere partijen uit de politieke arena. Ik heb de indruk dat de andere partijen er na die paar maanden van bezinning nog steeds niets van geleerd hebben. Ondertussen is de PAR systematisch bezig die machine te perfectioneren. Dat maakt het nog moeilijker voor de anderen de voorsprong in te halen."

Het is deze week de Dag van de Pers. Dus ook deze vraag: zie je goede ontwikkelingen in de journalistiek?

"Nauwelijks." Alweer dat spottende lachje. "Het gebruik van betere produktietechnieken is toegenomen in de media. Maar nog immer investeren de directies te weinig in menselijk kapitaal. De journalist is nog teveel onkostenpost. De versplintering is ook te groot. Dat is alleen maar prima voor de politiek. Die weet dat de redacties geen tijd hebben voor 'investigative journalism' of voor het schrijven van goed doortimmerde kritieken. De waakhond bestaat niet, zou ik haast zeggen."

En zeg nou eens heel eerlijk, mis je het hoofdredacteurschap?

"Ik moet toegeven, soms jeuken mijn vingers en wil ik schrijven. Ik hoor ook zo ontzettend veel dingen waarvan ik denk, tjee, als dat in de krant komt. Maar ja", zegt hij, krapt eens aan zijn neus en kijkt quasi-wijs over zijn halve leesbril, "ik ben nu geen journalist meer, maar adviseur. Dat is wel even wat anders."

LUCILLE WOUT

Medialandschap Curaçao staat grondige herziening te wachten

Professionalisering overheid zet media aan tot verhogen kwaliteit

= door Hennie Harinck =

Er is zich een kleine revolutie aan het voltrekken in medialand, die in een paar jaar tijd wel eens het gehele spectrum van kranten (negen), televisie (twee) en radiostations (zes) op Curaçao kan gaan omgooien. De brengers van nieuws en achtergrondinformatie zien zich geconfronteerd met een toenemende stapel informatie en persverklaringen als gevolg van het opengooien van het overheidsbeleid. De eerste duidelijke tekenen van het omverwerpen van het verouderde concept van voorlichting is terug te vinden in het Meerjaren Beleidsplan van Curaçao (augustus 1993), beter bekend als Nieuw Beleid.

In dat beleidsplan stelt de stuurgroep Nieuw Beleid dat het overheidsbeleid geloofwaardiger overkomt als het verantwoord aan de man gebracht wordt. Zonder een breed maatschappelijk draagvlak is elk overheidsprogramma gedoemd te mislukken, veronderstelt men. De stuurgroep ziet het hanteren van dialoog en participatie als dé geëigende wijze om te komen tot een door de burger gesteund en derhalve zinvol uit te dragen beleid.

Zo stelde het Bestuurscollege in navolging van de landsregering een wekelijkse persconferentie in waar lopende zaken, beslissingen, *issues* en allerhande kwesties voorzien worden van commentaar en bijbehorende nota's. Voor het handjevol journalisten dat met name de parlementaire redacties (voor zover daar überhaupt sprake van is) bemant een welkome bron van berichtgeving, maar tevens een berg info waar niet altijd ten volle uit gehaald kan worden wat er in zit. Een lekker achtergrondartikel zit er niet in met een handjevol verslaggevers (de lokale redacties van Curaçaose kranten worden gemiddeld door een drie- of viertal journalisten bemand, die vaak ook nog sport of een andere subredactie voor hun rekening nemen) die niet zelden meer dan één persconferentie per dag verslaan. Daarmee groeit de stapel 'leuk om nog verder op door te gaan', die na verloop van tijd vergeelt en in het ronde archief belandt wegens de dwingende aktualiteit, die vanzelfsprekend de voorrang geniet.

PROFESSIONEEL

Al meteen met het aantreden van het kabinet Pourier werd de nadruk gelegd op professionele communicatie met de media. Termen als *communications officer* en *communication unit* vullen de pagina's in zowel het Nieuw Beleid als het regeerprogramma van Pourier.

Terwijl de overheden gekwalificeerde mensen aantrekken met gedegen communicatie-opleidingen om de media te voorzien van verantwoord uitgedragen informatie, is er bij de media maar mondjesmaat een weerwoord op de toegenomen kwaliteit te bespeuren hoewel het hoopvol stemt dat een nieuwe krant als *Vigilante* zich presenteert als een krant die achtergronden van het nieuws brengt.

Maar ook deze laatste loot aan het mediastruikgewas ziet zich voor de bekende problemen gesteld. Een krap budget laat het niet toe om een voltallige professionele redactie samen te stellen. De advertentie-inkomsten, de bron van inkomsten voor media, moeten op Curaçao uit een beperkte markt gehaald worden. Alleen de grootste kranten (*Extra* en *Amigoe*) weten zich - vanwege hun grootste oplagen -verzekerd van een stabiele bron van revenuen. De meeste dagbladen moeten vechten om het hoofd boven water te houden.

Veel van de kleine bladen zijn geënt op het sensatieconcept. Achtergrondartikelen ontbreken ten ene male in de kleine Papiamentstalige kranten. Het zou op zich een studie waard zijn om te achterhalen in hoeverre een dergelijke eenzijdig smeuïge berichtgeving het denkpatroon van een bevolking beïnvloedt of daar juist verslag van doet. Want wie dergelijke kranten leest, kan zich toch moeilijk aan de indruk aantrekken dat (verkeers-)ongevallen, geruchten, roddel en achterklap de gemiddelde Curaçaoënaar bovenmatig interesseert. Overigens mag de sociale functie van personen betreffende nieuws -ongevallen, overledenen, jubilea, nieuwe functies - niet veronachtzaamd worden. De vergelijking met de moderne variant van de dorpsomroeper dringt zich op.)

De vraag is nu of een dergelijke berichtgeving *pur sang* nog een lang leven beschoren is gezien de toenemende bewustwording van de Curaçaose bevolking, die - en dat toont het staatkundig referendum aan - niet alles meer voor zoete koek slikt.

Met de professionalisering van de overheden, waarmee een wens van de bevolking voor meer kwaliteit tot uiting komt, kunnen de media - als verslaggevers én critici van het beleid - niet achterblijven.

Willen de media de tendens van toenemende openbaarheid van bestuur kunnen bijbenen dan is verhoging van de kwaliteit van berichtgeving onontbeerlijk, want meer informatie heeft alleen zin als goed ingevoerde journalisten daar hun *intelligence* op loslaten. En als ieder medium dezelfde informatie op het bordje krijgt dan zal uiteindelijk dat dagblad, radiostation of televisiestation eruit springen dat daarnaast uitblinkt in eigen nieuwsgaring, research en reportages. Tegen deze achtergrond lijkt een grondige *reshuffle* van het Curaçaose medialandschap de komende jaren meer dan waarschijnlijk.

Achterkamertjespolitiek gepasseerd station

Openbaarheid Centrale Commissie markeert begin nieuw tijdperk

= Hennie Harinck =

De bijeenkomsten van de Centrale Commissie worden vanaf vandaag openbaar. Het is nog niet zeker of die vergadering ook via de radio te beluisteren zal zijn. De centrale overheid probeert met Landsradio tot een regeling te komen, opdat de bijeenkomst ook te beluisteren zal zijn op de Bovenwindse Eilanden.

Volgens Lucille George-Wout is het te duur om met de commerciële radiostations in zee te gaan. Zij meent dat landsaangelegenheden überhaupt via niet-commerciële landelijke instellingen verzorgd moeten kunnen worden. Nu worden de Staten (en eilandsraads-)vergaderingen door Radio Hoyer uitgezonden.

De vergaderingen van de Centrale Commissie (en de Staten) zullen elke tweede en vierde week van de maand plaatsvinden, op dinsdagen, woensdagen of donderdagen in de middaguren.

Die vinden plaats in de grote vergaderzaal van de Staten aan het Wilhelminaplein en zullen voor pers en publiek toegankelijk zijn. Het kabinet Pourier hecht grote waarde aan openbaarheid van bestuur en wil een grotere betrokkenheid van zowel publiek als media bewerkstelligen. Niet in het minst is belangrijk hoe alle eilanden bij het overheidsbeleid betrokken kunnen worden, blijkens het regeerakkoord. "Bij het versterken van het 'wij-gevoel' zullen we gebruik gaan maken van hedendaagse communicatietechnieken." Inmiddels is de wekelijkse persconferentie van de minister ook te volgen op Sint Maarten en Bonaire.

De statenvoorzitter noemt ook de oprichting van een afdeling Voorlichting, die zich speciaal zal richten op de informatievoorziening afkomstig van de Staten. Die liet de laatste jaren volop te wensen over. Pas bij de bekendmaking van de agenda van de statenvergadering was duidelijk over welke wetsontwerpen beslist zou gaan worden. De eigenlijke discussie waarbij de standpunten van de diverse frakties duidelijk worden, had dan al plaatsgevonden in de beslotenheid van de Centrale Commissie, die bestaat uit de fraktieleiders van de partijen.

BESLUITVORMING

Arjen van Rijn schrijft hierover in zijn nota *Mas Klaridat, mihó Kalidat; naar een volwaardig stelsel van openbaarheid van bestuur in de Nederlandse Antillen*: "Het plenaire debat in de Staten vormt weliswaar nog steeds het centrale element van de parlementaire activiteit; het speelt in de besluitvorming allang niet meer een overheersende rol. Essentieel voorbereidend werk vindt in de commissies van de Staten plaats. Dit geldt in het bijzonder voor de Centrale Commissie. Een groot deel van de eigenlijke besluitvorming is verschoven van het openbaar statendebat naar de Centrale Commissie".

Een voorbeeld hoe dat in het verleden heeft geleid tot 'achterkamertjespolitiek' en '*hidden agenda's*' is overduidelijk de overheidsgarantie die werd verleend voor het Parker hotel op Bonaire. Die aanvraag passeerde alleen de Centrale Commissie. Een openbaar statendebat werd niet nodig geacht. "Zo ging dat nu eenmaal in die tijd", zegt griffier van de Staten Gruning. De tijden zijn echter veranderd. De media zullen nu tijdig alle openbare stukken zoals wetsontwerpen plus memoranda van toelichting in handen krijgen. Dat was overigens tot voor enkele jaren ook het geval. De overheid besloot er uit kostenoogmerk van af te zien.

Ook het eilandsbestuur kent sinds enkele maanden een opmerkelijke toename van openbaarheid van bestuur. Er worden wekelijkse persconferenties voor de media belegd, waar op verzoek van de pers onderwerpen worden toegelicht door gedeputeerden. Het Bestuurscollege heeft eveneens een speciale communicatie-afdeling in voorbereiding. Daarin zullen communicatiedeskundigen worden aangewezen die tot taak krijgen het overheidsbeleid uit te dragen.

Politie-voorlichter Mando Davelaar:

"Een beetje journalist weet de weg te vinden"

= door Dennis Pikero =

Het heeft lang geduurd alvorens het Korps Politie Nederlandse Antillen (KPNA) over een min of meer professioneel bemande afdeling Voorlichting beschikte. In het grijze verleden hield hoofdagent Koster de media aan de (telefoon)lijn. In 1987 kwam daarin verandering, dit door toedoen van de voormalige commissaris van politie mr Fred Wiel. In dat jaar werden de eerste formele stappen genomen voor het opzetten van een volwaardig voorlichtingsbureau. Aan het hoofd van die jonge afdeling staat hoofdagent Hermando 'Mando' Davelaar, bekend als een mucha di pariba (een buurtjongen) die ook zeer sociaal bewogen bezig is in de buurt Santa Rosa.

Fred Wiel diende in 1987 de nota 'Ter motivering en handhaving Bureau Voorlichting' in bij de overheid. Dat beleidstuk werd aangenomen. Aan het korps was toen de taak om vorm te geven aan een en ander, namelijk het opbouwen van een relatie tussen politie en media, waarbij het publiek de garantie kon hebben van objectieve voorlichting en berichtgeving.

Het bureau, officieel bemand door één hoofdagent, werd vernieuwd en uitgebreid. Majoor Mando Davelaar wordt overgeplaatst naar de nieuwe afdeling Voorlichting van de politie. Hij krijgt eerst twee administratieve krachten in 1987. Naderhand weet hij twee assistenten los te krijgen om hem te helpen. Onder hem werken de voorlichters Shandra Zimmerman en Geoffrey 'Jeffrey' Martina, terwijl als wervingsambtenaar Vivian Goeman ook op de loonlijst staat.

CONFERENTIE

Wekelijks, op maandag, loopt hij vijf minuten vóór vier uur 's middags de kleine vergaderzaal in voor wat hij noemt 'de werkconferentie' met de journalisten. Om klokslag vier uur kijkt hij van onder zijn leesbril de zaal in, heet de aanwezige journalisten welkom en begint met het jongste nieuws uit de criminele sector op Curaçao. Hij stoort zich al maanden niet meer aan de cameraploegen van TeleCuraçao, die steevast laat te binnenkomen op de persconferentie.

"Als voorlichter samenwerken met journalisten is niet gemakkelijk", weet Mando Davelaar te vertellen. Hij heeft een ruim kantoor op de eerste verdieping van het politiebureau te Rio Canario. Davelaar kent de 'politie'-journalisten intussen zeer goed. Alhoewel hij de mening is toegedaan dat hij de laatste anderhalf jaar te veel nieuwe gezichten zag komen en gaan.

Davelaar heeft van de zinsnede *bo beurt a pasa kaba* een slogan gemaakt in de vragenronde. Arrogant is hij op het juiste moment en alles gaat in het *Papiaments*.

De voorlichtingschef heeft groot respect voor wijlen Bea van Delden van Radio Hoyer. Nog steeds beschouwt hij haar als een van de journalisten die 'de wisselwerking en de verstandhouding tussen media en politie' als geen ander verstond.

In een eerder gesprek dit jaar met een aantal journalisten laat Davelaar zich het volgende ontvallen: "Met Bea van Delden moet je altijd op je hoede zijn. Ze vraagt niet veel op de persconferentie, maar zit wel vaak aan de telefoon tijdens een radiouitzending. Als ze dán een vraag stelt, ben ik snel geneigd eerst achter het een en ander aan te gaan. Dat is beter dan meteen een antwoord te geven. Zonder dat je het weet, sta je voor schut in de uitzending."

LANGE TENEN

Dat verhaal moest Davelaar toen kwijt, want hij vindt dat sommige 'pas-komenkijkers' het geheel niet goed door hebben. De mening onder het merendeel der journalisten aan de andere kant is, dat Davelaar en consorten schuifbare lange tenen hebben. "Samenwerken met journalisten moet volgens mij een soort automatisch mechanisme gaan worden. We moeten elkaar beter gaan aanvoelen. Beide partijen hebben namelijk hun eigen

vervolg op pag. 7

BIJ DE VOORPAGINA

■ Zelfportret van freelance-fotograaf Ken Wong met op de achtergrond Amigoe-verslaggever Bart Pasman, gemaakt in de reflectie van de spiegelende ramen van het Zeelandia-kantorencomplex aan de Schottegatweg. Compositie en fotomanipulatie: Joël Labadie.

SECURITY GROUP

= door Rolf de Meijer =

Jos van Vliet: "Een voorlichter heeft iets van een kameleon"

JOS VAN VLIET *...jezelf blijven...*

De voornaamste taak van de pers bestaat uit objectieve voorlichting van het publiek. Een goede democratie kan niet functioneren zonder een objectieve vrije pers. De meningsvorming van het publiek wordt in grote mate bepaald door de pers. Als mensen en instellingen voortdurend objectief en met respect worden behandeld door de pers zal dat na verloop van tijd een positieve uitwerking hebben op de samenleving. Mensen zullen zich vrijer voelen om zich te uiten, met als gevolg een grotere creativiteit die de samenleving ten goede komt. Binnen die objectiviteit ligt het werk van de journalist.

Een 'voorlichter' heeft een andere functie. Hij of zij zal zich in grote lijnen moeten houden aan de subjectiviteit, aan het belang van het bedrijf of de instelling die hij vertegenwoordigt. Een goede voorlichter functioneert het beste als de pers objectief is. Het vak van een voorlichter is zwaar en hij kan, als de publieke opinie over zijn bedrijf verandert, persoonlijk aangesproken worden.

Een interview van de *Amigoe* met communicatiespecialist Jos van Vliet. Een vakman in hart en nieren, met een gedegen staat van dienst in de pr-wereld. Op dit moment treedt hij onder meer op als voorlichter, zegsman, van het Van der Valk-concern op Curaçao.

PENSIONADO

"Ik ben vier jaar op het eiland en zit hier als pensionado. Toen ik besloot het bijzonder drukke werk dat ik in Nederland deed de rug toe te keren, heb ik mijn bedrijf verkocht aan een multinational. Volgens mijn adviseurs waren er twee belastingparadijzen op de wereld, België en Curaçao. Ik ben eerst naar België gegaan, maar omdat ik niet van bridgen houd, vond ik het daar niets. Verder stond ik met één been in Nederland. Ik ben toen zonder dat ik iets over Curaçao wist naar het eiland gekomen. Ik heb gelogeerd bij Van der Valk. Toen ik aankwam ben ik eerst maar eens wat gaan dwalen en het was liefde op het eerste gezicht. Die verliefdheid duurt nu al vier jaar. Ik heb in die eerste 14 dagen dat ik hier was gelijk een huis gekocht via een advertentie die ik in de krant had gezet. In dat huis woon ik nog steeds. Toen ben ik teruggegaan naar Nederland en heb de zaak verkocht. Ruim twee maanden later zat ik weer hier. Het vooruitzicht van Curaçao leek me fantastisch. Het leek me geweldig om onder de palmbomen op een ligstoel, aan het zwembad met een cocktail te liggen."

Waarom gebeurde dat niet?

"Omdat er niets aan was. Het is niets voor mij. Het eerste halfjaar ben je bezig kennis te maken. Dat leidde in een aantal gevallen tot een hechte vriendschap. Maar ik moest iets om handen hebben. Daarom heb ik heb me in deze afgelopen vier jaar bezig gehouden met een aantal zaken. Bij de Amigoe heb ik geholpen met het opzetten van de financiële pagina. Ik heb met Willem Dekker anderhalf jaar lang zijn radio-sportprogramma op zondagochtend gedaan. Toen vroeg Marc van der Valk me om hem bij te staan in de uitingen naar buiten. Ik wordt in de kranten omschreven als de opvallend zwijgzame woordvoerder. Toen het in Nederland bekend werd dat ik hier naar toe ging, heeft de secretaris van de Media Club International gevraagd of ik hier honorair-consul wilde worden. Zo'n functie had ik nog nooit gehad en ik vond het wel interessant klinken. Ik vertegenwoordig de vereniging hier op het eiland en ik vertegenwoordig het eiland in Nederland bij die vereniging. De vereniging is een sociale club waarbij eens per maand een aantal leden, en dat zijn dan met name medewerkers van radio en televisie en dag- en weekbladen, bijeenkomt."

JONG BEGONNEN

Vanaf zijn twaalfde jaar is Jos van Vliet op diverse manieren met de pers bezig geweest. In Den Haag, ging hij op de fiets naar de Haagsche Courant en keek dan naar de ratelende persen. Hij was kind aan huis op de diverse afdelingen en wat hij 's middags hoorde las hij 's avonds terug in de krant. Dat stimuleerde hem tot actief meehelpen. Als hij onderweg een ongeluk zag gebeuren, belde hij dat door aan de stadsdienst. "Ik heb op school een schoolkrant opgezet en mijn eerste interview was met Jozef Luns. Die was toen nog minister van Buitenlandse Zaken. Dat was voor die tijd, 35 jaar geleden, heel bijzonder dat een scholier bij een minister op bezoek kwam. Toen ik voor dat interview kwam stond de hal dan ook vol met echte verslaggevers. Die waren door Buitenlandse Zaken op de hoogte gebracht. Dus de volgende dag was ik, zeker bij mij in de straat, wereldberoemd. Ook Cliff Richard heb ik in die tijd geïnterviewd."

MACHT

"Ik denk dat het me aangeboren is, dat ik weet welke macht de media hebben. Het mooiste is om daar gebruik en geen misbruik van te maken. Ik heb de afgelopen jaren geleerd wat wel kan met de pers en wat niet kan. Ik heb in vele bedrijven onder andere de public relations gedaan, als onderdeel van het totale communicatiepakket. Ik was er al snel achter gekomen dat als je met onzin aankwam, dat je daar alleen jezelf mee had. Want je maakt je zelf ongeloofwaardig voor de journalisten. Geef ze alleen informatie als het informatie is waarvan jij denkt dat hun lezers er wat aan hebben. Zodat als je je meldt bij de media, ze er van uit kunnen gaan dat er op zijn minst over nagedacht is. En niet iedere journalist is gelijk. Daar moet je ook rekening mee houden. Er zijn journalisten die jou bij voorbeeld wel mogen of je niet mogen. Dat is ook belangrijk voor de benadering. Er zijn journalisten die het wat gemakkelijker nemen, die iets klakkeloos aannemen. In mijn hart vind ik dat geen goede journalist. Deze moet, ook al weet hij dat het uit betrouwbare bron komt, altijd een 'double-check' doen."

"Op Curaçao is het probleem dat de kranten een kleine oplage hebben. Dat betekent dat ze niet zo veel inkomsten hebben uit de oplage of uit advertenties. Daardoor hebben ze relatief weinig geld om een redactionele staf te onderhouden. En met die grote stroom nieuws is er dan geen tijd en geld om bepaalde zaken uit te gaan diepen. Daarom moet men het soms met informatie doen die niet altijd gecontroleerd is. Op die manier krijgen bepaalde groeperingen en mensen de gelegenheid en de ruimte om hun mening te ventileren. Ik vind dat je als medium ervoor moet waken dat je niet een vuilstortplaats wordt voor ongefundeerde en onjuiste berichten. Ik ben een absoluut voorstander van de vrijheid van communicatie. Dat is wat me boeit in het vak. Maar je moet wel selectief zijn en voor de kwaliteit waken. Ik vind dat te veel mensen en groeperingen de ruimte krijgen om ongecensureerd maar wat te roepen. Dat brengt de lezers, kijkers en luisteraars ook in verwarring. Want alles wat in de krant staat gaan de mensen als realiteit beschouwen. Dat is aan de ene kant het mooie van de media, maar aan de andere kant ook levensgevaarlijk. Men denkt dat het waar is. Daar moet je als journalist van wel medium dan ook heel voorzichtig mee omgaan."

Je hebt naast de mensen van de pers, ook mensen die public relations doen. Dat zijn de voorlichters, de mensen die zich moeten vereenzelvigen met hun opdrachtgever.

"Ik vind dat een goede pr-functionaris, op de juiste manier, op het juiste moment, het juiste medium moet informeren over een bepaald onderwerp. Ik vind ook dat de functie van een voorlichter niet alleen naar buiten een bepaalde sturende functie moet hebben, maar ook intern in het bedrijf. Zijn directie kan wel het een en ander willen, maar hij zal dat toch moeten vertalen naar de ontvanger van die boodschap. In eerste instantie zijn dat de journalisten. De directie kan wel van alles en nog wat willen, maar ik vind dat een directeur die deze man in zijn kwaliteit van pr-functionaris heeft aangesteld, ook naar die man dient te luisteren. Als de directie nonsens in de krant wil hebben, denk ik dat die pr-functionaris daarvoor moet waken, en moet zeggen dat het bedrijf zich op glad ijs gaat begeven."

Een pr-man moet dus iets van een kameleon hebben?

"Ja, zeker wel. Die titel heb ik ook wel eens gehad. Maar daar is niets verkeerds aan."

We kunnen wel theoretiseren over het vak van voorlichter, maar wat doe jij in de praktijk, bij voorbeeld voor Van der Valk?

"Ik ben daar op dit moment, onbezoldigd, vele uren mee bezig. Ik doe dat omdat mensen mij altijd boeien. En die mensen vind je in een hotel. Ik ben met Marc en Eva van der Valk in kontakt gekomen, omdat ik eerst twee weken en daarna nog een maand bij hen in het hotel heb gezeten. Van der Valk is dermate een begrip in Nederland, dat ik het heel erg boeiend vond om eens te kijken wat ze daar nu allemaal aan het doen waren. Daar is een vriendschap tussen ons uit ontstaan. Marc en ik zijn echte buddy's, we kunnen lezen en schrijven met elkaar. Ik kan erg veel van hem leren wat handelen betreft. Ik dacht dat ik zelf het een en ander wist, maar marketing wordt door de familie Van der Valk op een heel aparte manier gedaan."

"Marc is bijzonder, maar dan hebben ze nog zo'n bijzonder kind en dat is Ad van der Valk, zijn oudste broer. Marc is de jongste. En als je dan met elkaar aan het praten bent over hoe de zaken moeten worden aangepakt en hoe de zaken staan, dan heb ik een bepaalde manier van denken over marketing, gebaseerd op de traditionele marketing begrippen. Maar de jongens van Van der Valk gaan op hun neus en intuïtie af. Dat is boeiend om mee te maken. Ik heb het uit de boeken en uit mijn eigen marketing gerichte praktijk geleerd, en ik word nu geconfronteerd met een familie die het (praktisch) met de paplepel heeft ingegoten gekregen. Ik probeer daar geestelijk rijker van te worden, al stoeiende met deze twee fenomenen."

LUISTEREN

Luisteren ze ook naar je?

"Ja, ze luisteren naar iedereen die wat interessants te vertellen heeft. Daar hebben ze ook een neus voor. Je krijgt ook niet altijd gelijk antwoord. Daar gaan ze eerst eens over nadenken."

Je komt de laatste tijd sterk naar voren als dé zegsman van Van der Valk. Dat houdt in dat je op de momenten dat Van der Valk veel kritiek krijgt, jij als woordvoerder sterk moet staan.

"Dat is waar. En laat ik meteen erg duidelijk zijn, de familie Van der Valk valt niets te verwijten inzake het Marichi-project. Zij zijn hier naar toe gekomen en hebben indertijd een aanbod gekregen van het Bestuurscollege. Zij hebben als goede zakenmensen onderhandeld, daar is 'ja' tegen gezegd en er zijn bepaalde dingen afgesproken. Zij hebben zich van hun kant aan die afspraken gehouden. Er was bij voorbeeld afgesproken dat er voor minimaal 15 miljoen geïnvesteerd zou worden in het hotel, dat is inmiddels tussen de 24 en 30 miljoen geworden. Er van uitgaande dat het strand er zou komen, vanaf het Plaza Hotel, achter de boogjes langs, tot het geplande Marichi hotel. Toen was er een hele tijd stilte, terwijl iedereen wist dat die overeenkomst ook gemaakt was. Nu zijn we vijf jaar verder. Uiteindelijk is er een beheersovereenkomst voor het Marichi-strand gekomen. Dat is door beide partijen bekeken. Daar zijn de twee partijen mee accoord gegaan. Van der Valk tekent, Bestuurscollege tekent, twee weken later roept de gedeputeerde van Toerisme namens het Bestuurscollege: *'Over my dead body'*. Dan kan ik me voorstellen dat je daar als andere belanghebbende plotseling met wijd open ogen naar zit te kijken, en denkt: 'Wat zullen we nu meemaken'. Ze hebben er vijf jaar aan gewerkt, ze komen uiteindelijk tot een bepaalde conclusie, die wordt door beide partijen getekend. En nog geen twee weken later wordt gezegd, toch maar niet. Iedereen begint te roepen. Een krant beweert dat Van der Valk een strand ergens anders krijgt. Al dat soort onzin staat op de voorpagina's. Van der Valk heeft op verzoek van het BC en luisterend naar de stem van het volk gezegd, een maand te nemen om eens te luisteren wat er dan als alternatief aangeboden kan worden. Terwijl ze het recht hadden om het strand aan te gaan leggen. Het strand had er al kunnen liggen. Er is door TNO (voor een half miljoen gulden) onderzoek verricht, hier en in het Waterloopkundig Laboratorium van TNO. Zij hebben toen gezegd dat het gerealiseerd komn worden. En nu roept men maar allerlei onzin. Dat roepen wordt klakkeloos door de media over genomen. Ik vind dat onbegrijpelijk."

Is het niet ontzettend moeilijk in zo'n situatie als voorlichter en woordvoerder van een bedrijf te moeten optreden?

"Nee. Ik schuif alle kritiek van me af. Natuurlijk luister je naar wat de mensen zeggen. Maar je legt alleen verantwoording af aan jezelf. Ik heb geleerd dat iedereen weet wat goed of kwaad is. Ik probeer om in alle redelijkheid het zo goed mogelijk te doen. Jezelf blijven, ook als voorlichter, is zeer belangrijk. Dat kan niet iedereen. Als je staat voor je eigen mening is niet iedereen daar altijd even gelukkig mee. Het zij zo. Ik doe mijn werk."

Mando Davelaar

vervolg van pag. 5

belangen. De journalist is gewoonlijk op zoek naar gebeurtenissen met nieuwswaarde. Het 'negatieve maakt nieuws', maar verder zijn er ook veel noemenswaardige gevallen die onderbelicht blijven in de media."

Twee weken geleden was Davelaar razend. Een ochtendkrant publiceerde een bericht over een geval van 'verdwijning of vervreemding' van een kilo cocaïne uit de BNO-burelen. "Het is goed dat journalisten bronnen hebben bij de politie. Maar een beetje journalist weet ook de weg te vinden om, alvorens te publiceren, een vraag te stellen. Wederhoor zoals dat in jullie jargon heet", blikt Davelaar terug.

Om dat verhaal van Ultimo Noticia te ontkrachten, besloot Davelaar op de wekelijkse persconferentie van de politie diezelfde maandag het verhaal te vertellen, dat de drugkoeriertster twee van de vier pakjes cocaïne vermoedelijk heeft doorgespoeld in het BNO-toilet. Met plastic handschoenen aan legden twee agenten de vier pakjes op tafel, inclusief de twee doorgespoelde, uiteraard lege verpakkingen.

Een soort 'primeurtje halen' en openheid van zaken geven. Over dat laatste heeft Davelaar zijn mond vol. "Ik pleit voor openheid bij het voorlichten van de bevolking. Dat moet de afdeling Voorlichting doen. Het volk zo goed en objectief mogelijk voorlichten en daarbij gebruiken we de media als instrument."

Davelaar blikt dan terug op zijn werkbezoek aan Nederland. In Utrecht heeft hij een cursus gevolgd, een soort *on the job training* en heeft hij gesproken met een journalist van het Utrechts Nieuwsblad. Davelaar is toentertijd nieuws geworden in Nederland. Een van de onderwerpen waarover hij van gedachten wisselde met de Utrechtse journalist: 'De verkeerde beeldvorming in de Nederlandse media over criminele Antilliaanse jongeren in dat land'.

Bij de Utrechtse politie kon hij in de keuken kijken. "De openheid die de Utrechtse politie ten toon spreidt tegenover journalisten spreekt boekdelen", naar de mening van Davelaar. Zelfs studenten van de Utrechtse School voor de Journalistiek en van de minder bekende Amersfoortse christelijke journalistenschool, worden toegelaten op de wekelijkse persconferentie van de regio-politie. Davelaar pleit voor meer van dergelijke werkbezoeken voor zijn personeel. Laatst vertoefde Jeffrey Martina nog in Amerika voor een pr-cursus bij de politie.

Hij komt terug op de belangen die meespelen bij het maken van nieuws door journalisten en de doelstellingen van zijn voorlichtingsafdeling. "Soms behoef je niets te doen. Je kunt je dan gewoon terugtrekken en achterover gaan leunen in je luie stoel. Je staat of valt bij *media events*. Grote gebeurtenissen die dagen nieuws blijven."

Davelaar doelt op de opgeloste MCB-overval te Saliña vorig jaar en de roofoverval op de Pizza Hut met de moord op general-manager Marshall Godschalk.

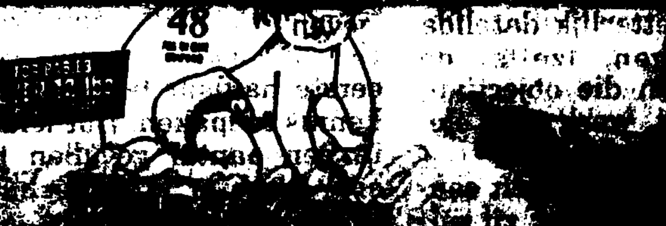
Over de roofoverval op Pizza Hut en de moord op de general-manager is Davelaar kort: "Een brutale roofoverval en een moord werden opgelost. Dat kwam het imago van de politie ten goede. Doch was er een semi-informatiestop en dat bracht zowel de afdeling Voorlichting als de journalisten in verlegenheid. Ik blijf altijd pleiten voor openheid en tracht de journalisten eerlijk voor te lichten. Ik had echter ook begrip voor het feit dat er hier sprake was van een media event en dat diezelfde 'politie'-journalisten achter het nieuws aanzaten. Dan wordt de informatiestroom stopgezet. Want anders werk je mee aan berichtgeving die gebaseerd is op geruchten en vaak komen die het onderzoek zelf niet ten goede."

INDIVIDUEEL

Hij ziet dan ook meer in een individuele aanpak. Na de persconferentie blijft Davelaar vaak nog wat napraten. Tenminste als hij geen interview moet weggeven aan de cameraploeg van TeleCuraçao. *Off the record*, alhoewel hij die woorden liever niet gebruikt: "Ik praat graag met journalisten en licht hen in over bepaalde onderwerpen, maar ik noem het niet *off the record*. Je legt je dan ongewild vast. Aan de journalist is het dus zelf een en ander te overwegen en al dan niet zelfcensuur te plegen..."

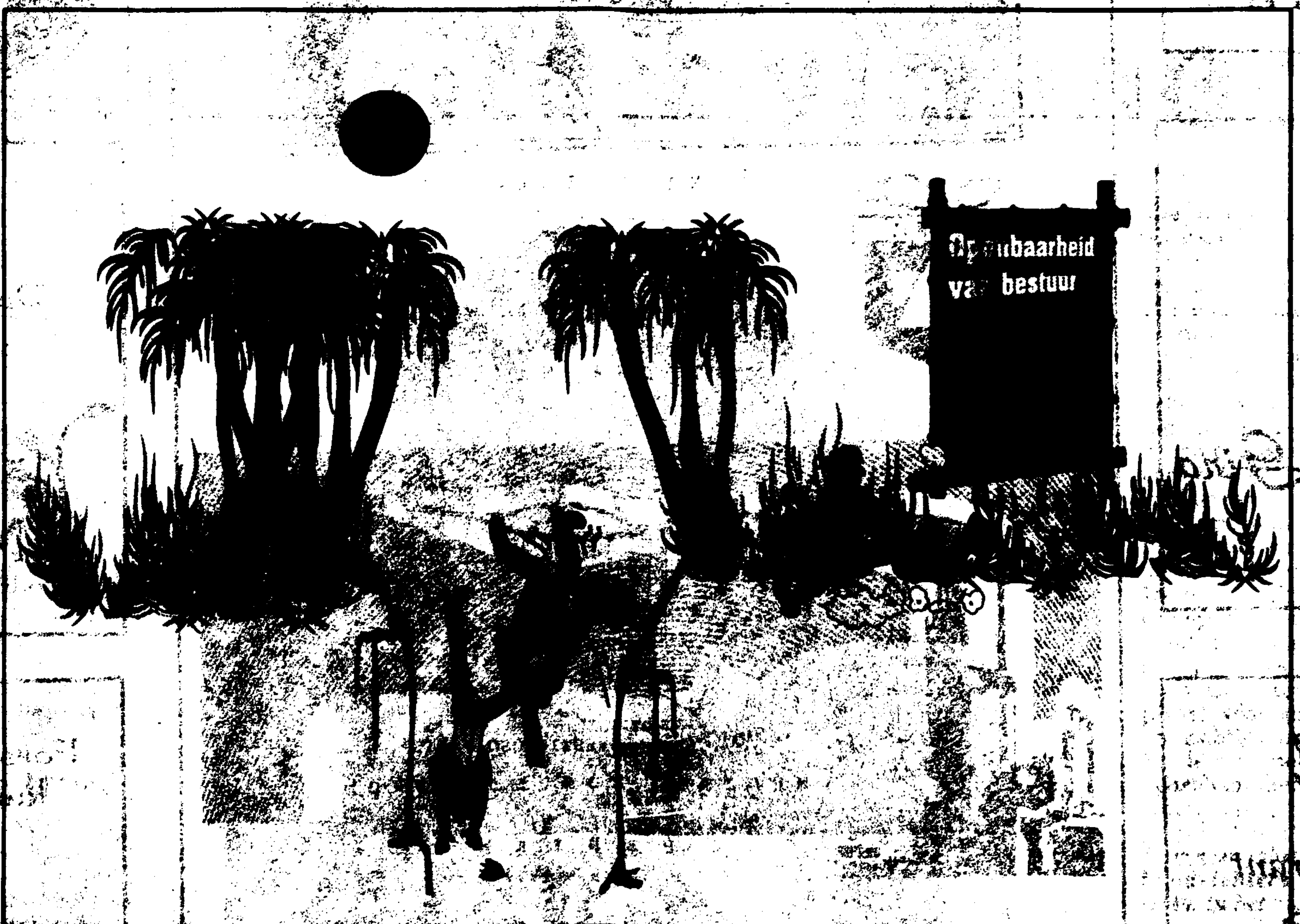

Voorlichting als valkuil

'De' pers op Curaçao leunt voor een groot deel op de informatie van officiële woordvoerders. Steeds meer bedrijven, [illegible] ook de overheden, [illegible] een afdeling Voor[illegible] organiseren op [illegible] basis perscon[illegible]. Tijdens die pers[illegible]ties wordt het [illegible] beleid uiteen[illegible] [illegible]dedigd. Natuur[illegible] [illegible] daarbij alleen de 'mooie' kanten belicht; [illegible] woordvoerder krijgt [illegible] opdracht mee de vuile [illegible] buiten [illegible] hangen. [illegible]-functio[illegible] [illegible]conferen[illegible] [illegible] uitsluitend [illegible] informatiever[illegible], ze zijn ook middelen tot *damagecontrol* [illegible] propaganda. Aan de [illegible] om daar doorheen te [illegible] het gevaar af [illegible]kkenen 'niet [illegible]' genoemd te [illegible]

Voor de haastige journalist

[illegible] [illegible]rjo Nederlof

[illegible]et doorgeven van [illegible] feiten moet in de [illegible] media voorop [illegible] staan. Niets heili[illegible] dan de waarheid. [illegible]

[illegible]

[illegible] handig gebruik van de tijdsgeest.

Want het is wel de tijdsgeest, de kreet 'voorlichting [illegible]

[illegible]

Het begon een jaar of vier [illegible] de wekelijkse persconferenties van de regering. Eerst dachten we nog dat het een verkiezingsstunt was, maar nee, ook na de verkiezingen [illegible] wekelijkse persc[illegible] op [illegible]ts[illegible] vinden. Ik [illegible] en inmiddels zo'n 150 [illegible] bijgewoond. Op donderdagen heb ik dus altijd [illegible] schrijven, maar nimmer met het gevoel dat ik alles heb gehoord wat er over een bepaald onderwerp wetenswaardig was. In veel gevallen wist ik zelfs zeker dat zeer opmerkelijke zaken voor ons verborgen werden gehouden.

[illegible] de komst van de [illegible]

[illegible]

[illegible] ment Bureau (CTDB), dat maandelijks vertelt hoe goed het gaat met het toerisme. Of als dat juist niet het geval is, wat de reden daarvan is. Daarvoor is namelijk altijd een goede reden (zo leert de CTDB-voorlichting), die steevast buiten de invloedsfeer van de CTDB ligt. Sinds anderhalf jaar geeft ook de politie elke week een persconferentie over het aantal inbraken en autodiefstallen. Elke week, behalve wanneer er echt spannend nieuws is (een verse moord of bankoverval) waar de pers informatie over wil hebben, want dan wordt-ie afgezegd.

Verder bestaat er nog het plan een afdeling Voorlichting van de Staten op te richten en is er een reorganisatie van de afdeling PR van het eilandgebied aangekondigd. Dat laatste lijkt een goed idee, want de huidige PR-afdeling, waar geloof ik twaalf mensen of meer werken, blinkt uit in het verspreiden van [illegible] waarin de meest [illegible] onjuist [illegible] ontbreekt. [illegible] en data. [illegible]

[illegible]

Curaçao niet gedocumenteerd de ontmoeting met de woordvoerders aangaan en ook niet kunnen aangaan: geen enkele redactie beschikt over goed bijgehouden archieven, waarin niet alleen de eigen artikelen maar ook die van de concurrent zijn ondergebracht. Laat staan informatie over het onderwerp dat uit het buitenland komt.

Daardoor is de pers per definitie een onmondige gesprekspartner aan wie de wildste verhaaltjes kan worden verteld. De tijd ontbreekt echter die archieven zelf aan te leggen en bij te houden in [illegible]. Op redacties heerst ook nog teveel de gedachte dat archieven bijhouden niet produktief is. Zo komt het ook, dat alleen degenen met een ijzersterk geheugen nog wel eens kritisch kunnen doorvragen en voor het overige de woordvoerders [illegible] geciteerd.

Met het toe[illegible] van het verschijnsel [illegible] en PR-afdeling[illegible] voor de journ[illegible] lopen jaren [illegible] de officiële woord[illegible]

[illegible]

deur te houden of desnoods onder de tafel te drinken."

Overdreven? Zeker is, dat een voorlichter 'die zijn mond voorbij praat' en [illegible] belangwekkende informatie onthult die niet voor onthullen bedoeld was- een forse reprimande of erger kan verwachten. Zo liep de carrière van een voorlichtster van de Koninklijke Marine alhier enkele jaren geleden een aanzienlijke deuk op, doordat zij aan mij had bevestigd dat de Antilliaanse regering via de Koninkrijksregering om militaire bijstand had gevraagd.

De Antilliaanse regering was razend over dat bericht en deed zijn beklag bij de Koninkrijksregering, met wie in die dagen toch al geen al te beste verstandhouding bestond. Blokker: "De gespecialiseerde ijlbode die zich journalist noemt riskeert met openbaarmaking van wat hij weet nog altijd de verontwaardiging, zowel van de instantie aan wie hij het nieuws heeft ontfutseld, als van [illegible] publiek dat [illegible] niet [illegible] willen [illegible]. [illegible] tenslotte, [illegible] de serene rust van het [illegible]

[illegible]

Het publiek en de instanties willen vaak de echte feiten niet kennen, maar journalisten in een kleine maatschappij als de onze [illegible] niet, heb ik wel eens de indruk. Of ze kennen de feiten wel, maar schrijven ze niet op. Zo weet ik van twee journalisten die door een bepaalde politicus tijdens de afgelopen verkiezingen [illegible] benaderd om in [illegible] medium voor 1500 gulden een 'mooi' verhaal over hem te schrijven. In plaats van deze [illegible] aan de klok te stellen, [illegible] zij [illegible] plaatsvervangend beschaamd.

Ook schrijven journalisten sommige dingen niet op, omdat die niet in hun kraam te pas komen. En de kraampjes van journalisten in een kleine [illegible] kunnen groot zijn; de schaalv[illegible]

lijnen tussen politiek, voorlichting en journalistiek zijn soms wel erg vaag. Denk alleen al aan de politicus-hoofdredacteur-politicus, de twee tot drie PNP-gezinde kranten, de journalist die, omdat hij PAR-lid is, werd aangesteld als voorlichter. En meer in het algemeen: doordat de voorlichter voetbalt met de broer van de journalist, de dochter van de buurvrouw van de radioverslaggever getrouwd is met de politicus - en welke andere sociale verbanden ook voorkomen.

Het gaat nog verder: ook mogelijk toekomstige sociale verbanden [illegible] worden beschermd, [illegible] mensen die uit hoofde van hun voorlichtingsfunctie helemaal niet beschermd zouden moeten worden. Sinds het incident met de marinevoorlichtster merk ik dat ook ik niet alleen 'bronnen' maar tevens voorlichters [illegible] zichzelf in bescherming neem door hen zo min mogelijk citaten in de mond te leggen (behalve als het om officiële standpunten gaat). Een blik in de kranten leert, dat meer journalisten dat doen. Dat is op zich wel mooi en menselijk, maar levert ook het gevaar van [illegible] [illegible]eerbare pers op, niet in het slechtste geval verzonnen bronnen.

Woordvoerders worden niet alleen (te veel) beschermd, meer in het algemeen wordt er op Curaçao ook vaak te weinig kritisch gekeken naar hetgeen zij beweren. En [illegible] de media worden [illegible] met persconferenties, hoe minder tijd er overblijft voor het plaatsen [illegible] noten bij het bew[illegible]

Het gevaar van [illegible] *berstamper*[illegible] niet [illegible] journalisten [illegible] bestreden, al [illegible] mensen wat dat [illegible] wel vaker de [illegible] in [illegible] boezem [illegible]. Journalisten hebben daarnaast de steun nodig van hoofdredacties, directies, aandeelhouders en het [illegible]. Hoofdredacties die helpen mythen door te prikken en die *research* rekenen tot een onderdeel van het werk en niet tot vrije tijdsbesteding, directies die meer [illegible]de) journalisten [illegible] trekken [illegible] op zijn [illegible] onderzocht, [illegible] die (als gevolg van [illegible] beter gekwalificeerd personeelsbestand) [illegible] [illegible] wint; en een publiek dat om kritische, onthullende verslaggeving vraagt en daarin bijdraagt door, bij voorbeeld, achter de bouwstenen voor de achtergrond van het gelijk van de woordvoerder aan de journalisten aan te reiken.

SERTIFIKADO

SIGUI NA E BON TRABOU.

P.A. COVA
SEKRETARIO

PRESIDENTE

1949 - 1994

voor de hoarstige journalist

Dag van de Pers

Wij wensen allen werkzaam bij Pers, Radio en televisie een Geslaagde viering van Dia di Prensa

De publieke opinie wordt voed door ... Een goede ... pers, radio en tv

Hein van Sichem: " We timmeren vaak aan de weg "

Vakbonden werken gericht aan publiciteit via media

In de Curaçaose vakbondswereld neemt Hein van Sichem een bijzondere plaats in. Ten eerste als secretaris van de CFW, de Curaçao Federation of Workers, de lokale vakbondsfederatie waarbij zo'n 110 individuele vakbonden zijn aangesloten. Maar ook internationaal heeft Hein van Sichem zijn sporen verdiend, met name omdat de CFW is aangesloten bij de invloedrijke regionale vakbondsorganisatie CLAT, Comision Latino-Americana de Trabajadores. In verband met de dag van de pers, die afgelopen donderdag werd gevierd, laat Hein van Sichem zijn licht schijnen op het plaatselijke perswezen en geeft hij tevens zijn visie op de verhouding pers - vakbondswezen. Gezeten in zijn domein — een klein kantoor, met een lawaaierige airco en op een stoel die zijn beste tijd al jaren heeft gehad — praat hij verder over de taak van de journalist ten aanzien van de vakbeweging.

In welke mate beïnvloedt de pers uw leven?

"De pers neemt een belangrijk deel van mijn leven in. Ik begin elke dag met het luisteren naar de radiobulletins. Daarna lees ik de ochtendkranten. Tegen het middaguur luister ik weer naar de nieuwsuitzendingen via de radio. Tegen het einde van de middag neem ik vervolgens alle middagkranten door, om vervolgens op het nieuwsjournaal via TeleCuraçao te kijken. Ik besluit de dag tenslotte met Nova."

Welk medium of welke programma's hebben uw voorkeur?

"'s Morgens gaat mijn speciale aandacht uit naar het programma Perspectiva via Curom Z-86 en 's avonds volg ik steeds het tv-journaal via TeleCuraçao. Maar het nieuws via Radio Caribe sla ik nooit over. Dwight Rudolfina leest niet alleen het nieuws voor, maar geeft ook nog zijn eigen commentaar bij elk bericht. Door zijn aparte, komische manier van het nieuws presenteren heeft hij wel een grote luisterdichtheid. Zowel 's morgens als 's middags wordt het programma door veel mensen beluisterd. Dat gegeven is voor mij als vakbondsman erg belangrijk. Beroepshalve heb ik namelijk behoefte aan een bepaalde luisterdichtheid om mijn achterban te bereiken. Vergeet niet dat wij de grootste particuliere vakbond op de Antillen zijn. Meer dan 110 organisaties en bedrijven zijn bij ons aangesloten en die achterban moeten wij geïnformeerd houden."

Wordt er een gestructureerd beleid gevoerd om elke week in het nieuws te komen?

"Ja zeker. Als vakbond hebben wij er belang bij dat onze informatie in de pers terecht komt. Wij proberen dan ook één keer per week op de televisie en radio te verschijnen en drie keer per week in de Nederlandse en Papiamentstalige kranten. Door de jaren heen hebben wij een goed netwerk opgebouwd van relaties met de kranten."

Dus veel van het contact met de leden loopt via de pers?

"Wij communiceren met onze leden op de eerste plaats via persoonlijk contact. Daarnaast via vergaderingen en tot slot via pamfletten. Slechts een gedeelte van die communicatie loopt via de pers. We hebben geen vakbondskrant. In de jaren zeventig hadden wij een eigen drukkerij, maar het is geen haalbare kaart gebleken. De drukkerij concentreerde zich trouwens vooral op het drukken van pamfletten en CAO's. Door het gebrek aan mankracht kunnen wij ook geen eigen krant uitgeven. Het vakbondswerk is voor 95 procent het werk van de vrijwilligers. En wij kunnen het niet doen zonder die vrijwilligers. Eigenlijk ben ik in een bevoorrechte positie, omdat ik dit werk mag doen als bezoldigde. En als bezoldigde heb je veel werk te doen. Doordat de vakbondskrant er niet is, is het contact met de massamedia veel intensiever."

Bent u tevreden over het contact met de pers?

"Ja zeker. Kijk maar hoeveel artikelen er elke week over de vakbonden in de media verschijnen. Daar kunnen we echt niet over klagen."

Bent u ook tevreden over de wijze waarop de pers in zijn algemeenheid vakbondskwesties presenteert en becommentarieert?

"Ik heb in bepaalde kwesties de indruk dat de pers de kant kiest van de werkgevers. Ik heb persoonlijk niets tegen het kapitalisme, hoor. Ik stuur hen alleen naar hun moer als ze het te bont maken. We zitten als vakbonden altijd in het verdomhoekje. Er is opeens een staking en dan zit iedereen op ons dak. Wij zijn onverantwoordelijk, wij denken niet aan de andere mensen in het land, wij denken niet aan de economie, wij denken niet aan de kinderen. Wij komen dan ook vaak negatief in het nieuws. Daarom moeten wij er voor zorgen dat wij meer doen aan public relations, dat we positief in het nieuws komen. Wij moeten daaraan werken. Daarom is de relatie met de pers voor ons zo belangrijk en daarom moet hij ook worden bijgehouden."

Zijn er op Curaçao niet veel te veel media gezien het kleine aantal inwoners?

"Er zijn op Curaçao natuurlijk teveel media. We zitten hier ver boven het wereldgemiddelde. We hebben teveel kranten en teveel radiostations. Verleden week heb ik een bezoek gebracht aan alle radiostations en ik ben er een aantal tegengekomen, waarvan ik niet eens wist dat ze bestonden. Twaalf radiostations, vijf ochtendbladen, vier middagkranten en anderhalf televisiestation, dat is veel te veel. Maar ja, dat is het beleid. Twintig jaar geleden hebben wij een vergunning aangevraagd voor een radiostation en die hebben wij nooit gehad."

Willen de vakbonden nog steeds een eigen radiostation beheren?

"Ik weet niet of er nog steeds interesse bestaat van de vakbonden voor een eigen radiostation. Sommige vakbonden hebben hun eigen radioprogramma's, maar dat is natuurlijk veel te weinig om een gehele dag te vullen. We hebben op Curaçao te vaak de neiging van een Cadillac en we zijn een Volkswagen. Je komt dit syndroom vaak tegen op Curaçao. Daarom is het ook niet vreemd dat er zoveel radiostations zijn. Iedereen denkt dat hij een radiostation kan runnen en doet dat. Maar het gaat steeds om dezelfde kleine groep mensen die adverteren en die het mogelijk moet maken."

■ *"We hebben vaak de neiging van een Cadillac, terwijl we een Volkswagen zijn."*

Wordt het lokale nieuws op de Antillen wel goed verslagen?

"Het moet me wel van het hart dat de communicatie tussen de eilanden 'lousy' is. Op Sint Maarten wordt alleen het politieke nieuws van Curaçao verslagen en hetzelfde geldt voor de Curaçaose media. Luister je naar Radio Nederland Wereldomroep op Sint Maarten dan hoor je nieuws over de Antillen, dat nergens te lezen of te horen is op Sint Maarten. En dat vind ik jammer. Ik vraag me wel af waarom het zo is. Waarom krijgen wij op Curaçao niet meer nieuws over Aruba en Sint Maarten en omgekeerd. Als het in Nederland kan, waarom hier niet. Er wordt hier vaak gehikt tegen de kosten en dat argument is volgens mij zwak. Kijk maar naar de zaak van de 'Big Four' op Sint Maarten, toen kon het opeens wel."

Wat vindt u van de verhouding pers - vakbondswezen?

"De verhouding pers - vakbondswezen op Curaçao is zeer goed. Wij hebben er door de jaren heen ook hard aan gewerkt. Ik krijg alle medewerking. Ik ben ook niet bang voor over-exposure. Helemaal niet. Om het ook goed te doen plannen wij elke week wat we volgende week in de pers willen hebben. Je moet de informatiestroom bijhouden. De media maken uiteindelijk toch wel uit wat zij nieuws vinden of niet. Dat doen wij niet."

Hoe zien de vakbonden hun taak als voorlichter?

"Wij zitten met onze leden, met onze collega-vakbonden en met Jan Publiek. Daarnaast met de werkgevers en de overheid zelf. Alles wat in de media terecht komt houden zij ook bij, net zoals ik een knipselkrant heb. Zij kijken wat wij zeggen over een bepaald onderwerp. Als vakbond moet je een uitgesproken mening hebben, die gegrondvest en onderbouwd is. En je moet ervoor zorgen dat een ieder waarde hecht aan jouw mening. En in dat geval gebruik je de pers om je mening uit te dragen. Dit vind ik trouwens een taak van de pers. Op de Antillen hebben wij geen journalisten die gespecialiseerd zijn op bepaalde gebieden zoals de arbeidswetgeving. In Nederland bij voorbeeld is dat wel het geval. Daar heb je redacteuren die gespecialiseerd zijn in één onderdeel en die weten op hun beurt heel weinig af van andere zaken."

Is dat een gebrek in de journalistieke wereld op de Antillen?

"Misschien ligt dat aan de arbeidsvoorwaarden die jullie hebben bij de pers. Ik heb één keer een rapport gelezen, dat een oud-collega van mij, Ralph Sammy, uitgebracht heeft. Daarin stond dat de arbeidsvoorwaarden in die tijd abominabel waren. Hier heb je een sportredacteur, die daarnaast nog de rechtbanken doet en als iemand ziek is neemt hij er ook nog andere onderwerpen bij. Zulke mensen zijn veelzijdig en zouden trouwens goed terecht kunnen komen bij de CFW. Vandaag zit je in de olie, morgen in de mijnen etc."

Er is dus toch een behoorlijke waardering voor het werk van de journalist?

"Ik weet dat vooral de mensen van de kranten erg hard werken en de gehele morgen onder grote spanning zitten. De krant moet namelijk tegen één uur klaar zijn. Dus je werkt elke dag naar een deadline toe. Elke dag, elke dag, elke dag, elke dag. Ik heb dan ook enorme waardering voor journalisten. Ze zitten elke dag onder spanning en moeten hun werk goed blijven doen. En dat moet je zien als een compliment. Het is niet gemakkelijk om dit werk dag in dag uit te blijven doen. Het vereist een bepaalde instelling."

Toch is er vaak veel kritiek op de pers vanwege sensatieartikelen en gruwelijke foto's?

"Er is in de pers plaats voor vrij veel verbetering. Om te zeggen dat er gisteren een ongeval is geweest en dat er mensen zijn overleden, dat gaat er bij mij in. Maar die foto's hoeven er niet bij. En dit allemaal op de voorpagina, nee. Het wordt alleen maar gedaan om de krant te verkopen en dat is niet goed. Hetzelfde geldt voor al die grote sensationele koppen op de voorpagina's in dia-positief. Ook dat hoeft voor mij niet."

Er zijn een aantal jaren geleden voorstellen geweest van politici om regels vast te stellen voor de media. Bent u het eens met een dergelijke censuur?

"Ik ben tegen een mediaraad, waarbij vanuit de overheid bepaalde regels worden vastgesteld voor de media. Nee, het moet van de mediamensen zelf uitgaan. Het staat trouwens in het Statuut, artikel 5: vrijheid van drukpers. En daar moet je niet aankomen. Vanuit de media zelf moet er een vorm van zelf-controle komen. Wat is toelaatbaar en wat is niet toelaatbaar. Indertijd werd ook voorgesteld om alleen met afgestudeerde krachten te werken. Maar omdat de arbeidsomstandigheden waarin ze werken niet veranderen heb je er niets aan. Het is niet gemakkelijk voor de mensen in de media om dit werk te doen. Maar er is altijd ruimte voor verbetering. Informatie moet meer 'gedoublechecked' worden. Vaak komt er nieuws in geuren en kleuren in de media, terwijl het pertinent niet waar is. Vaak komt het dan ook voor dat er gerectificeerd moet worden. Het is echter veel ethischer indien de andere partij om zijn mening wordt gevraagd. Dat soort zaken moet zeker verbeterd worden. Als ik zeg de werkgever is een bloedzuiger, dan moet je als verantwoordelijke journalist die opmerking ook natrekken."

Hoe kan de vakbeweging sterker bijdragen aan de ontwikkeling van de pers?

"De pers heeft een essentiële rol gehad in het vakbondswezen. Wij hebben ook een rol als voorlichter. Wij moeten niet alleen onze eigen leden trainen en de schoolkinderen, maar ook de werkgevers. Bij voorbeeld over zaken als de veiligheid op het werk. De pers heeft hierin ook een taak. Als het een belang heeft voor de werkgever, de werknemer en het Land dan moet de pers haar medewerking verlenen om een ieder voor te lichten. De pers heeft namelijk ook een opvoedkundige taak, dat staat in de meeste statuten van jullie. De vakbeweging moet er echter in de eerste plaats voor zorgen dat die informatie naar de pers gaat. En de pers moet dan op zijn beurt haar medewerking verlenen."

Is er geen jaloezie onder vakbondsleiders als iemand teveel in het nieuws komt?

"Dat is overal zo. In elk land. Of je nu in de padvinderij zit of in de sport. Persoonlijk vind ik niet, dat ik veel in het nieuws kom. De vakbond CFW komt veel in het nieuws. Het gaat niet om de persoon, het gaat om de organisatie. Het is ook verkeerd om uit persoonlijke motieven steeds in het nieuws proberen te komen. Er bestaat binnen onze organisatie continu communicatie tussen de bestuursleden: 'Wat voor nieuws wordt er doorgespeeld aan de pers'. Het moet namelijk een beleid zijn. Hier gaat trouwens tijd inzitten. Het is voor ons belangrijk om vaak in het nieuws te zijn. We timmeren vaak aan de weg en we moeten aan de weg timmeren en dan worden we soms in elkaar getimmerd. Dat is niet zo belangrijk, maar we moeten het blijven doen."

Door de razendsnelle ontwikkelingen van de laatste jaren in de telecommunicatie is de rol van de pers ook vergroot. Als er hier iets van wereldbelang gebeurt dan is het binnen luttele tijd over de gehele wereld te zien of te horen. Kan dat gevolgen hebben voor kleine landen als de Antillen?

"De huidige ontwikkeling gaat heel erg snel en eigenlijk ben ik er een beetje bang voor. Door de razendsnelle ontwikkelingen in de telecommunicatie, de satelliet en de computer is het moeilijk te zeggen hoe het er over tien jaar zal uitzien. En hoe zal het zijn over vijftien jaar met deze vorm van ontwikkeling? We zijn als Curaçao erg klein en je moet je niet verkijken. Met deze technologie komt het nog meer tot uiting dat je een klein land bent. Je wordt zo de markt uitgedrukt. Op den duur zal de 'the law of the fittest' zich manifesteren. Wie sterk is handhaaft zich en wie zwak is verzuipt."

Zal dit gevolgen hebben voor de werkgelegenheid?

"Je moet veel sneller concurreren als land tegen land. De mensen die in dit soort communicatie zitten hebben er zelf geen notie van wat het gaat worden over tien, vijftien jaar en wat het gaat doen met de wereldhandel, met de blokvorming. Misschien klinkt het negatief van mij, maar ik ben wel bang voor deze ontwikkelingen. Ook voor de werkgelegenheid. Ik ben bang dat we dadelijk blij mogen zijn als we een deeltijd-baan hebben. Thuis werken en je doet hetzelfde wat je nu doet, maar je hebt geen vaste baan, die jou in de gelegenheid stelt om jezelf, je vrouw en je kinderen te onderhouden en dan er ook nog voor te zorgen dat je kinderen een fatsoenlijke opleiding krijgen. En voor dat soort dingen ben ik bang. We moeten als klein land hier vroeg over beginnen te praten. Deze ontwikkeling is niet te stuiten en het zal gevolgen hebben voor de werkgelegenheid. Kijk bij voorbeeld naar de reservering van American Arlines. Dat gebeurt niet meer in de Verenigde Staten, maar op Madagascar."

Wat voor boodschap hebt u voor de media op de dag van de Pers?

"Ik wens jullie het beste toe. Ik hoop dat jullie een minder stressvol bestaan zullen hebben en niet elke dag behoeven te vechten tegen de deadline. Tot slot hoop ik dat er fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden worden ingevoerd bij de pers."

Olga Orman over intercultureel vertelproject:

Geletterd word je niet vanzelf

Olga Orman was werkzaam in het onderwijs op Curaçao en in Nederland. Vanaf begin jaren tachtig heeft ze zich in Nederland in intercultureel werk gespecialiseerd. Sinds 1986 werden die activiteiten gecoördineerd in het KOM OP (Kommunikatie Onderwijs) project. Het stichtingsembleem symboliseert de drie samenstellende entiteiten daarvan: de ouders, de leerkrachten op school en het door de uit vier personen bestaande projectgroep ontwikkelde materiaal.

= door Wim Rutgers =

Van 4 tot 16 november organiseert de Stichting Nana (Nederlandse Antillen, Nederland en Aruba) opnieuw een kinder- en boekenfestival. Dit maal zullen Arubaanse en uit Nederland overgekomen auteurs met het thema 'De Nacht' aansluiting zoeken bij de belevingswereld van de kinderen. Van Aruba zullen de bekende auteurs Desirée Correa, Josette Daal, Frances Kelly en Richard Piternella op diverse scholen lezingen verzorgen. Van Nederlandse zijde zullen dit Yvonne Keuls, Selma Noort, Dous Kuyer, Gijs Wanders en Lydia Rood presenteren, terwijl ook Jan Terlouw (voorzitter van de Stichting Lezen en bekend auteur van boeken voor zowel de jeugd als volwassenen) het eiland kort zal bezoeken en er enkele lezingen zal verzorgen. Evenals tijdens het vorige festival zal er ook dit jaar een kinderboekenweekgeschenk zijn in samenwerking met de Stichting ABC/Kom Op, bestaande uit een vertelkastje en een set illustraties, die in het bekende door Olga Orman al eerder geïntroduceerde vertelkastje gebruikt kunnen worden. De in Eindhoven geboren auteur Joos van Hest schreef 'De verre reis naar heel dichtbij', dat door de Arubaanse Olga Orman in het Papiamento werd vertaald: 'E biaha largu pa Djeipei'. De kleurige illustraties zijn van de in China geboren, maar nu in Nederland studerende tekenaar Zheng Gu. Het verhaal is multi-cultureel van opzet en thema. De reis door de wereld van de tweeling Glen en Glenda is tegelijkertijd en vooral een ontdekkingstocht naar zelf(h)erkenning. Het gaat niet om je uiterlijk maar om wat je bènt. Omdat het verhaal diverse orale kenmerken, zoals de herhaling, vertoont is het geschikt als vertel- en voorleesmateriaal.

CREATIVITEIT

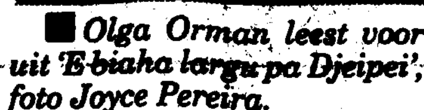
"We wilden de ouders meer bij het onderwijs betrekken. Daarom zijn we begonnen met hen voor te lichten. Dat was aanvankelijk op incidentele basis zoals het hier op Aruba ook gebeurt: bij bepaalde evenementen, bij de schoolkeuze en bepaalde hoogtij-dagen. Maar na enkele jaren bleek dat de informatie systematischer moest. Toen hebben we ze op papier gezet. Dat combineerden we met het inmiddels ontwikkelde materiaal.

We kregen daarover zoveel telefoontjes dat we besloten een spreekuur in te stellen, zowel voor ouders als leerkrachten. Dat leverde weer nieuwe contacten op en zo kregen onze interculturele werkzaamheden een steeds vastere basis. We werkten veel met Surinaamse ouders, maar later ook wel met Antillianse, vooral in verschillende buurthuizen. De ouders wilden meer van het schoolgebeuren weten, ze wilden verdieping, hoe zat dat nu met de rapporten, met uitslagen van testen enzovoort?

In 1983 hebben we een video opgenomen waar ouders en kinderen samen creatief hun ervaringen vertelden. We willen niet dat iemand passief informatie ondergaat maar we willen een actief proces. Tot nu toe grijp ik terug op dit materiaal. De ontwikkelde activiteiten werden in 1986 gebundeld tot het Amsterdamse Kom Op project, gericht op Surinaamse, Antilliaanse en Arubaanse ouders en kinderen. We zijn doorgegaan met het ontwikkelen van materiaal. Een video-opname laat ouders zien die met hun kinderen verhalen vertellen en over hun ervaringen praten. Die video is al drie keer vernieuwd en wordt nog steeds gebruikt. Als je bezig bent heb je materiaal nodig en dat moet je zelf ontwikkelen"

Ik kom veel bij de ouders thuis. Daar verandert ten gevolge van ons project zelfs de huiskamer. Boeken die voorheen zorgvuldig werden opgeborgen krijgen nu een zichtbare plaats. Door kinderen gemaakte tekeningen worden aan de muur gehangen. Er wordt door de kinderen iets gemaakt en daar wordt aandacht aan besteed en er wordt iets mee gedaan, het wordt niet weggestopt. Het materiaal waar we mee werken kan van alles zijn. Het hoeven geen dure boeken te zijn, het kunnen ook best gewone kranten en weekbladen zijn. Kijk eens met je kinderen in de radio- en televisiegids; in sommige daarvan staan ook interessante en educatieve artikelen."

"In Amsterdam zitten kinderen van allerlei nationaliteiten op school. De schoolse

■ *Olga Orman leest voor uit 'E biaha largu pa Djeipei', foto Joyce Pereira.*

manier van werken veranderde langzamerhand. Ik herinner me hoe de eerste jaren dat ik zelf les gaf steeds sterk benadrukt werd dat 'het boek uit moest', dat je de hele methode moest doorwerken en dat je daar maar nauwelijks voldoende tijd voor had. Nu zoeken en vinden leerkrachten tijd en energie voor creatieve activiteiten als taaldrukken en kinderkrant. Er wordt veel in hoeken gewerkt, zoals de boekenhoek en de vertelhoek. Kinderen leren spelenderwijs kennis maken met diverse materialen."

OUDERS EN SCHOLEN

"De link tussen ouders en school is erg belangrijk, die moet je met je projecten bewerkstelligen. Diverse leraren hebben contact met de herkomstlanden van de kinderen uit Suriname en de Antillen omdat ze er zelf geboren zijn of er les gegeven hebben. We hebben het aanvankelijke leesonderwijs geïntercultaliseerd. Wekelijks schreven we programma's voor de leerkrachten van drie scholen met veel Turkse en Marokkaanse leerlingen. We schreven alternatieve verhalen en vervaardigden meer verdiepingsoefeningen. Zo zijn we steeds op zoek naar bruikbare verhalen.

In de eerste klas vertelde ik altijd al veel; nu schrijf ik die verhalen ook op. Dat is best moeilijk, want een verhaal op papier zetten is een heel andere techniek dat vertellen. Je moet heel compact werken en de essentie weergeven. Maar gelukkig gaat het materiaal via veel sluizen, zoals docenten Nederlands en pedagogen, die het vanuit diverse disciplines bekijken, beoordelen en bijschaven. Zo maak je wel steeds halffabrikaten maar het eindprodukt is goed en doordacht. We gebruiken ook teksten van kinderen zelf. Elk onderdeel bevat zo een mixture van materiaal dat door ons èn door kinderen gemaakt is. In de tijd dat de discriminatie in Nederland steeds meer opkwam screenden we boeken en methodes op hoe iets gezegd werd. We worden beschouwd als intermediaire leerkrachten, als schakel tussen scholen en ouders."

"We werken in netwerken, bij voorbeeld samen met de Anne Frank Stichting, met het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum, we hebben contacten met kunstzinnige vorming, met het verteltheater en deskundigen die didactische aspecten controleren. Zo kwam Kansrijke Taal tot stand, waarvan het deel voor peuters, waaraan ik heb meegewerkt, nu gepubliceerd is. Het wordt een hele serie. Zo ontwikkelen we op methodische wijze in projectvorm steeds verhalen. 'De verre reis naar heel dichtbij' kwam zo ook tot stand. Het stamt uit de orale traditie. Het benadrukt dat je geduld moet hebben, doorzettingsvermogen, dat je je eigen weg moet zoeken, maar daarbij wel naar anderen kunt luisteren. In januari is het Kom Op project afgerond. Met het geld dat met het geven van lezingen en workshops werd verdiend, hebben we nu deze boekjes uitgegeven. Je kunt de illustraties doormiddel van het vertelkastje introduceren, een begin van het verhaal vertellen, de kinderen nieuwsgierig maken en hen zo stimuleren zelfstandig het boek te pakken en te gaan lezen.

Ik heb nu een aanstelling bij het Amsterdamse ABC om het ontwikkelde materiaal te helpen implementeren. Dat is weer een heel eigen proces. Met het maken van materiaal ben je niet klaar, het moet gebruikt worden door de juiste mensen en op een adequate manier. Er moet mee gewerkt worden. Zo geef ik binnenkort op de PABO in Haarlem een workshop van twee dagen over het vertellen.

Je moet niet alleen van buiten af nieuwe dingen invoeren, maar waardering hebben voor wat je in eigen projecten zèlf ontwikkeld hebt. Je moet niet stil blijven staan, maar werken aan jezelf, je moet aan zelfstandige deskundigheidsbevordering doen. Wat we nu publiceren levert naar ik hoop weer geld op voor een volgende uitgave. We hebben na deze boekjes nog minstens vijf titels die we willen drukken. Het betreft vooral verhalen vanuit een sterk orale traditie. Dat kan allemaal in de scholen gebruikt worden. De stichting Biblionef heeft 'De verre reis naar heel dichtbij' opgenomen voor distributie in Suriname, Nana verspreidt de boekjes in het Nederlands en Papiaments aanstaande november op de Antillen en Aruba."

"In een netwerk-organisatie leer je heel flexibel werken, aangepast aan elke nieuwe situatie. Je moet effectief met je mensen en beschikbare geld omspringen. Zo leer je samenwerken, je leert nieuwe vaardigheden zoals het omgaan met computerprogramma's voor zover je dat nodig hebt. Want van de andere kant moet je veel durven delegeren naar specifieke deskundigen. Samen rond je een compleet proces af dat uitmondt in een produkt, dat vervolgens geïmplementeerd moet worden. Het vertelkastje dat ik steeds gebruik, is inmiddels door zeven instituten aan hun specifieke behoeften aangepast. Het thema van 'E biaha largu pa Djeipei' is eigenlijk: terug naar jezelf. Analyseer eens een Arubaanse familie, waar komen de familieleden vandaan. Doe dat eens ... A die verschillende ... maal, ... De ... heeg ... De Spaanse invloed zal hier de komende jaren nog veel groter worden. Dat kan verrijkend werken als je er bewust mee omgaat. Ik mis op Aruba een kweekvijver waarin dingen gemaakt worden, die vervolgens systematisch worden uitgeprobeerd, waarbij scholen als klankbord fungeren, waar er kritische 'feedback' komt van leerkrachten. Door het Kom Op-project komen we op veel Nederlandse scholen, ik ben veel bij ouders thuis geweest, ik heb een indruk van een gezin en van een school maar ik laat zelf ook een indruk achter. Wat vertellen de kinderen op hun beurt daarover weer in het kringgesprek op school? Dat te weten is van groot belang. Het onderwijs ... voortdurend mogelijk... tot bijschaven en ... Het gaat allemaal zo vlug dat je gedwongen bent flexibel te zijn. De wereld verandert door de media die alles zo dichtbij brengen, zo grondig dat je als leerkracht steeds attent moet zijn op vernieuwing."

**Joos van Hest: De verre reis naar heel dichtbij. Illustraties Zheng Gu. ... Kom Op, Amsterdam ... ISBN 90 5299 098 6*

**Joos van Hest: E biaha largu pa Djeipei. ... Papiamento Olga Orman. Publikashon ABC/Kom Op, Amsterdam 1994. ISBN 90 5299 100 6*

Op één aspect van wat ik zie als de culturele taak van de media wil ik nog afzonderlijk ingaan. Het is u bekend dat vooral bij jongeren zowel de tijd die aan lezen besteed wordt als de leesvaardigheid afnemen. Reeds enige jaren probeer ik door middel van een leesbevorderingsbeleid daarin verandering te brengen. En hier en daar zijn reeds kleine successen te melden. Een van de zaken die ik voor ogen had bij het ontwikkelen van dit leesbevorderingsbeleid was dat de televisie niet gezien moet worden als de grote boosdoener, maar juist ingeschakeld zou kunnen worden bij het stimuleren van het lezen. En daarbij denk ik ... aan de traditionele ... programma's over boeken en auteurs, maar ook aan andersoortige programma's om bijvoorbeeld juist jonge kinderen aan het lezen te krijgen. Ik behoef niet op de stoel van de programmamaker te gaan zitten. Er zijn bij de omroepen voldoende creatieve geesten die prachtige programma's kunnen bedenken die de kijkers aanzetten een boek te pakken. En wat voor Nederland geldt, geldt ook voor Aruba, de Antillen, Suriname en de andere landen hier vertegenwoordigd - voor zover het in uw macht ligt doe aan leesbevordering, ook via de massamedia!

(WVC-minister Hedy d'Ancona tijdens de slotzitting van het symposium Nederlandstalige en Afrikaanstalige media, dat van 24 tot 26 maart 1994 in Brussel werd gehouden, en waarvan nu een verslag in boekvorm verscheen bij de VUBPRESS in Brussel ... ISBN ... 7078 ...)

= door een speciale medewerkster =

Heel anders dan in Nederland

Pers staat midden in het Arubaanse leven

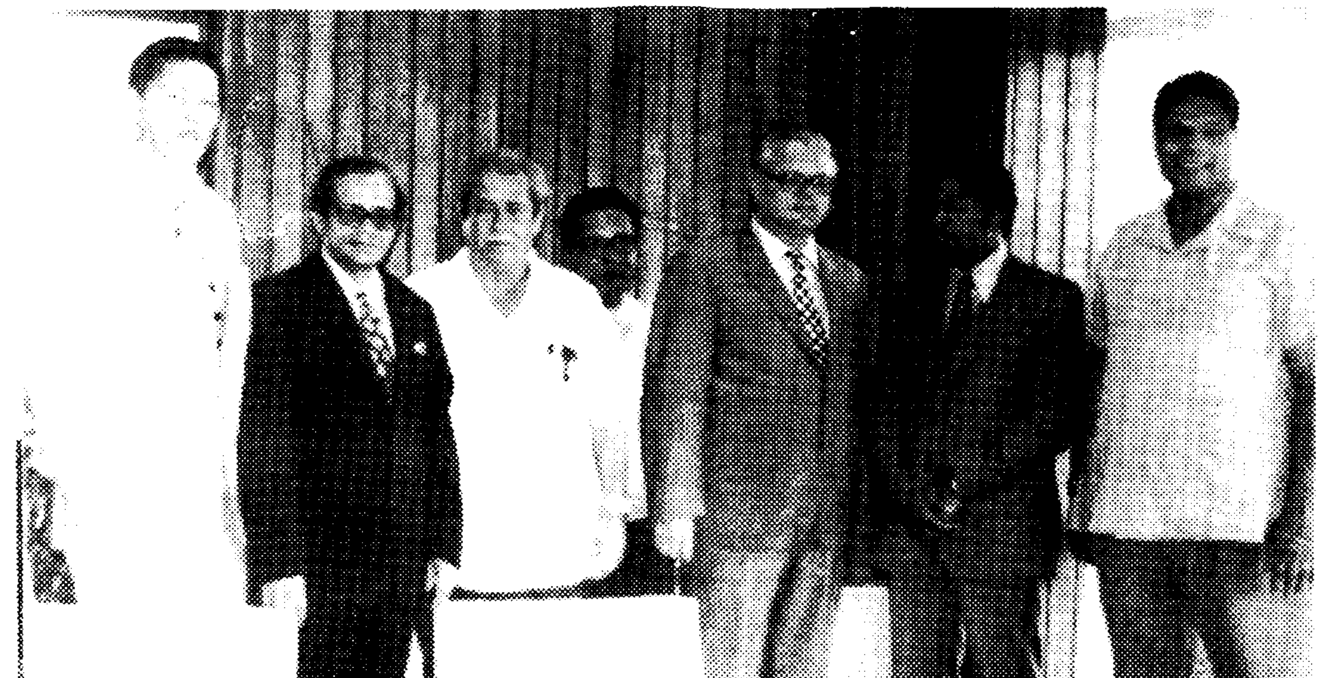
Een beetje Arubaan of semi-Arubaan, leest toch al gauw twee tot vier kranten per dag, luistert er tussendoor naar de radio en kijkt 's avonds naar het nieuws op televisie. Een beetje Arubaan is dan ook volkomen op de hoogte van wat zich op het eiland afspeelt, weet goed wat er in de directe omgeving gebeurt en in grote lijnen wat er in de wereld gaande is. Iets wat tienduizend kilometer verderop aan de gang is, kan je bezighouden. Maar als onze regering een of andere drastische maatregel neemt, kun je daar van wakker liggen. Het hemd is nader dan de rok.

We zitten hier met z'n allen op een paar vierkante kilometer, iedere dag rondjes om elkaar heen te draaien. De boef die vanmorgen -in de boeien geslagen- met zijn foto in de krant stond, herken je als iemand die onlangs nog iets in je huis heeft gerepareerd. Het slachtoffer van het auto-ongeluk, komt je ook al zo bekend voor. Je kunt wel raden wie er schuil gaan achter de initialen (bij politieberichten en rechtbankverslagen) maar, kom je daar niet zo een-twee-drie uit, dan pak je een andere krant die wel de volledige namen geeft of je belt een goede vriend, die het je precies kan vertellen. Hij weet zelfs in welk huis de man of vrouw van de initialen woont en zo zijn we weer helemaal op de hoogte. Het eiland is klein, het nieuws is groot en we zijn allemaal spelers in een klucht; de lokale kranten zijn de recensenten. En dat ze die taak zeer serieus nemen, blijkt uit de enorme hoeveelheid informatie die dagelijks op Aruba beschikbaar is.

KLEUR BEKENNEN

Is hij wel of niet serieus en oprecht? Een aantal lokale kranten en radiostations en het televisiestation, zijn niet bang om politiek kleur te bekennen. Soms gebeurt dat zo nadrukkelijk en overdadig, dat het bijna een anti-reactie oproept. Het is ook interessant om te zien hoe snel er ook weer van kleur gewisseld kan worden. Een voorbeeld. In de weken voorafgaand aan de verkiezingen, verscheen er in een van de ochtendbladen dagelijks een reeks dreigende, zwarte advertenties. Zonder afzender en zonder de mededeling dat het hier ging om betaalde advertentieruimte. Ze bevatten waarschuwingen als: 'Attentie, attentie! Partij X gaat langs de deuren met alleen maar leugens. Laat u door niemand bedriegen' en 'Kandidaat E. is niet serieus, noch oprecht'. De dag na de verkiezingen verscheen in dezelfde krant een groot artikel onder de kop: 'Kandidaat E. is zowel serieus als oprecht'. Met hetzelfde gemak. Dit kun je opportunisme noemen, maar als je op Aruba woont, heet dat: flexibiliteit.

Als het succes van een krant is af te meten aan het aantal advertenties, dan komt de 'Diario' als onbetwiste nummer 1 naar voren. Iedere dag weer een super-dikke krant waar bergen werk voor verzet moest worden. Het is een enorme klus om de achterkanten van al die advertentiepagina's dagelijks van informatie te voorzien. De Diario staat eenzaam aan de top, met verreweg de grootste oplage. Een krant die je gelezen moet hebben, of je dat nu wilt of niet. Zelfs diegenen die een sticker op de bumper van hun auto hebben geplakt met de tekst.

■*Een Arubaanse delegatie op bezoek bij Gevolmachtigde minister Richard Pieternella in Den Haag.*

'Mi no ta kiere Diario' (ik geloof de Diario niet), moeten de krant toch stiekem lezen om er zeker van te zijn dat ze niets zullen missen. De Diario is overal en altijd aanwezig en bedient zijn grote lezersgroep zeer uitgebreid. Er is ruimte voor roddel, voor sensatie, maar ook voor achtergrondreportages en degelijke, journalistieke bijdragen. De Diario staat open voor alles en geeft de ruimte.

De 'Bon Dia Aruba' lijkt zo op het oog iets kritischer (en daardoor meteen al wat saaier) en heeft een meer consequente schrijfstijl en spelling. De krant heeft echter de neiging voortdurend bestraffende vingertjes op te steken. 'Waar gaat dat heen, waar gaat dat heen', terwijl er aan getwijfeld mag worden of hun starreporter wel in de positie is om zulke moraliserende artikelen te schrijven. Hoe dan ook, deze beide kranten, plus de 'Matutino Corant' (in de volksmond 'Corant Corant' genoemd) en de van Curaçao afkomstige 'La Prensa', 'Extra' en 'Nobo' (allen met een Arubaans katern) houden de bevolking meer dan uitstekend op de hoogte. Voor wie wat moeite heeft met het Papiaments of gewoon graag Nederlands nieuws wil lezen, zijn er op Aruba tegenwoordig twee Nederlandstalige kranten beschikbaar. 'De Amigoe', die zijn bestaansrecht al sinds 1885 heeft bewezen en sinds kort het 'Dagblad voor Aruba' dat als ochtendblad een plaats op de markt wil veroveren. Voor de Engelstaligen zijn er 'The News', een fenomeen en vooral populair bij de toeristen en 'Aruba Today'. Is het krantenbestand een spiegel van de samenleving? Dan missen we op dit moment een lokale, Spaanstalige krant. Er zijn zoveel Spaanssprekende mensen op het eiland dat het misschien toch het overwegen waard is een Spaanstalige krant uit te brengen.

Als je zo uit Nederland komt, is het wel even wennen aan de andere aanpak van de Pers op Aruba. Om te beginnen is de Pers hier veel toegankelijker. Iedereen kan in principe zijn of haar verhaal kwijt. Staat je buurman iedere dag tegen jouw hek te plassen, dan kun je daar de kranten over bellen. De een komt met een foto van de man, met naam en toenaam en een foto van het stukje hek waar tegenaan geplast werd. Een andere krant schrijft een doortimmerd stuk over de huidige moraal en hoever we niet gezakt zijn dat we nu al tegen elkaars hek aan gaan plassen. Weer een andere krant schrijft: 'Buurman plast door keukenraam'. Een eentje komt er wellicht met de kop: 'Geschokken vrouw op Paradera'. De Engelstalige kranten kunnen zich minder permitteren en houden het voor onze toeristen een beetje gezelliger: 'Happy neighbours help each other watering the garden'.

Ook nieuw voor Nederlanders, is de niets-verhullende fotografie. Voor ons gevoel wat indiscreet, maar wat went dat snel. Een lijk in de bosjes of op een brancard, de crimineel die 'en face' gefotografeerd wordt, een zwaargewonde die half uit een auto hangt, terwijl het bloed uit gapende wonden (hier 'kapwonden' genoemd) stroomt. Ook de foto's in de overlijdensadvertenties doen in eerste instantie wat luguber aan, maar al spoedig leer je hier dat de dood net zo normaal is als het leven en doen al die foto's je niets meer dan die van de prinsjes en prinsesjes van het huis, die - ook met foto- dagelijks door hun familie worden gefeliciteerd. De vele verkiezingen met hun even zovele kandidaten en 'Missen', zijn jaarlijks goed voor enkele honderden pagina's. Zijn er grenzen? Nee, alles kan in principe. Voor alles is ruimte. Voor het stelen van de twee florin vijftig van een nachtkastje tot het arresteren van een moordenaar. Van het volledig afdrukken van een doktersverklaring waarin de geestelijke toestand van een plaatselijke radiodirecteur wordt beschreven, tot een serieuze medische rubriek. Van een ingezonden brief over 'Hoe ik mijn goede man verloor aan een lelijke buitenlandse', tot uitgebreide, zeer deskundige analyses van politieke- en economische ontwikkelingen.

De schrijvende Pers op Aruba is actief, staat overal vooraan en is één met de mensen. De Pers staat middenin het Arubaanse leven. Ook de radiostations, spelen alert in op het nieuws, waarbij met name radio Kelkboom dagelijks een zeer uitgebalanceerd journalistiek product aflevert. Actueel en professioneel. Daarnaast vormt Tele-Aruba een schril, amateuristisch contrast. Dit station rent achter de feiten (lees: de kranten) aan. Items duren meestal veel te lang en worden matig in beeld gebracht. Het nieuws wordt voorgelezen door een slecht uitziende heer of door een vrouw, die - in plaats van zakelijk; het gaat immers om het nieuws - is uitgedost als bruidsmeisje, met veel haar en toeters en (oor)bellen.

Maar al deze extra accessoires, kunnen helaas de slechte kwaliteit van de dagelijkse nieuwsvoorziening op de televisie niet verbloemen. Wordt de krant af en toe bezorgd in een plastic zakje om de waardevolle, zorgvuldig vergaarde informatie te beschermen tegen de regen, Tele-Aruba zou ook een plastic zak aan zijn 'televidentenan' kunnen sturen, maar dan zo'n grote, grijze ondoorzichtige om over te televisie te gooien als hun programma begint. Maar wie weet wat de toekomst brengen zal. De op zich welwillende reporters, willen vast zelf ook betere programma's maken. Tele-Aruba heeft blijkbaar hulp nodig. Kunnen de hoofdredacteuren van de kranten en radio-nieuwsdiensten, die dagelijks bewijzen wel te weten hoe ze met de actualiteit moeten omgaan, Tele-Aruba daar dan misschien niet bij helpen?

Aruba en Antillen gezegend met ruim assortiment

Kranten hebben veelzijdige functie

= door A. van den Doel =

Over één ding is iedereen op Aruba het eens: de krant is niet meer weg te denken uit ons leven. We staan er mee op en gaan er mee naar bed. Daar is een goede reden voor. De krant is namelijk de meest praktische vorm van informatieverspreiding. Waar de radio en de televisie slechts momentopnamen zijn, waarbij we nieuws en andere mededelingen heel kort en bondig horen, legt de krant haar informatie vast, op papier. Je kunt er op elk gewenst ogenblik naar terug keren. Je kunt nazien of je het de eerste keer wel goed gelezen had, en je kunt belangrijke stukjes uit de krant knippen en bewaren. Ja, de krant is hier voorgoed.

De krant bestaat al honderden jaren. Het is een van die uitvindingen, waaraan weinig te verbeteren valt. Goed, het formaat van de krant of de kleur van de inkt kan verschillen, maar dat zijn geen wezenlijke veranderingen. In de vorm waarin we onze kranten krijgen, bestaan die, in feite, al eeuwenlang.

VEELZIJDIG

De funktie van de krant is veelzijdig. Allereerst is er de nieuwsvoorziening. We willen weten wat er gebeurd is. De krant bevredigt onze nieuwsgierigheid. In deze tijd is die nieuwsvoorziening zeer breedsporig. We krijgen op zeer korte termijn nieuws van over de gehele wereld. De toevoeging van foto's, kaartjes en tabellen helpt de overzichtelijkheid. Nu kan het nieuws op verschillende manieren gebracht worden. Berichten kunnen worden doorgegeven zonder interpretatie, maar de redacteur kan er ook zijn opinie door heen vlechten. Woordkeus speelt een grote rol. Hoe komt het bericht bij ons over? De plaatsing van de nieuwsberichten geeft eveneens aan, wat de redactie van de krant belangrijk vindt. Waar het voor de lezer op aan komt is, dat hij het nieuws zo onopgesmukt mogelijk krijgt. Wie zonder hulp van een ander een krant kan lezen is intelligent genoeg om ook een eigen oordeel te hebben over allerlei zaken, waarover de krant spreekt.

Van bijzonder belang zijn de redactionele commentaren. Daarin komt het uitgangspunt van de krant naar voren. Die stukken zijn het eigenlijke gezicht van de krant. Een redacteur neemt telkens wanneer hij een stuk schrijft een grote verantwoordelijkheid op zich. Hij dient zich er van te vergewissen dat hij volledig achter datgene staat wat hij schrijft. Hij kan er immers op aangesproken worden. Een redactioneel stuk is niet vrijblijvend. Ook al laat de schrijver niet het achterste van zijn tong zien, toch geeft hij zichzelf gedeeltelijk bloot. Hij laat onwillekeurig veel zien van wat hij denkt. Goede redactionele stukken zijn zeer belangrijk voor de vorming van de publieke opinie. Een scherpzinnige redacteur suggereert een bepaalde kijk op een zaak, waaraan de lezer wellicht nog niet gedacht had. Hij opent de blik van de mensen en spoort hen aan tot verder denken. Dat is dus de opvoedkundige kant van zijn taak. Die vereist van hem grote kennis van zaken en een zorgvuldige beheersing van de taal. Heeft hij die niet, dan valt hij snel door de mand als een charlatan.

Vanzelfsprekend worden allerlei deelgroepen door bepaalde onderdelen van de krant aangesproken. Denk maar aan sportliefhebbers, die onmiddellijk naar de laatste bladzijden van de krant grijpen. Potentiële kopers lezen de advertenties zorgvuldig. Weer een ander leest allereerst het nieuws van het eigen eiland. De krant biedt een flink assortiment van informatie aan allerlei geïnteresseerden. Zo is de krant een niet meer weg te denken deel van ons leven geworden.

RUIM ASSORTIMENT

Het is dus geen wonder dat er een DIA DI PRENSA is, die elk jaar op 1 september gevierd wordt. Het is een oude bekende, die regelmatig in het zonnetje gezet wordt. We zijn op Aruba en in de Antillen gezegend met een ruim assortiment aan kranten, in het Nederlands, Papiaments en Engels. De kwaliteit van de kranten verschilt, maar dat is vanzelfsprekend. Men richt zich op verschillende bevolkingsgroepen. Er is ook verschil in de wijze waarop het nieuws wordt aangeboden. Sommige redacteuren zoeken het in het spectaculaire en sensationele. Weer anderen concentreren hun aandacht op het misdadige element in de samenleving, waardoor hun kranten het karakter van politierapporten krijgen. Ook zijn er bladen, die zich voornamelijk op de toeristen richten en waarbij de algemene teneur dan ook een vakantiestemming weergeeft.

Nare berichten tref je in zulke kranten nauwelijks aan. Een krant, die in de beste zin van het woord nieuwsblad wil zijn, zal een redelijk evenwicht moeten handhaven. Correcte weergave van het nieuws, bij voorkeur zonder aangehechte waarde-oordelen, spitse redactionele stukken, die tot nadenken opwekken, toepasselijke illustraties, en een goede keuze van internationale en plaatselijke informatie, die elk wat wils geeft, zonder echter de kenmerkende algemene aanpak van de krant te verliezen. Goede nieuwsvoorziening, verstandig gebracht, is van groot belang voor ons eiland. We wensen dan ook alle mensen, die aan onze kranten meewerken een goede DIA DI PRENSA en veel sterkte bij hun belangrijke taak in onze maatschappij!